

Kwangwa: Bible for 1 Timothy, 2 Timothy, Ephesians, Ezra, Hagai, Jobo, Jude,
Makolose, Malaki, Malilo, Matesolonika no weeli, Philemon, Philippians, Pitolosi,
Titusi
Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format. Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>."

Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original. No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Ezra

1 ¹Mu silimo no weli mu mwaka wa Cyrus, o mbumu wa ku Persia, Muna Bupilo seli wi yatela eliywi lyaye liya na kwiya mu kanwa ka Jeremia. Na ku binganisa omoyo wa Cyrus, mi ni liywi la Cyrus seli lita moshee mu mubuso waye. Esisi e sina kwa nolwa ni kwa ambolwa :

²"Cyrus o mbumu wa Persia, ni mwamba: Muna Bupilo Mulimu wa kuwili, na kuni ba e mibuso yoshee ya bano bashi, mi na ku yoleka mane kuli ni yake a ndoo yaya mu Jerulasema, ni mu Judea. ³Yo shee tunda kwanu aye (o Mulimu waye a ikale naye) ni kufamana o kwenda ku Jerusalema, u waniwa mu Judea, ni kuyaka e ndoo ya Muna Bupilo, o Mulimu wa Isilaele, Mulumu wa Jerusalema. ⁴Anu no siemba so shee no mubuso mu ya anu no ku yoyiswa muya mu litunga ayoya kanyi anu atunda kundina kama afanene o kwa aba ni silivera na gaunda, ni ibyana ni imunanu, mane ni ku itombola oku koleka ku ndoo ya Mulimu ili mu Jerusalema. ⁵E mitwi no aikale no macika a Judah ni Benjamine, a maprisita ni malevi, ni munu yoshee omoyo waye seli u binganiswa o kwenda ni ku yaka e ndoo ya Muna Bupilo, eili mu Jerusalema kuli imane. ⁶Aya a yakile mu manyonga oo seli a lemisa ku musebezi woo okwaba enu ni tendiwa ba silivera na gaunda, ebyana, e munanu, ni tucili tunyonyo no mali no kupula, ni koleko noku itombola. ⁷Cyrus ombumu wa Persia ni yonyene seli ufungula enu ifanene ku ndoo ya Muna Bupilo iya Nebukanezzare iyi na kulita ku tunda ku Jerusalema ni ku ibeka mu tindo na alimu aye. ⁸Cyrus o mbumu wa Persia seli wa abeka mu makaa a Mithredati o mu tauli no mali, uyu u na kwa balela Sheshibazzar, o abi wa Judah. ⁹Eyi ina ku ikala e palo yoo; mashumi atu no iwana ya gaunda, sikili si mweya no iwana no silivera, mashumi ayiili ni utamu natunee no iwana ya icili, ¹⁰mashumi atu no iwana no gaunda, 410 no tu wana tunyonyo no silivera, ni sikiti si mweya beulu no inu. ¹¹Na kuikala 5,400 ya gaunda ni silivera ya inu yo shee. Sheshibazzar seli u ilita yo shee aboa hapiwa abana kuta ku tunda ku Babilona ni Jerusalema.

2

¹Aa ni anu ali mu silalanda ana kwenda kuttunda muukoba bwa mbumu wa Nebukanezzare, aya ana kwikala mu ukoba mu Babilona ni mu Judah. ²Na kwiya na Zerubbabeli, Joshua, Nehemia Saraia, Reelaia, Mordecai, Bilishani, Mispar, Bigvai, Rehuma, ni Baana. E sisi o mundandwe no alume no anu amu Isilaele. ³Akale a no ku Paroshi: 2172. ⁴Aku kale aku Shephatia: 372. ⁵Aku kale aku Arah: 775. ⁶Aku kale aku Pahath- Moabi ba mougwa wa Joshua na Joabi: 2812. ⁷Aku kale aku Elam: 1254. ⁸Aku kale aku Zattu: 945. ⁹Aku kale aku Zakkai: 760. ¹⁰Aku kale aku Bani: 642. ¹¹Aku kale aku Bebai: 623. ¹²Aku kale aku Azgad: 1,222. ¹³Aku kale aku Adonikam: 666. ¹⁴Aku kale aku Bigval: 2,056. ¹⁵Aku kale aku Adin: 454. ¹⁶A lume aku Ater, ku Hezekia mashumi a atanu ni mashumi a nee nitu tanu ni twatu. ¹⁷Aku kale aku Bezai: 323. ¹⁸Aku kale aku Jorah: 112. ¹⁹A lume aku Hashum; 223. ²⁰A lume aku Gibbar: mashumi atanu ni mashumi anee ni tutanu. ²¹A lume aku Betelehema: 123. ²²A lume aku Netophah: mashumi atanu ni tutanu ni ka mweya. ²³A lume aku Anathoth: 128. ²⁴A lume aku Azmaveth: mashumi anee ni twiili. ²⁵A lume aku Kaiath Arim, Kephirah, ni Beeroth: 743. ²⁶A lume aku Ramah naku Geba; 621. ²⁷A lume aku Mikdash: 122. ²⁸A kume aku Bethel na ku Ai: 223. ²⁹A lume aku Nebo: mashumi atanu ni twiili. ³⁰A lume aku Magbish: 156. ³¹A lume aku cili ku Elam: 1,254. ³²A lume aku Harim: 320. ³³A lume aku Lod, Hadid na ku Ono: 725. ³⁴A lume aku Jericho: 345. ³⁵A lume aku Senaah: 3,630. ³⁶A maprisita; aku kale na ku Jedaiah a ndoo ya Jeshua: 973. ³⁷A ku kale aku Immer: 1,052. ³⁸A ku kale aku Pushhur: 1,247. ³⁹A ku kale aku Haeima: 1,247. ⁴⁰A maLevi: aku kale a Jeshua ni Kadmiel, ni aku kale aku Hodaviah: mashumi atanu ni mashumi a yiili nitu nee, ⁴¹Aimbi a mutempele aku kale aku Asaph: 128. Aku kale ababalela omwelo no lilapa: ⁴²A ku kale aku Shallum, Ater, Talimon, Akkub, Hatita, ni Shabai: 139 oshee. ⁴³Aya ana kubiwa kuli a sebeze mutempele; aku kale aku Ziha, Hasupha, Tobbaoth, ⁴⁴Kerosi, Siacha, Padon, ⁴⁵Lebanah, Hagabab, Akkub, ⁴⁶Hagab, Shalmal, ni Hanan. ⁴⁷Aku kale aku Giddel: Gahar, Reaiah, ⁴⁸Rezin, Nekoda, Gazzam, ⁴⁹Uzza, Paseah, Besai, ⁵⁰Asnah, Meunim, ni Nephusim. ⁵¹Aku kale aku Bakbuk: Hakupha, Harhur, ⁵²Bazluth, Mehida, Harsha, ⁵³Barkos, Sisera, Temah, ⁵⁴Neziah, ni Hatipha. ⁵⁵Aku kale aku a bika a Solomoni: aku kale aku Sotai, Hassophereth, Peruda, ⁵⁶Jaala, Darkon, Giddel, ⁵⁷Shephatiah, Hattil, Pokereth-Hazzebaim ni Ami. ⁵⁸Na ku ku ikala akale a kuma ba 392 a si kukale aya ana bekiwa oku sebeza mutempele ni aya asiku kale abika a Solomoni. ⁵⁹Aya ana ku tunda mu Tel Harsha, Kerub, Addon, ni Immer- kono ba si twesa oku tatulula e situndo soo sa ku tunda mu Isilaele- ⁶⁰ku waneka 652 aku kale aku Delaiah, Tobiah, ni Nekoda. ⁶¹Boshee, aku kale atunda ku maprisita: aku kale aku Hobaiah, Hakkoz, ni Barzillai (uyu na ku londa mukataye ku tunda kwana no akati aku Barzi nai aku Gilead ni ku isanwa ba matina woo). ⁶²Seli a saelisisa e situndo omuna sino lelwa kono na ku palelwa oku siwana, cwale na ku siiwa niku tundiswa ba mukoloko no maprisita kanyi ka isikena. ⁶³Cwale abo o mubusisi seli wa ambela kuli a lese oku lya ya inu i nakeniswa no sitabelo kubitela omuprisita uli Urim ni Thummim a itatubo. ⁶⁴E sikwata soshee na sikukuma ba 42,360, ⁶⁵Oku tundisa ko abika oo no alume ni a no akati (Aa na 7,337) ni alume ni akati no liimba mu tempele (minda yiili). ⁶⁶Ampii oo: 736. Mambema oo: 245. ⁶⁷A kamele oo: 435. A madouki oo: 6,720. ⁶⁸Abana kwenda ku ndoo ya Muna Bupilo mu Jerusalema, o mukulu no mishuku selinokoloko o mupuzo no ku yaka endoo ya Mulimu, oku ibeka kame ba musumo wa yo. ⁶⁹Na kuba oku eteka ba maata oo a musebezi no mali: e ikiti ikuma ba ikiti itanu ni sikiti si mweya no ganda, ni ikiti itanu no silivera minas, ni mwanda mu mweya ya matune no siprisita. ⁷⁰A maprisita ni maLevi, anu, a limba amu tempele, ni a libeleli ba mielo no malapa, ni aya ana bekiwa oku sebeza mu tempele na ku yaka mu mileneni yoo. Anu oshee mu Isilaele na ku ikalanga mu mileneni yoo.

3 ¹Neli mukweti no utanu ni ti kweti tiili mu nyima no aku kukale a Isilaele abana kwiya kame mu mileneni yoo, abo anu ana ku waneka ba mweya kanyi mulume mu mweya mu Jerusalema. ²Joshua o mwana no mulume wa Jozadaki ni

abaye no alume a maprisita, ni Zerubbabel o mwana no mulume wa Shealtiel, ni abaye no alume seli a imanena muwilu ni kuyaka atala ka Mulimu wa Isilaele oku cina a matabelo kanyi omu ku nolelwa mu mulao wa Mushe o mulume wa Mulimu.³ A babo seli a beka akatala ba ma imaneno ako, oku cila na ku ikala kwa wonyene elibaka no anu ali musibaka sa mumbu. Nakuba koleka e koleko no ku cina kwa Muna Bupilo a musiku-siku ni mangolwa. ⁴Kame na ku mamela o mukiti no mikunda kanyi omo na ku nolelwa ni koleka ekoleko no ku cina mu liywa ni liywa oku konela etaelo, o musebezi wa muliywa ni liiywa mu liywa lyao. ⁵O mukufanene, nekukuikala ekoleko ya kucina, ekoleko no kweti no ubya, ni koleko yo shee no mikiti ya Muna Bupilo eikalele iya i na mana oku keniswa, kame ni iya ekoleko itundelela kunci no mucima kwaya oshee ahakoleko ku Mina Bupilo. ⁶Seli atateka o ku koleka ekoleko ya kucina kwa Muna Bupilo mu liywa eli no weli mu kweti no utanwii kweti mu mweya, abo etempele kabe ka isiwaniwa. ⁷Abo na kuba esilivera kwa atomboli no mawe ni kwa alume aaya, ni kuba esilya, ni ya kunwa, ni maati kwanu amu Sidoni ni mu Tyre, mi seli alita etondo Cedar mu liwate ku tunda ku Lebanoni kutwala ku Joppa, kanyi o mwana kupumenenwa ku Cyrus, o mbumu wa Persia.⁸ Abo kame mu kweti no wili mu silimo no wili munyima seli aiya ku ndoo ya Mulimu mu Jerusalema, Zerubbabel o mwana a Shealtiel no mulume, Jashua omwana wa Jozadaki no mulume, ni aboo oshee ano alume amaprisita ni maLevi, ni aya ana ku tunda mu ukoba ku uka ku Jerusalema oku tateka omusebezi. Na ku biwa ama Levi eilima i kuma bamshumi a yiili yaku kulubala niku kulubala oku mona omusebezi no ndoo ya Muna Bupilo. ⁹Joshua ni anaye no alume ni abaye no a lume, ni ana a Kadmiel no alume (a ya no kukale a Hodaviah), ni ana a Henadad no alume- oshee ni ku ikala ama Levi- seli aku ngungeka ba mweya kuli amone emi sebelezo ya ndoo ya Mulimu.¹⁰ A yaki seli ayaka esitundo no tempele ya Muna Bupilo. E sisi sina ku twesita a maprisita oku mwana mui ku mango yoo ni tipala, mi a ma Levi, ana a Asaph no alume, okububeka Muna Bupilo ni tumbuli, kanyi a likaala Davida, o mbumu wa Isilaele mwana ku kunulela. ¹¹Seli aimba ni titumba ni oku tumela ku Muna Bupilo, "Niwa ku waba! E sikunu saye no ku sephala kwa Isilaele niya ikala oku ikalelela." Anu oshee seli a lila okubokola kwatabo oku lumba Muna Bupilo elibaka la kuli e situndo sa tempele na si yakiwa.¹² Kono aku pula no ma prisita, ma Levi, ni anene no masika, aya ana ku kulubala mi na kumona endoo eno weli, abo esitundo no ndoo nasi kuyakiwa oweli mu miyo owoo, na siku sibiela ni lilata. Kono anu no ku pula naku kuweleza emikuwa no tabo ni ku wablwa ni miloomo no ku nyakala. ¹³Eiyyi na tundu bo, anu kasi ku twesa oku taluhanya etabo ni milumo no nyakala ku tunda ku mulumo no anu alila, kwanu aya a ha lemine oku lila ni tabo inene, ni mulumo una ku yupiwa oku tunda okule.

4

¹Cwale a timbile Judah na Benjamine seli a yupa kuli ana ikala mukoba cwale obile a yaka e tempele ya Muna Bupilo, o Mulimu wa Isilaele. ²Cwale seli aiya ku Zerubbabel niku mitwi no sikulubalelwa no masika owoo. Sele amba kwa wonyene nji, "Ko tu yake nanyi, kanyi anyi, kame tu saela o mulumu wenu mi natu kutombala kwa yonyene ku bitela a maywa abo Esarhaddon, o mbumu wa Assyria, uyu na ku tulita muno mu sibaka."³ Kono Zerubbabel, Jeshua, ni oshee e mutwi ya sukulubalelwa no masika oo ni kwamba, "Kanyi, kono aci afanene oku yaka e ndoo ya Mulimu wetu, eso naci a fanene oku yakela Muna Bupilo, Mulimu wa Isilaele, kanyi o mbumu Cyrus wa Persia e sikunu saye."⁴ Cwale anu no litunga naku bubisa a makaa no anu a Judah; na kuikala a ma Judean na kucila oku yaka. ⁵Kame ni onyene seli a ula ekweta a yemeli oku paleliswa emi nahano yoo. Nakutenda esisi munako yoshee no maywa a Cyrus ni mupuso ya Darius o mbumu wa Persia. ⁶Abo ku matingisiseto no puso Xerxes, seli a nola e nyazahalo oku lwisa aya ayakile mu Judah ni mu Jerusalema. ⁷Neli mu maywa a Artaxerxes ya Bishlam, Mithredath, Tabeel, naya aku yupile noo seli a nolela ku mbumu Artaxerxes wa Persia. E lino nali ku nolwa musi Aramaic niku tolokwa. ⁸Rebum omulauli no masole ni shishai o mu Sicribi seli unola ngesi ku mbumu Artaxerxes ya Jerusalema. ⁹Kame Rebum o mulauli no masole, ni shishai no Sicribi, ni acili aku yupile noo, aa ano kwi kala atuli ni acili ni manduna ali mu mubuso, ama Persian, alume atunda Uruke niku Babylona, ni alume ku tunda ku Susa (aya ni Elamites)- na ku nola e linolo- ¹⁰mi na ku ngungewa ni anu noku neneba niku sephala kwa o ukoba niku susumekwa oku ikala mu Samaria; niku kwenda no shee aya ana ku ikala mu silalanda ni mu nyaliya no ngambai. ¹¹E sisi e pampili no linolo liya ana ku tunga kwa yonyene: "Kumbumu wa Artaxerxes, abika owe, a lume amu silalanda munjalia no ngambai, munole e sisi: ¹²Mu lesele ombumu alimuke nji ama Juda ana ku tunda kwa wene na iyi kuku tulwisa mu Jerusalema mu ku yaka omulenenino mifilifili. Namana oku mana amameta niku bakanya e situndo no muyako. ¹³Abano mulesele o mbumu alimuke kuli nji o uu muleni na uyakiwa ni e limota nali maniwa, mi katamba okuba akabubo, omutelo kapa amali noku yakisa emikwakwa, ni siyamba sisinyi esiteulelo no malisa a mbumu. ¹⁴Kaniti luli ni kulina tumana okulya omungwa noku muleneni, katumono elibaka kwaci oku mona e lishwau li tendahala kwa mbumu. Nikuli ni libaka elili liya to tumena esisi oku simweta ombumu. ¹⁵Okwa lunguta omukoloko noti taba tili mutibuka niku iyeta kuli esisi ni muleneni wa mifilifili uya so talakane ambumu ni ilalanda yo shee. Na iliti a matata a kupula kwa mbumu ni ku ilalanda. Na ikalanga eli nganelo no mifilifili ku tundela ku nako ya kunyima. Elibaka elili liya omuleneneni naku kushandauliwa. ¹⁶Kame tu simweta o mbumu nji e u muleneni ni limota naku yakiwa, cwale ka kutamba oku ikala esinu sa siyale sa wene mu silalanda niku linyaliya no ngambai. ¹⁷Abo o mbumu seli utuma e kalabo ku Rebum o mulauli no masole niku shimshai no musicribi ni kwanu aku yupile noo mu Samaria ni kwanu oshee ana ku ikala mu silalanda ni munjalia no ngambai: "Ekozo ikale ni wene. ¹⁸E linolo liya una katuma kwa mene nalikutolokiwa niku balwa kwa mene. ¹⁹Cwale e taelo na iku tunda kwa mene, mi na ku nyakisisa ni ku iwana kuli mu naku noku liba uya muleneni na winguka oku kwisa a mbumu, ni mifilifili niku lwisa ina ku tendiwa mu kaci.

²⁰Ambumu no koongola naku busanga Jerusalema naku ikalanga ni mataa beulu ya sinu so shee mu silalanda ni

mulingaliya no ngambai. E titumbo, miteto, ni amali no mikwakwa naiku tenekiwa kwa wonyene.²¹ Abano, u tende esikunu kwaa alume okulesela ni kwa yaka o uu muleneni ku bitela ni tenda a sikunu.²² Mutokomele mulese oku lesela esisi. Yiike mupumenena eyi ekozi oku kula niku lita esinyehelo ku nambekelo ya mbumu?²³ Abo o mbumu Artaxerxes' esikunu nasiku baliwa fa lubala Rebum, shamshai ma Sicribi, naya aku ngungekile noo, seli a enda niku lelubela ku Jerusalema ni Susu meza a ma Juda oku lesela oku yaka.²⁴ Abo omusebezi ba ndoo ya Mulimu mu Jerusalema naku lesela ku bitela silimo no wili mupuso ya Darius o mbumu wa Persia.

5 ¹A babo Haggai omu profita ni Zecharia omu profita a siku kale aku Iddo, naku profita mu litena la Mulimu wa Isilaeli ku ma Juda mu Judaah ni Jerusalema. ²Zerubbabel o mwana no mulume wa Shealtiel ni Jeshua o mwana no mulume wa Jozadaki seli a imanena mu wilu ni ku tangisa oku yaka endoo ya Mulimu mu Jerusalema ni a profita ana ku yupa noo. ³A babo Tattenai o mu busisi wa silalanda ni mu linyaliya no ngambai, Shethar- Bozenai, ni aya anu ku yupile noo ni kwiya ni kwamba kwa wonyene, "Anyini ana mibi etaelo kuli muyake eyiyi ndoo nima nenena aa ma mota?" ⁴No nyene seli amba, "Kanti ni matima abini no alume ayaka o uu mayako?" ⁵Kono amiyo a Mulimu kamali beulu no akulu noma Juda mi aya atimbile kasi ku a imanisa oku yaka. Kama naku tatela alinolo kuli li tumwe kwa Darius ni kunu kuli siuke kwa wonyene oku kumana ni sisi.⁶E yiya ni pampili no linolo la Tattenai, o mubusisi wa silalanda niku linyaliya no ngambai, ni Shethar-Bozenai ni aya aku yupile no woo mu silalanda mimu linyaliya no ngambai, e linolo ana tuma kwa ku mbumu Darius. ⁷Seli a tuma e linusa, ku nolela asisi kwa mbumu Darius, "E kozo ikale kwa na wene." ⁸Mulesele o mbumu a limuke kuli na tukwenda kusilalanda sa Judah ku ndoo ku Mulimu no maata. Kame ileminwe oku yakiwa ni mawe noku neneba ni matimba abekilwe bamamota. Uuu musebezi kame o leminwe oku tendiwa wino wino mikame ukulela mumakaa oo. ⁹Natukwi banguta a kulu, ana ku mi nanisetae sikunu sa ku yaka endoo eyiyi ni mamota aa?" ¹⁰Naci seli twa ibanguta amatina oo kwatenda kuli a limukiwe kwanyi; cwale abo ma tina ano alume aya ana kuikala ba mutwi yoo naku noliwa. ¹¹E sisi mwa naku tambulela aci; na kwamba nji, "Tuli a bika a Mulimu mu mweya w ku wilu ni bashi, mi kame ya ku ilimo no kupula abo o mbumu no maata wa Isilaele na ku iyaka ni ku imanenena." ¹²Cwale he, abo a sikulubelelwa etu na kutinisa Mulimu noku wilu, na kwaba mu makaa a Nebuchadnezzar o mbumu wa Babylon, ama Chaldean, ana ku shandula e ndoo iyiyi niku londa anu kwaatwala mukoba ni Babylon. ¹³Ni aku ikalile ngeso, mu silimo sa weli abo Cyrus ana ku ikala o mbumu wa Babylon, Cyrus seli ubanisa asikunu uku yaka kame a ndoo no Mulimu.¹⁴O mbumu Cyrus abo ni yonyene nakwa alula enu ina tendiwa ba gaunda niba silivera enu ya mu ndoo ya Mulimu iya Nebuchadnezzar iya naku tundisa mutempele mu Jerusalema ku tempele ya mu Babylon. Na ku ishitula ku munu mucili wa litinala Sheshbazzar, uyu ana ku yuleka u busisi. ¹⁵Na kwamba kwa yo nyene nji, "Ko londe eyiyi enu. Wende uka ibeke mu tempele mu Jerusalema. Mulese e ndoo ya Mulimu kame iyakelwe ababo." ¹⁶Kame ababo uyu Sheshbazzar seli wiya ni ku yaka e situndo sa ndoo ya Mulimu mu Jerusalema; mi kame i leminwe oku yakiwa, kono kame kai simanenewa.¹⁷Abano nji kame si ni wabeleliswa o mbumu, mwendi itamba oku saeliwa mu ndoo no mateulelo mu Babylon nji esikunu situndiswa kwa mbumu Cyrus na siku tundiswa oku yaka eyiyi ndoo ya Mulimu mu Jerusalema. Ababo kame mu lese o mbumu atume ama maneneno aye kwaci.

6

¹Cwale o mbumu Darius naku amba e sikunu, mi naku saelisisa mu ndoo no ma teulelo no mapampili, muya mupulukelo no mali mo iteulelwe, muya mu Babylona. ²Mu muleneni una bekwa mu mamota a Ecbatana mu silalanda sa Media a ma Sicro o mwa nakuwaniwa, esisi e sina noliwa: "Mu silimo no weli sa mbumu Cyrus, Cyrus seli ulita a sikunu si amana ni ndoo ya Mulimu ili mu Jerusalema: 'Mulesele e ndoo iyakiwe kame kanyi a sibaka no matabelo, mu lesee situndo siyakiwe, mulesele oku lebakwa yo ikale makumi atanu ni likumi li mweya no ma cubits, mi mu upala ni makumi atamu ni likumu limweya no ma cubits. ⁴Ni mi koloko yaatu no mawe noku neneba ni mukolo no ubya ya timba, mu lesele a tifo i tenekiwe ni ndoo ya mbumu. ⁵Cwale muuse a gauda ni silivera in na tendiwabo eyi ifanene ku ndoo ya Mulimu, eyi Nebuchadnezzar ana ku lita Babylona kutundila ku tempele mu Jerusalema ni kwa tuma kame ku tempele ya mu Jerusalema. Mu fanene oku ibeka mu ndoo ya Mulimu." ⁶Cwale Tattenai, o mubusisi no silalanda sili mulinjaliya no ngambai, Shetharbozenai, mi anu mu ku yupile noo aya ali mu silalanda ni mulinjaliya no ngambai, mwa alesele! ⁷Musiye o musebezi no ndoo eyiyi ya Mulimu yo mboci. O mubusisi ni akulu no ma Judah atamba ku yaka eyiyi ndoo ya baya ba sibaka. ⁸Kame ni lita esikunu siya mu fanene kusitenda kwa akulu no ma Judah ana kuyaka eyiyi ndoo ya Mulimu: Amali atunda ku ka bubo ka mbumu mulinjaliya no ngambai a tamba oku sebeliswa oku teneka aa alume kuli a lese oku imeka omusebezi. ⁹So shee siya si saeliwa- ngomwana no nundi, nundi no ngu, kapa o ngu munyonyo noku cina amatabelo ku Mulimu uli kuwili, ni ubeke, ni mungwa, ni wine, kapa e oli no mati si fanene e taelo no ma prisita mu Jerusalema- mube eyiyi enu kwa wo nyene muliywa- muliywa na kwa palelwa. ¹⁰Mutende a sisi kuli ate alite e itabelo yi wa beliswa Mulimu uli ku wilu ni ku mu lapela ku upilo no mbumu ni aam a aye no alume. ¹¹Nina mana oku tundisa e sikunu siya nji kame kuli o munu omucili uyu so cola esisi sikunu, elibala mba li kokiwa ku ndoo yaye ni ku yaiwa mulutu lwaye. Endoo yaye kame ifanene okwalulwa mu libunda no ma labishi e libaka la sisi. ¹²E litima la Mulimu liya li na liti e litina lyaye oku ikala omomoni ku koma ombumu yo shee kapa anu a nona e likaa oku lwisa esisi sikunu, kapa oku shandaula e yiya ndoo ya Mulimu ili mu Jerusalema. Mene, Darius bano nili ni tenda sino sikunu. Mu silesele si tendiwe ni mano! ¹³Cwale abo ni kuli esikunu sina ku tumwa ni Darius o mbumu, Tattenai, o mubusisi no silalanda ni mulinjaliya no ngambai, Shetharbozenai, ni aya aku yupile noo, naku tenda enu yo shee o mbumu Darius eya na ku laela.

¹⁴Abo akulu nosi Judah na ku yaka ni kutakuso mu ku profita kwa Haggai o muprofita ni Zecharia, akukale aku Iddo. Na kumana oku yakae miyako yoo teelega ni sikunu sa Mulimu wa Isilaele mi o kutaafa sikunu sa Cyrus, Darius, ni Artaxerxes o mbumu wa Persia. ¹⁵E ndoo na i ku maniwa ba liywa li no watu mu mu kweti no Adar, mu silimo no utanu ni silimo si mweya sa mbumu Darius no kubusa. ¹⁶Anu a Isilaele, amaprisita, ama Levi ni abika oshee seli a nendela outomboli ya ndoo iyiya ya Mulimu ni ku wabelelwa. ¹⁷Seli a neula o mwanda no anundi no tingombe, ni mwanda no anundi no tingu, mianda inene no tingu ku utomboli eyiyo ndoo ya Mulimu. Ampongo no lishumi li mweya ni a ampongo a yiili no a nundi no nyene na kolekiwa ku ma Isilaele oshee, mumweya ku mushobo ni mushobo wa Isilaele. ¹⁸Niwoyene naku beka a maprisita ni ma Levi oku sebeza mu itopa oku belekela Mulimu mu Jerusalema, kanyi omo naku nolekwa mu buka ya Moses. ¹⁹Cwale he aya ana kuikala mukoba naku nengela epaseka mu liywa no lishumi ni maywa anee ano kwetiwa weli. ²⁰Amaprisita ni ma Levi naku kenisa wo nyene; oshee ni a ku kena. Cwale seli ai baa amatabelo aya oshee ana ku ikalanga mukoba, uku beka ni wonyene. ²¹Anu a Isilaele ana kulya e nyama ypaseka naku ikala aya ana ku uka kutunda mukoba mi na ku tundisa wonyene sa kwa kena kwa nyangela ili mu sibaka ni ku saela Muna Bupilo, o Mulimu wa Isilaele. ²²Naku nenga a tabile o mukiti woo no sinkwa na mbulwa mumela mu maywa atanu ni maywa ayiili, o Muna Bupilo naa litele e wabelelo ni futula o mucima wa mbumu wa Assyria oku ongotisa amakaa woo mu musebezi wa ndoo yaye, endoo ya Mulimu wa Isilaele.

7

¹Cwale munyina ya e sisi, mupuso ya Artaxerxes o mbumu wa Persia, Ezra seli wiya ku tunda ku Babylona. Ezra a sikulubalelwa aye neli Saraiah, Azariali, Hilkaihi, ²Shallum, Zadok, Ahitub, ³Amariah, Azariah, Meraioth, ⁴Zerahiah, Uzzi, Bukki, ⁵Abishua, Phinehas, Eleazar, o mwana no mule wa Aroni o muprisita omukulu. ⁶Ezra na kwiya ku tundo ku Babylona mi sicribi na ku cuuluka mu mulao mushe uya Muna Bupilo, o Mulimu wa Isilaele, ana ku biwa. O mbumu naku muba enu soshee sa na ku kumbela oku mona feela elikaa la Muna Bupilo nali ku ikala naye. ⁷Acili asi ku kale oku Isilaele ni maprisita, ni ma Levi, ni a liamba mu tempele, ni alibe leliba mwebo no malaba, no nyene seli a enda ku Jerusalema musilimo no utanu ni ilimo yiili ya mbumu Artaxerxes. ⁸Nakukela mu Jerusalema mu kweti no utanu, musilimo siku ikala sa utanu ni ilimo yiili no mbumu. ⁹Na kutunda Babylona muliwa eli no weli mukweti ono weli. Naliku ikala e liywa eli no weli mu kweti no utanu iya ana ku kela mu Jerusalema, ku bitela e likaa la Mulimu nali ku ikala naye. ¹⁰Ezra na ku bakanya omucima oku iyeta o mulao wa Muna Bupilo ni ku shimba niku iyetisa emikalelo ni ikunu mu Isilaele. ¹¹Iyi naku ikala epampili no linolo liya mbumu Artaxerxes ana kuba kwa Ezra o muprisita, omusicribi, ni caziba mu maywino taelo ya Muna Bupilo, ni mumilao ya Isilaele. ¹²O mbumu wa mbumu Artaxerxes, ku muprisita Ezra, omusicribi no mulao wa Mulimu wa ku wilu: ¹³Mene bano nili kame ni lita a sikunu siya omunu yoshee utunda kwanu a Isilaele mu mubuso wange- kwendelela na maprisita ni ma Levi- aya a saela o ku enda ku Jerusalema mbaende ni wene. ¹⁴Mene, o mbumu, ni ma kansela, ni na ku mituma anyi moshee oka saela eyi ya mana ni Judah ni Jerusalema eya mana ni malao ya Mulimu wenu, ouli mu makaa a enu. ¹⁵Kamo fanene okulita esilivera ni gauda iya ombumu ni ma kansela ana kutombola oku koleka kwa Mulimu wa Isilaele, a malalo woo ni mu Jerusalema. ¹⁶Oku tombola o kuba yoshee esilivera ni gauda iya una wana mu silalanda sa Babylona, oku endelela ni miyambuto no ku lukuluha no tikoleko tiya no anu ni maprisita ana ku tombola ku tundelela ku mi cima yoo kundoo ua Mulimu mu Jerusalema. ¹⁷Cwale mu ku itunise a mali o kuula cwale amapulu, etingu no anundi ni tingu ticilini obeke ona kolekiwa niya kunwa. Mu ikole kele ba katala kaya akali mundoo ya Mulimu wene mu Jerusalema. ¹⁸Mutende ni silivera ni gauda yoshee yoshee imonala wino kwanyi, ni kwa abenu, okukatelisa o Mulimu wenu. ¹⁹Mubeke enu iya ina kutomboliwa oku biwa kwa wene weli ka sisebeza ku ndoo no Mulimu wenu mu Jerusalema. E sinu soshee siya si sailiwa ku ndoo ya Mulimu wenu mu Jerusalema. ²⁰E sinu soshee siya si sailiwa ku ndoo ya Mulimu wenu iya u saela, mu londe emu teneko ku tunda ku sifalana sa ambumu. ²¹Mene o mbumu Artaxerxes, bano kame oku lita e sikunu kwa teuli oshee no ikwama no mali mu silalanda ni mulinjaliya no ngambai, siya e sinu so shee siya Ezra omuprisita, omu sicribi no mulao wa Mulimu waku wilu, oku ibanguta kwa wene kame sifanene oku biwa soshee kwa wene, ²²ku bita ba mwanda mu mweya ya silivera no titalenla, ni mwanda mu mweya no ubeke, ni mwanda mu mweya no ibekelo no wine, ni mwanda mu mweya no ibekeelo no oli, ni mungwa ha kuulwa se sikonkwani. ²³E sinu soshee siya siya kutunda kusikunu sa Mulimu wa ku wilu, mu itende ni tundamo ku ndoo yaye. Ni yike esesi wanise oku tweba so kwiye ba mubuso wa mbumu ni anae no alume? ²⁴Kame tu ni simweta nji ka kwisa etamaisa okoko ibekiwa ba ku ba, o mutelo ni ba mali atenekwa ba kwakwa ku a mu mwya no maprisita, ma Levi, ni aliamba, ni a libeleli ya ku mielo no malapa, kapa kwanu ana ku biwa oku sebeza mu tempele ni abika amu ndoo ya Mulimu. ²⁵Ezra, ni utali uya Mulimu ana kuba, kamo fanene oku yuleka aatuli ni ma mage magesitrte oku atula anu oshee musilalanda, ni ku yoyisa oshee aya a limikile o mulao wa Mulimu wene. Kame mufanene oku iyetisa aya anu kalimwekile omulao. ²⁶Kanyi kuuya omunu ka tamba oku kuteka omulao no Mulimu wene ni mulao no mbumu- mulese a ekatulo kuli yatulilwe wangu kwa yonyene, nji ni lifu kapa okuyundiswa kapa e ibyana yaye ka etolongo. ²⁷A fuyolo ya Muna Bupilo, a sikulubalelwa o Mulimu woo, uyu ana kubeka eyiyo yoo shee mu mucima wa mbumu oku kenisa mu ndoo ya Muna Bupilo mu Jerusalema, ²⁸ni ku shetela esipangano noku sephala kwa mene oweli ombumu, ni makansela, ni manduna aye oshee no kongola. Nina mana okongotwa ni likaa la Muna Bupilo o Mulimu wange, ni mana okuwaneka alumenoku bubana kulunda ku Isilaele kwenda ni mene.

8

¹Aaa o kame a eteleli oo no a sikulubalelwa no lubazi loo, mi esisi esitundo sa ya ana ku siya Babylone ni mene mupuso ya mbumu Artaxerxes. ²Aku ikala oku Phinehas, Gershom. Aku kale a ku Ithamar, Daniel. Aku ikala oku Davida, Hattush. ³Aku ikala aku Shekariah, uyu ana kutunda ku aku ikale aku Pavosh, Zecharia, mi ni yonyene naku ku ikala alume 150 ana kukolohanywa mu situndo saye. ⁴Aku ikala aku Pahath-Moab, Eliehoenai o mwana no mulume wa Zerachiah mi ni naye na ku ikala mianda yiili no alume. ⁵Aku ikala aku Zattu, Ben Jahaziel mi ni naye naku ikala mianda yaatu no alume. ⁶Aku ikala aku Adin, Abed o mwana no mulume wa Jonathan mi ni naye naku ikala ma mashumi atanu no alume. ⁷Aku ikala aku Elam, Jeshaiiah o mwana no mulume wa Athaliah mi ni naye naku ikala a mashumi atanu ni mashumi aatu no alume. ⁸Aku ikala aku Shephatiah, Zebadiah o mwana no Michael mi ni naye na ku ikala ni mashumi atanu ni mashumi aatu no alume. ⁹Aku ikala aku Joab, Obadiah o mwana no mulume wa Jehiel mi ni naye no ku ikala 218 no alume. ¹⁰Aku ikala aku Bani, Shelomith o mwana no mulume wa Josiphiah mi ni naye naku ikala 160 no alume. ¹¹Aku ikala aku Bebai, Zechariah o mwana no mulume wa Bebai mi ni naye ku ikala mashumi a yiili ni ni mashumi atanu ni mashumi aatu no alume. ¹²Aku ikala aku Azgad, Johana o mwana nomulume wa Hakkatan mi ni naye naku ikala 110 no alume. ¹³Aya aku ikala aku Adonikam na kwiya mu nyima. Aa, a matina oo: Eliphelet, Jeuel, ni Shemaiah mi ni naye na kwiya ni mashumi atanu ni lishumi limweya no alume. ¹⁴Aku ikala aku Bigvai, Uthai ni Zakkur mi ni naye naku ku ikala a mashumi atanu ni mashumi ayiili no alume. ¹⁵Seli ni waneka a endi ba kaabwa kaya katwala a mei ku Ahava, mi seli tu tibeleda ababo amaywa aatu. Seli ni tatuba anu ni maprisita, kono kani sitwesa oku wana aku ikala aku si Levi ayoya omomo. ¹⁶Abo cwale seli natumela Ehiezer, Ariel, Shemaiah, Elnathan, Jarib, ni Elnathan ni Nathan, Zechariah ni Meshullam- ana ku ikala a eteleli oo- mi Joiarib ni Elnathan- aya ana ku ikala a fundisi. ¹⁷E sitatama ni kwa tumela ku Iddo, o mweteleli wa mu Kasiphia. Ni na kwa ambela e fanene okwambola ku Iddo ni kwa abaye, ni kwa abika amutempele a yoya mu Kasiphia siya nisisi, oku tu tumela abika ndoo ya Mulimu. ¹⁸Cwale abo seli atutumela ku likaa la Mulimu no ku waba o mulume wa litima la Sherebiah, omulume uyu ukana ei no kwiba. Naku ikala waku ikale wa Mahli o mwana no Levi o mwana wa Isilaele. Naku iya ni aama no alume akuma ba lishumi li mweya ni ana atanu ni aana aatu ni a kulwaye no alume. ¹⁹Ni naye seli wiya ni Hashabiah. O momo kame na ku ikala Jeshiah, o mucili wa ku ikale waku Merari ni abaye no alume, ni aa noo no alume, oshee ni alume a mashumi ayiili. ²⁰Aya a na kubekiwa oku beleka mu tempele ba litina: aya Davida ni manduna aye ana kuba oku beleka ama Levi: 220, o mucili ni muciliwa wonyene naku biwa ba litina. ²¹Kame ababo seli ni limukisa oku yumena eilya ba lyabwa la Ahava oku kokobeza kwaci balubala wa Mulimu, oku saela endila no koloka kwa yonyene kwaci, anyonyo etu, ni yoshee enu tu liwile. ²²Nina ku ikala ni likenyi no ku ibanguta o mbumu no mpi no masole kapa alume a batimpili kuli atu sileleze ku ila etu a limu ndila yetu, ku mona na mana oku yamba kwa mbumu. E likaa la Mulimu wetu kame lili kwaya oshee a saela oku waba kwaye, kono a maata aye ni ku tweba kwaye kame kuli kwaya oshee ana mu pulama. ²³Cwale abo natu ku yumena eilya ni ku saela Mulimu no sisi, no kuyupa e tapelo yetu. ²⁴E sitatama seli ni keta alume a kumaba lishumi limweya ni twiili no alume ku tunda ku prisita: Sherebiah, Hashabiah, ni lishumi no abaaye. ²⁵Seli na pimela e silivera, gauda, ni enu ni tikoleko naku ndoo ya Mulimu uya o mbumu, amakansela ni manduna, ni ma Isilaele oshee ana koleke a wabelelwe. ²⁶Cwale abo seli ni pimela mu maka oo 650 a matalenta a silivera, o mwanda mu mweya no matalenta no enu ina tendiwa basilivera o mwenda mu mweya no matalenta no gauda, ²⁷mashumi a yiili no ikotolo ya gauda aya oshee na kuma ba sikiti si mweya ya Darics, ni ma bronze ayiili no ku keniswa wino kanyi amawe aku fekile kanyi gauda. ²⁸Cwale abo seli ni amba kwa wonye, "Mulia ku keniswa kwa Muna Bupilo, mi eyiyi enu kame, mi esilivera ni gauda ni koleko eno ku likuleha kwa Muna Bupilo, o Mulimu wa sikulubalelwa enu. ²⁹Mwa liseni kwa ateula kubitela mwa pima o weli a manduna no maprisita, ama Levi, ni a eteleli no a sikulubalelwa no masika a Isilaele mu Jerusalema mu muzuzu no ndoo ya Mulimu." ³⁰A maprisita ni ma Levi na ku tambula e silivera, gauda ni enu ina tendiwa ba kuli itwaliwe ku Jerusalema, ku ndoo ya Mulimu wetu. ³¹Seli nenda ku tunda ku kaabwa Ahava muliywa elino lishumi limweya ni maywa ayiili mu kwetiya weli okwenda ku Jerusalema. E likaa la Mulimu wetu nali ku ikala baci kutunda ku likaa la sila ni kwaya ana ku saela oku tupatisa kutu lwisa mu mukwakwa. ³²Cwale abo seli tu ingena Jerusalema ni ku ikala mo amaywa aatu. ³³Ababo mu liywa eli no unee e silivera, ni gauda, ni enu na ku pimiwa mu ndoo ya Mulimu wetu, mu likaa la Meremoth o mwana a Uriah omuprisita. Mini naye na ku ikala ni Eleazar o mwana no mu lume wa Phinehas, Jozaba o mwana no mulume wa Jeshua, ni Noadiah o mwana no mulume wa Binnui omu Levi. ³⁴Epalo ni wima ya sinu soshee sina ku kakanyiwa. O wina oshee nauku noliwa mu iya nako. ³⁵Aya ana kwiya kuuka kukoba, anu muukoba, naku koleka e koleko, no kucina kwa Mulimu wa Isilaele: Lishumi limweya no a nundi ni anundi a yiili ku ma Isilaele oshee, mashumi n atanu ni mashumi anee no anundi no angu ni a nundi atanu ni nundi mu mweya, ni tingu no mashumi a tanu ni mashumi a yiili ni tingu titanu tingu tiili, ni lishumi limweya ni twiili no a mpongo, kanyi ekoleko eya kwiba yo shee ekoleko nai ku cinelwa Muna Bupilo. ³⁶Ababo seli aba esikunu sa mbumu kumanduna no mbumu ni mabisisi anu silalanda ni munjaliya no ngambai, ni tusa anu ni ndoo ya Mulimu.

9 ¹E yiyyi enu ina tendahala, a manduna seli a liyela ni kwa mba nji, "Anu a Isilaele, a maprisita, ni ma Levi kasi uku kungula wo nyene kwanu ali mu sibaka ni mikw yoo no kwiba; amakanana, a Mahittites, a ma Jubusites, ama Ammonite, a Maobites, Egypta ni Amorites. ²Abo na mana oku londa acili no a noo no a kati ni aha no alume, mi na mana oku waneka anu no ku kena na musibaka, ni a eteleli ni manduna ana ku ikala o weli muiyi tumelo. ³Abana ni yupa esisi, seli ni kaula ei ku mango yange ni mikanjo, ni kukoka eti nuki tange ku mutwi ni nguma, mi seli ni ikala bashi, ni nyandile. ⁴Aya oshee naku kuna kwa liywi la Mulimu wa Isilaele no tumelo ya hapiwa seli aku waneka kwa mene abo ni

si ikalile mu manyando ange oku bitela ba tikoleko no mangolwa.⁵Kono a etikoleko no mangolwa seli ni imana ku tunda mu mwikalela wange no likenyi lyange no ku kaola ei kumango ni mukanjo wange ba tikoleko no mangolwa, seli ni boyola amanwi ni ku twala a makaa ange ku Muna Bupilo o Mulimu.⁶Nina kwamba, "Mulimu wange, nina swaba ni ku shwauka oku imeka olubala lwange kwa wene, e tifoso tetu nati ekezeha ba mitwi yetu, mi etifoso tetu na tikulu ku wilu.⁷Kundunda ku maywa no sikulubalelwa etwi ku bitela abano, natu ku ikala mu tifoso noku neneba luli. Mumafosisa etu aci, a mbumu etu ni maprisita na ku biwa mu makaa no ambumu abano bashi, ku mukwale mukoba, ni ku sinyi ni mabala no ku sosoba, kanyi omu tu ikala balelo.⁸Kono balino mu nakofeela eno kwibiba, esishemo situnda kwa Muna Bupilo o Mulimu wetu na siiyi ku tusiya kanyi e siemba sina siyala ku sinu sinene ni kutuba omwanda mubika saye noku kena. Esisi ni sa Mulimu wetu sa ku yatula a miyo niku tuba epumulo inyonyo mu okoba wetu.⁹Aci tuli akoba, kono o Mulimu wetu ka situpulama mu okoba wetu. Kono, na sheta ku e sikunu no tumelo no kwaci oweli ku mbumu wa Persia. Na kutuba a maata no ubya no kuyaka kame e ndoo ya Mulimu wetu ni imeka amatota yaso, mi ku tuba e limota no silelezo mu Judah ni mu Jerusalem.¹⁰Kono bano, o Mulimu wetu, yiike sa tutwe se okwamba munyima ya sisi? Na tupulama e titaelo, ¹¹etitaelo tiya una kuba a bika wowe no mapolofita, abona kwamba, "E sibaka esisi wi ingena oku luwa ni sibaka na kwa kena. Na si sinyiwa na anu no sibaka no tikezo takwiba. Naku iyata ku tunda kuma maneneno limweya kuta ku licili niku sa kena koo. ¹²Cwale abano, mulese okuba a nenu no akatti kwa noo no alume, mulese okulonda a noo akati kwa nenu no alume. mulese oku saela ekozi ibitelela ni mukalelo woo, kuli mukale akuongola ni kulyae no kuwaba ya musibaka, cwale mu tamba oku litela a nenu oku iluwa enako yoshee."¹³Kono munyima no inu yoshee ya na kwiya baci ba inu no kwiba tu na kutenda ni foso noku neneba- kubitela anyi, o Mulimu wetu, naku indisa a mafosisa atu fanene ni kutusiyela esimba sina ku siya ku sinene- ¹⁴me kame mbatu colo e milao yowe ni ma kwala aku shobanisa naa anu noku fosahala? Ka mutamba oku tina niku tushandaula mika ku kasiyala ni haibo siemba no sinu soshee, mba kuulwa mbali mu mweya so tabe?¹⁵Muna Bupilo, Mulimu wa Isilaele, uli wa kuluka, natuku siyala kanyi esiemba si na kutaba ku sinu no ku bula kulili eywa. Mona! Kame tuli bano oweli ba lubala lowe mu mafosisa etu, abo ka kwisa ni haiba mu mweya uso twasa oku imana balubala lowe balibaka la sesi sinu.

10

¹Kanyi Ezra ana ku lapela ni oku nyaza, naku lila ni uku yumbela bashi yonena ba libala lwa ndoo ya Mulimu. Baliku waneno noku nenebala Isilaele lalume ni la no akati, ku beka amuke seli aku waneka kwa yonyene, kwanu aya analemene oku lila onene. ²Shekariah o mwana no mulume wa Jehelil wa sikulubalelwa sa Elam seli wamba ku Ezra nji, "Ka tu sikala aku sepahala ku Mulimu wetu niku kwata akati a tunda ku ndina a mu sibaka eseso. Kono musinu esisi, kusili esepo kwa Isilaele.³Abano cwale mutulesele oku tenda esikunu ni Mulimu wetu oku tuma akati oshee ni anoo esifanene e tikanene etitaelo ta mbumu ni titaelo ta aya a kuna ku tikaelo ta Mulimu wetu, mi mu silese sitendahale oku likana ni malao. ⁴Mu ikunguke, esisi sinu ni senu no ku shimba, mi kamo tuikalile nanyi. Mu kongote niku tenda esisi. ⁵Cwale Ezra niku inguka ni ku tenda a manduna no siprisita, a ma Levi ni oshee ama Isilaele seli a sepisa oku sebeza mu ndila eyiyi. Cwale oshee seli a londa esikunu. ⁶Cwale abo Ezra seli winguka ku tunda balubala no ndoo ya Mulimu ni ku enda ku mizuzu ya Jehshan o mwana no mulume wa Eliashib. Ka sikulya esinkwa ni ku nwaamei, kubitela abana kusilisa okuluka kwaya naku ikala mukoba.⁷Abo selia tuma eliywi mu Judah ni Jerusalem ku anu oshee aya ana kuuka kukobakuli a ku wane mu Jerusalem. ⁸O muni yoshee uyu kasi kwiya mu maywa aatu omukufanene ku titaelo ku tunda kumanduna ni ku akuli- enu yoshee eya luwili itamba oku londiwa mi yonyene utamba oku siiwa ku liwaanekelo linene no anu ana ku uka ku tunda mukoba.⁹Cwale oshee alume a Judah ni Benjamine seli aku wanena mu Jerusalem mu maywaatu. Neli mu kweti no utanu ni tikweti tinene ni liywa no mashumi ayiili no liywala mu kweti. Anu oshee seli a ikala musikwenda balubala ya ndoo ya Mulimu, akuna eli libaka le yiyi taba ni libaka la mbula. ¹⁰Ezra o muprisita seli wimana ni kwamba, "Anyi wenyene na mu mana okutenda o mubonda no ku nene. Namu kuyoya ni akati atunda kundina anyi oku shange la a mafosisa a Isilaele.¹¹Kono bano niba esepiso ku Muna Bupilo, o Mulimu asikulubalelwa enu, niku tenda etato yaye. Okwa kahanya kwanu anu sibaka ni kwa akati a tundo ku ndina."¹²Oshee ana wana seli atamba ni liywi no kongota, "Tutamba oku tenda omo na ambele. ¹³Abo cwale, kame kuli anu apula, ni mwaka wambula. Ka tu kwite liywa limweya kapa omusebezi wa maywa ayiili, ku mona luli tufoso onene mutaba eyiyi,¹⁴Cwale mulesele amanduna etu oku imanena yo shee emuku waneno. Mulesele e mileneni yetu yoshee aya na kwata akati aku ndima na iyi banako ina yulekiwa na kulu ni atuli ali mu mileneni oku bitela oku tweba kwa Mulimu wetu utunda kwaci."¹⁵Jonathan omwana wa Asahel ni Jahzeiah omwana no mulume wa Tikvah naku lwisa etaba eyiyi, mi Meshullam ni Shabbethai omu Levi na kwa ongotis.¹⁶Cwale anu ana uka mukoba seli atenda esisi. Ezra omuprisita seli u noma alume, a eteleli mu masika no sikulubalelwa soo ni tindoo- oshee onyene ba matina, mi seli a saelisisa etaba muywa eli no weli mukweti ni lishumi. ¹⁷Ba liywa eli no weli ya kweti ya weli seli amana ku wana aya alume ana ku yoya na akati atunda ki ndina.¹⁸Kwa sekale no ma prisita na ku ikala naya ana ku yoyanga ni akati atunda ku ndina. Kwa sikale a Jeshua o mwana no mulume wa Jozadaki ni aabae ana ku ikala aa Maaseiah, Eliezer, Jarib, ni Gadaliah. ¹⁹Cwale n aku tundamena oku tuma akatoo okule. Kumona nji naku fosa, seli akoleka onundi no ngu ku tunda ku tifoso no mitepi yoo.²⁰Mukaci aku ikala aku Immer: Hanani, ni Zebadiah. ²¹Mukaci aku ikala aku Harim: Maaseiah, Elijah, Shemaiah, Jehiel, ni Uziah. ²²Mukaci aku ikala aku Pashhur: Eliezer, Maaseiah, Ishmael, Nathanel, Jozabad, ni Elasa. ²³Mukaci no ma Levi: Jozabad, Shimei, Kalaiah- uyu ni, Kelita, Pethiah, Judah ni Eliezer. ²⁴Mukaci no liimba; Eliashib, mukaci no alibeleli no mielo no malapa: Shallum, Telem ni Uri. ²⁵Mukaci no anu oshee no ma Isilaele- mukaci aku ikala aku Parosh: Ramiah, Izziah Malkijah, Mijamin, Malkiya ni

Benaiah²⁶ Mukaci naku ikala aku Elam: Mattaniah, Zechariah, Jehiel, Abdi, Jeremoth, ni Elijah.²⁷ Mukaci aku ikala aku Zattu: Elioenai, Eliashib, Mattaniah, Jeremoth, Zabad, ni Aziza.²⁸ Mukaci aku ikala aku Bebai: Jehohana Hananiah, Zabbai, ni Athlai.²⁹ Mukaci aku ikala aku Bani: Meshullam, Malluk, Adaiah, Jashub, Sheal ni Jeremoth.³⁰ Mukaci aku ikala aku Pahath- Maob: Adna, Kelal, Benaiah, Maaseiah, Mattaniah, Bezalel, Binnui, ni Manasseh.³¹ Mukaci aku ikala aku Harim: Eliezer, Ishijah, Malkijah, Shemaiah, Shimeon,³² Benjamin, Malluk, ni Shemariah.³³ Mukaci aku ikala aku Hashum: Mattenai, Mattattah, Zabad, Eliphelet, Jeremai, Manasseh ni Shimei.³⁴ Mukaci aku ikala aku Bani: Maadai, Amram, Uel,³⁵ Benaiah, Bedeiah, Keluhi,³⁶ Vaniah, Meremoth, Eliashib,³⁷ Mattaniah, Mattania ni Jaasu.³⁸ Mukaci aku ikala aku Binnui: Shimei,³⁹ Shelemiah, Nathan, Adaiah,⁴⁰ Maknadebai, Shaahai, Sharai,⁴¹ Azarel, Shelemiah, Shemariah,⁴² Shallum, Amariah ni Joseph.⁴³ Mukaci aku ikala aku Nebo: Jeiel, Mattithiah, Zabad, Zebina, Jaddai, Joel ni Benaiah.⁴⁴ Aa oshee kama na ku londa akati andima mi ka makwite aana kwa cili a wonyene.

Jobo

1

¹Nakwikalana mulume nu naha no Uzi e litina lyae neli Jobo; kame Jobo kaikala ni mubonda neli munu no kusepahala mulume no kucila o Mulimu kame ano kutundisa kwa ino kwiiba. ²Nakweeleka aana no alume ano utanu ni ambiili ni aana no akati aatu. ³Kama ana kuluwa tingu tikuma ba ikiti itanu ni ikiti yiili, ikiti yaatu no tikamele, ni mapulu akumana ni ticoko no myunda itanu, ni matongi no myaanda itanu ni abika no kupula. Simbangeso oyu mulume kama ana kwikala mukulu onene kubita anu oshe no ku upa. ⁴Muliywaa lyoshe no kweelekiwa kwanmwana no mulume yoshe, kama ana kutenda o mukiti mu ndoo yaaye. Oshe kama ana kwisana amandoo kwiya mu kulya ni kunwa ni anyene. ⁵Amaywaa no mukiti abana kubwa, Jobo kama ana kwaisana nji aiye akenise. Kama ana kwinguka kusili amasiku kulita amatabelo no kucina akumana ni anaae no alume oshe, kakuli kama ata kwaamba nji, "Mweendi kwa anaange kwaali oyu ana anakufosa ni kunyefula Mulimu mu micinma yoo." Jobo na kutendanga ngeso e nako yoshe. ⁶Cwale mulyaa elicili aana Mulimu bihi akumonahaza balubala no Minya-Upilo. Satani ni yonyene yo kwiingena bamweya ni onyene. ⁷Minya-Upilo yo kwaamba kwa Satani nji, "Kubine ukatundile?" Satani yo kutambula Minya-Upilo nji, "Kame ni katundile mu kweenda mu litunga, ni kupota mo oku noku," ⁸Minya-Upilo yo kwaambela Satani nji, "Nukumona mubika wange Jobo? kakuli mu litunga kakwisa oyu akufekile nae, kakwite mubonda munu no kusepahala, oyu no kucila Mulimu oyu wasingi eyino kwiiba." ⁹Cwale Satani yo kutambula Minya-Upilo nji, "Kandi kakwisa libaka elyo Jobo acitela Mulimu?" ¹⁰Kokaa na uku mu babalela yonyene ni ano ndoo yae, ni eyi alemine yoshe mu maneku oshe, nu nulubete musebezi no makaa ae, tingombe taye kame tikusalile mu naha yoshe. ¹¹Kono cwale olole e likaa lyowe uleme ba inu yae akwite, umone nji kate ku kunyefula yo ikalile ba lubala lowe." ¹²Minya-upilo yo kwaambela Satani nji, "Mona, yoshe akwite kame ili mu likaa lyowe. Fela ulese kutwala e likaa lyowe ba lutu lwae." Ababo Satani yo kutunda ba lubala no Minya-upilo. ¹³Eliywaa e liciili, anae no alume ni ano akati abana lemine kulyela ni kunwela veine mu ndoo no mukulowo. ¹⁴Bilu kubita o numwana kwa Jobo ni kwaamba nji, "Amapulu kama alima kame timbongolo na tikwema o kufula kunyonga ni onyene. ¹⁵Masabea kwamba ana ku itulukela ni kwiilonda. Kwa onyene abika, na kwaibaa ni mbinji. Kame kuna ku banduka mene nji ni iye ni kwaambela." ¹⁶Yo silemine kwaamba, bilu kwiiya o mucili kame ni kwaamba nji, "Mulilo wa Mulimu una kutunda kuwilu na ukucina tingu ni abika. Mene fela sina kubanduka nji ni iye ni kwaambela." ¹⁷Usilemine kwaamba, o munjiili bilu aiya ni kwaamba ji, "A makalede na kwiiya atenda itopa inatu, na kutulukela e tikamele ni kutilonda. Kwa onyene abika, na kwa ibaa ni mbiinji. Mene fela sina kubanduka nji ni iye ni miaambe." ¹⁸Yo kasimana ni kwaamba, o mucili yo kwiya ni kwaamba nji, "Anowe no alume ni akati kama ana kulyanga ni kunwango veine mu ndoo no mukuloo. ¹⁹Ababo bilu kwiiya e mebo no linungwa una kutunda mu lihalaupa bilu u fula mu maneku anee no ndoo. Cwale e ndoo bilu ikwela andumbana, ni kwaibaa. Ku siya mene fela kwaba sina kwiiya mu ku miambela." ²⁰Cwale Jobo seli aimana, ni kukayaula e sito sae, yo kubeula e tinuli ku mutwi, ni ku kwela bashi ni lubala, ni ku kumbela Mulimu. ²¹Na kwaamba nji, "Sina kutunda mulipuma lya maa nambuliva sinu, kame ita kuuka nambulwa sinu. Minya-upilo na kuniba, kame ni Minya-upilo na kuni byangulo. Kububelwe e litina lya Minya-upilo." ²²Mu yaambo eyi yoshe, Jobo kasifosa, kame kaba mubonda kwa Mulimu.

² ¹Kame e liywaa elicili ana Mulimu na kumonahaza balubala no Minya-Upilo kame Satani niyonyene nakwiiya nao ni o kumonahaza balubala lwa Minya-Upilo. ²Minya-Upilo yo kwaamba nji, "Kubine ukatundile?" cwale Satani yo kutambula nji, "Kame nikatundile mu kwenda-enda mu litunga." ³Cwale Minya-Upilo seli waamba Satani nji, "Mibika wange Jobo nu mumono? mulitunga kakwisa oyu akufekile nae ni mulume no kuluka onene oyu acilile Mulimu oyu ano kutundisa kwa ino kwiiba yoshe. Yonyene kama ongotete mu uwa wae simba u ni sineleketa nji ni lwe nae ni mwibae nambulwa mubonda." ⁴Cwale Satani yo kwaambela Minya-Upilo nji, "Situmba kwa situmba! munu esalemine sohe kame asiba nji ayoyise moyo wae. ⁵Kono u olole e likaa lyowe u muleme baifuba yae ni ba nyama no ba mwiili wae, abo ha kame uta kumona nji kate ku kunyefula balubala lowe." ⁶Minya-Upilo bilu waambela Satani nji, "Mona yokame mu likaa lyowe, kono ulese kulema ba moyo wae." ⁷Ababo, Satani yo kutunda balubala no Minya-Upilo ni kufula ⁸Jobo ni malonda no kwiiba oyi, kutunda kunalyatelo no makondo konji okakeela bakaci no mutwi. Jobo bilu a londa linetani no kunwaisa yo kaikala ba mufese no ba litiko. ⁹Cwale mukatae bilu a mwaambela nji, "Sikene abo wongotela mu ku sepahala kowe? weete Mulimu kame ufe!" ¹⁰Kono Jobo yo ku mutambula nji, "Kame waamba kwanyi mukati wa mweelo. Ngaibi, kame tufanene kutambula feela eyino kuwaba mu likaa lya Mulimu kame iyino kwiina twikane ku itambula?" Muyaambo eyi

yoshe Jobo kasi fosa mu kanwa kae.¹¹Cwale ababo alikani ae Jobo a anatu, abana kuyupa makandauko ae. Munu ni munu na kutunda kwao- Elifazi noku Temani, Bilidadi no ku Shuwa ni Zofati no ku Naama. Nakutenda e sipangano ni kuta nji akamuyepete tineke niku muomba-omba.¹²Cwale abana ana kumwaliketa asiendela kule kaa Mulimu ka nawino. Seli akalumuka o kulila. Munu ni muni bilu akayaula e sikumango sae bilu akusukulela o lukuku kumitwi. ¹³Cwale bilu aikala nae bashi maywaa atanu ni maywaa ambiili ni usiku utanu ni usiku wiili, kame kakwisa simba munu mumweya ana kutundisa e liywi kwa Jobo. Kakuli na kumona nji okuyupa kukola kwae kame kuna kunemeba onene.

3

¹Maywaa ao abana kubwa Jobo bilu ayamisa kauwa kae ni kufuya e liywaa lyae no kwelekiwa. ²Jobo yo kwaamba nji, ³"Liywaa sina kwelekiwa lifuyiwe, bamweya ni usiku una kwambiwa nji, 'Nakwelekiwa mwana no mulume.'" ⁴Eliywaa liya libiluke e lififi! Mulimu aikalile mu liwilu a lipulame. Kame lisel lilese ku limonisa. ⁵Uwi ni mwiinda no lifu akulondele lyo. Lifukiwe kwa makumbi, liciliswe kwa inu ikeyile mu uwi. ⁶Usiku uya wikale muuwi unene; upalamiwe mu maywaa no mwaka; ulese kubaliwa mu maywaa no kweti. ⁷Mawe! kulese kwelekiwa munu mu usiku owo; maywi no kuwabelwa alese kuyupahala mu usiku owo. ⁸Ousiku owo, ufuyiwe kwa afuyanga maywaa, onyene a kwite maata nokwisana Leviatani. ⁹Tinungweti malungasiku no usiku owo tifafale; ushekelwe liseli kono uulwe kukena, kame buulwe kumona amasiku aban kakena. ¹⁰Kakuli usiku uya kawa siyatila e lipumo lya maa, kame kawa sifuka a miyo ange kumona a manyando. ¹¹Sikene aba na sifela mu lipumo lya maa? Sikene aba nasibitelela kwasa kwelekiwa? ¹²Ama yikena kunitambulela bayeelo? Yikene ama kuni yamwiseza ku maele ao? ¹³Kambesi ngeso, kosina kuolola ni andokile ni kufa, koni kulanganene kale ni kupumulelela. ¹⁴Ee kupumelelela bamweya ni ambumu ni mandimo no litunga. A ana kuyakela a mabita no tikupuzo; ¹⁵Koni ikalile ni ana no ambumu ana kuluwa gauda, ana kwiyata e tindoo tao silivera. ¹⁶Onene kambe kana simonwa ni kuyo ya kwanyi mwana a na kubitelela, kwanyi alukeke a simone liseli. ¹⁷Omo ano kwiba naku lesela kutina, kame ano kukatala kamatwesa kupumula. ¹⁸Omo ana kuhapiwa kamaikalile mu wiiketo bamweya, kata kuyupa e liywi no munyandisi wao. ¹⁹Omo kame kwikalile anyonyo ni akulu; kame muzike na kulukuluha kwa molyae. ²⁰Oyu a maibile, Mulimu sikene abela kumona e liseli? kame oyu no kunyanda, sikene a mubela upilo? ²¹Ni ao shukela e lifu, kono ka liiyi, kama lishukelwe kubita omo kushekelwa o ufumu. ²²Kama ata kwiiya ni kuwabelwa kunene mane kama ata kuwabelwa aba ata okumona ni libita. ²³Liseli sikene libelwa o munu ana ku ulwa e ndila yae? Ni uyo Mulimu ana kumuyatilela oku no ku? ²⁴Kakuli okutonga kwange e silya sange, kame o kubokolola kwange kwa kulemenenena kwanyi mbula no milupi. ²⁵Kakuli eseni cilile anene ni sonyene ni wana, kame esi sinicilisa ni sonyene sina kuni iyela. ²⁶Kanikwite wiiketo, simba pumulo kamba kozo; kono okubambaba kuwaniwa mo.

4

¹Cwale Elifazi no ku Temani kwaaba ana kutambula nji, " ²Aba tuta kutataka kwaamba nowe mwendi kame uta kuyupa o kwiiba? kono anyine so kwiinda o kwaamba?" ³Mona, Niwene una kwelezanga ano kupula, kame na ukuongota a makaa no anu no kufokola. ⁴A maywi owe na kutwesa kuongota oyu no singa kukwa ni oyu ana kunjanjata mu manwi. ⁵Kono cwale kubambaba aba kua ku kwiya kame ufokola; aba kukulemine kame ubwelwa a maata. ⁶Kokaa, esi sikuba maata ni kucila Mulimu kowe, esi sikusepisa ni kusepahala kowe. ⁷Cwale upuluke nji kwaali o munu ata kufa kwasa esi ana kutenda? Okwaali ano kusepahala ana kuyundiswa? ⁸Mene, esi sina kumona niesi, kikuli anu alima okwiiba ni ano kukuna eyino kukataza aciili, kama ata kukutula eyeyo. ⁹Mulimu abaamba, kama afa. Mebo no kutweba kwae kame wa mana. ¹⁰Kumona kwande kame kubwa, ni kulila kwande ni kucilisa kame ni maeo no ana nde nakucololwa. ¹¹Onde no kukulubala kame ifa libaka no kuulwa siselo kame ni twana no nde mukati kame tuta kuhasana. ¹²Cwale e liywi kame lina kulitwa kwamene mu kunutu kame e kutwi yonge naikuyupa aba lishobotiwa. ¹³Neli munako no tipono no usiku aba sina kupuluka otulo tu nene aba tulemine anu. ¹⁴Kucila seli kuniiyela, naikunganganisa eyifuba yange yoshe. ¹⁵Cwale silumba bilu sibita ba lubala lwange kame o wambo noba mwiili wange na ukwimana. ¹⁶Silumba nasi kwiimana me sondokile kona kana sitwesa kumona omosimonahalela, sina ku simona balubala lwange. Kmae kuna kuondoka, kame ni yupa eliywi lyamba nji, " ¹⁷Nji munu aba afa atwese okumona kuluka kubita Mulumu? kame munu katwese kwikala oyu no kukena kubita mubumbi wae. ¹⁸Mumone! Simbali Mulimu ka sepi obika ae, kame abeka mubonda kwa mangeloi ae. ¹⁹Ngaibi kuta kwikala kwa onyene ayoya mutindoo no lizupa, aatunda mu lukungu, aa sonyiwa kwanyi lifele? ²⁰Kama yoya kutunda mu nako no masiku kutwala ku mangolwa kame kama afa. Kama felela kuta kutelela kwasa temuho simba kanyonyo. ²¹O muhala no tende yao kame upatuka kame afa, asi kuwana unungu.

5

¹Cwale ukuwange, anyine so kutambula? kame kwano kukena anyine so futukela? ²Kakuli o kutweba ni ukwiibaa kwa mweelo; kame kukana ni ukwibaa kwa mwelo. ³Sina kumona o mulume no mwelo aba mena mibisi; kono nawangu kame sina kufuya e ndoo yae. ⁴Anae no alume kama ali kule ni silelezo kame alyatingelwa mu mwelo, kakwisa oyu wa lamwena. ⁵Olukau lwao kame luliwa kufa lishebo, kama lulonda mu lusitelo no miunga, e yoo yoshee kame imanwa kwano kufa linyotwa. ⁶Kakuli umai kautunu mu likungu, kame manyando katundu mumbu. ⁷Kono o munu kame ana kwelekwela manyando kwanyi e lianyi omo litendelwe ku tatalakanela mu liwilu. ⁸Kono kambe ko mene ko misaela Mulimu, kame nita kubeka eyaambo yange yoshe kwa Mulimu. ⁹Niyonyene oyu atwesa kutende inn inene eyi ibita eyi ita

kuyupiwa kwa munu. ¹⁰Yonyene yo lokisa e mbula mu litunga, yo endisa meyi mu matunda. ¹¹Kama abeka anu no kucaniba mu sisa sili kuwili kame a aikalile mu maswabi kama abeka musilelezo. ¹²Kama sinya mayambuto no ano maya nji a makaa ao apalelwa a mayambuto ao. ¹³Aa kumona unungu kama kwacisa mu kuonga kwao, kame mifumo no ano tinalu kame ipala. ¹⁴Kama akwangana ni uwi o munji, kame asaela o munji kwanyi usiku. ¹⁵Kama lamweni mubotana kwa mbinji, kutunda mu tunwa twao ni kulika lya anu ano maata. ¹⁶Cwale oyuno kufokala kama akwite sepo, kame ano kwiiba kama kulema ku kanwa. ¹⁷Umone! Munu abafuliwa kwa Minya-Upilo na kunulubetwa, cwale ulese kunyaza e koto no oyuno- Maata-Oshe. ¹⁸Kakuli ni yonyene ayupisa o kukola, kame niyonyene a nunga aba bayupa okukola. Niyonyene oyu a holofaza, kame ni makaa ae a balisa. ¹⁹Kama ata kukulukula mu tikozi ti tanu ni kamweya, ee ni kuino utanu ni twiili, okwiiba kakuta kwa lema. ²⁰Munako no lishebo, kama ata kukuyoyisa nji ulese kufa; Mu tindwa kama ata kukukundeka ku kutweba kwa mbiinji. ²¹Kame ata kukusileleza kwa mbiinji iyupisa kukola; kame kauta kucila simba wiyelwa ni eyi ilita kozi. ²²Tisinyehelo ni kuulwa aba ikwiilwa, kame utwesa kwisheka; kame kauta kucila iyamana no muliyungu. ²³Kakuli kame uta kutenda ulikani ni mawe no mumatongo, kame iyamana no muliyungu kame ita kuyoya mu kozo ni wene. ²⁴Abo, kame uta kuyoya mu wiketo mutende yowe, habo uta kuta kukutatuba tingu towe kanta kutonda esinu mumulaka. ²⁵Kame uta kulimuka nji ano lusika lowe kama ata kupula; aikulyowe akumane ni moopu no mu litunga. ²⁶Kame uta kwingena mu libita lyowe abo uta kwikala mucembele-mumbulu ufeke kwanyi e nata uloto mu nako no ku kutula. ²⁷Mona, e yaambo eyo na tu kwishelisisa kame mo ikalele; wiyupe kame wilimuke wefoci.

6

¹Jobo, bilu atambula nji, ²"O kukola kwange kambe na kukubekiwa ba sikala, ni kunyanda kambe na kukubekiwa ba sikala ni konyene; ³Kambe ne kuta kubita lishabati no mu liwate ku kulema; ni lyonene e libaka lina kunambisa na wangu. ⁴Kakuli a masho a oyu no-Maata-Oshe na kuni yaa. Kame ulembe wao na ukubita ku mucima, Eyi icilisa no Mulimu kame ino kuwana kulwa ni mene. ⁵E mbii o muliyunga kame ililanga aba ifula o moopu? Ni ngombe kame ita kulila aba ileteelwe o mwengelele? ⁶Nji ilya no usula mba iliwa na mbulwa munwa? Ni ungume no likena no mu liki kame uta kutabusa? ⁷O mucima wenge kame ukana, kwamene ni lya ina kuni nyikwa. ⁸Mawe! Kambe okukumbela kwange kame kuyupahala, Mulimu kambe ko niba esi ni shukweele. ⁹Nji, Mulimu a pumene kuni pwacaula, a olole likaa lyae ami bae! ¹⁰Abo he mba nikwi o mucima; Ee kame nita kuwabelwa o weeti no kuneneba, kakuli kana sikanena a maywi a uno kukena. ¹¹Maata ange, babi akuna, nji ni kusepise kwa siciili? kame upilo wange kaliywaa saumane nji ni kuongote? ¹²Nji a maata ange kama akuwana ni maata no mawe? Kamba o mwiili wange kame ukwite okuongola kopa? ¹³Nji kosili esi sita kunitusa? Kame kuta kuwaniwa esi sita kuni yoyisa? ¹⁴Oyu aikalile mu mumando kambe mulikani omumomise e lilato, simba amonahala nji na ku lesela kucila Oyuno-Maata-Oshe. ¹⁵Abange kama lombota kuonga kwa lweeti, onyene maati aiyala a meyi aiba. ¹⁶Kama ana kubiluka ano kwilola libaka o kukanyela, kame litwa kame likushweka mo. ¹⁷Aba kweenya a meyi kama akwa aba ku bya a kamwi kama abwelela. ¹⁸Milongo-longo n anu ata mundila eyo kama auka, kama akaingena mi lihalaupa, kame akafa. ¹⁹Makoloi no ku Tema nai kusaela ko ameyi, aa tunda kwa Sheba ni onyene kama ana kwa sepa. ²⁰Na kuswaba kakuli na kusepa nji mba awana, abana ku keela mo, ka limuka esi ata kutenda. ²¹Naanyi mu mwikalele yo ngeso kamu kwifetuso, aba mumona esi sicilisa kame mumbemuke. ²²Nji sina kumiambela nji mumbembe? kamba mu ni tuse e mpo kututu yenu? ²³Mwendi sina kukumbela nji mu ni lamwene mu likaa silasange/ kamba muni liulule mu likaa lya munyandisi wange? ²⁴Muni iyetise, abo kame nita kuondoka; mu nisimwete omo sina foso, abo kame nita kuyupisisa. ²⁵Maywi no niti kama akwite e tuso onene! kono etikutazo tenu kame tinyaza sinu sibi? ²⁶Mwendi na mukupuluka kunyaza a maywi ange? bilu mu mona nji eyi yaambiwa kwa nyo waakinte sepo kame ifekile kwanyi mebo u tuka. ²⁷Mane kame muta ku shebuluka ndiala kumona oyu so mu luwa, kame muta kuulisa mulikani wenu. ²⁸Kame cwale kame ni kumbela nji mu ni ale miyo; kame mutalumuka nji si miongo. ²⁹Kame ni kumbela nji muukele esaamba, mu si alikete mu kuluka. ³⁰Kame mwaamba nji, kamwa kange kame keta kwaamba eyi ya kwite niti? ni palelwe ku limike eyino kwiiba.

7

¹Upilo no munu bashi kokaa ni tindwa? A maywaa ne kokaa kwanyi maywaa no mubeleki? ²Kama fekile kwanyi mubika oyu ashukelwe onene mwinda no sitondo, ni mubeleki oyu walikete kubiwa a mali ae. ³Ni mane sina kosumenwa tikweti no kutatela feala; sina kulukisezwa ama usiku no kunyanda feela. ⁴Aba ni to okalangana, kame naambanji, "Kaliywa sami kauke?" ⁵Nyama no mwiili wange kame iyaalile mibila ni ikalu iyaalile o lukungu; e situmba sange kame sikayoka kame kutunda o ufutu. ⁶A maywaa kama abwa nawangu kubita owuno muluki no maambi; kame kama abwa yongeso kwaasa esi ni sepa bo. ⁷Mawe Mulimu! Upuluke nji upilo wange ni mebo feela; ni nji a miyo ange kata kumona eyino kuwaba. ⁸A miyo auyo animone cwale kaata ku mimona kuuso; a miyo owe mba ni saele kono kamita kumonahala. ⁹Kwanyi elokumbi aba libwa kame likutela kule, yongeso ni kwauyo ashetumukela mu libita kaata kwinguka kutakutelela. ¹⁰Kaata kuukela mu ndoo yae; ni sibaka sae mba sikata na kumulimuka. ¹¹Simbangeso kanita kwindisa a kanwa kange kwaamba; kame nita kwaamba mo ni kalelwe mu mucima, kame nita kutangoka elibaka no kweena kuli mu mucima wange. ¹²Nji sime liwate? Kamba drakone no mu liwate nji uni sumene ngeso? ¹³Aba nita okusepisa o ulangano wange nji mba uni pumulisa, ni nji aba ni langana o weeli wange kame ufukuzeha. ¹⁴Kwaamba uni cilisa ni tiloto, kame uni njanjisa mu tipono. ¹⁵Mulibaka elyo, o mucima wange kame u noma okowiwa, kame ni singa e lifu onene kubita upilo. ¹⁶Upilo kame unimangile si singi kuyoya ni kamuta, unilesele! kakuli a maywa ange ni siyunda feela. ¹⁷Munu ni sike umu lekula masiku

mu liywa, kame ni kutwala o mucima owe kwa yonyene? ¹⁸Sikene aba umu lekula masiku mu liywa, kame u mu lika mu nako yoshe? ¹⁹Kaliywa so lesele ku ni kelyeka kwa miyo, kame kaliywa so ni be e sibaka no kumina a mate? ²⁰Simba sina foso, sikene nina ku kutenda wene ulondela anu? sike una kunilondela ku nitenda e pakani yowe? ²¹Kame ni sikene aba wa ni lemena e tifoso tange, kutu o uyi wange? Kakuli cwale kame ni kalangama mu likungu kame uta kuni saela, kono kanita kumonahala.

8

¹Kwaamba kuna kutambula Bilidadi no ku Shuha nji, ²"Maywaa anjinga uta kutanda mo lemine kwaamba ngeso? Kame maywi ata kutunda mu kanwa koe kwanyu linungwa e nako ikuma babi? ³Nji Mulimu kama ata kukopamina o mulao? Oyu- No maata-Oshe a sikamise esi silukile? ⁴Anoe simba ana kumufoseza, yonyene kame ata kwa aliketa ku mubonda wao; ⁵Wene usaele feela o Mulimu mukutundamena, ukumbele oyuno-maata-oshe mu wikokobezo. ⁶Kame aboli oyuno kukena ni oyuno niti, ni saambo no kuongola nji mba kuyupu. Anulubete e ndoo yowe no kusepahala; ⁷Ni matabelo owe simba amonahala kucaniba, mangulela ao kama ata kuneneba." ⁸Cwale kame ni kumbela nji usaelise kwano akukale, kame utwale o mucima kwa esi ana kuwana anyeekulyao. ⁹Kakuli aci tuli ano bingolwa kame kakwisa esi tulimukile, amaywaa etu mulitunga ni mwiinda feela. ¹⁰Kokaa kama ata kukutalifisa ni okulemusa, aambe e yaambo ili mu micima yao nji? ¹¹"Nji kuma kame itwesa kumesa kumena omo kwasa mataba? Ni museme omo kwaasa a meyi?" ¹²Kame isikalile inyonyo kaya sibita enako yazo no kutemwa. Naukukuta; kame o moopu omuciili oshe usili o wiishi. ¹³Motikalele etindila no anu oshe ao apulama Mulimu, munu nakwa cila Mulimu okusepa kwae kame kuta kubwa. ¹⁴E sepo yae kame itapatuka kwanyu waanda. Okusepisa kae kufeka kwanyu wando no linyi. ¹⁵A ba kusileleza ba ndoo yae kono kaya si siongola; nji akongotete ba ndoo yae kaita kwikala sibaka. ¹⁶Ni situndo no kuyuuba esi simena mu kamwi, eyi ikwite mitai eyi ilolela ba litongo lyne. ¹⁷Mibisi yayo kame ikutingeta ba mawe, kame ikakela ba mawe no kushi. ¹⁸Kono aba ita kutukulwa mulikalango lyayo, sibaka omo simemine kame sita kwikana, si aambe nji, "Simba natanga kama sikumona." ¹⁹Mone, abo ababwela o kuwabelwa kwa ndila yae; kame mu mumbu owo kame kuta kumena eyi ciili. ²⁰Mona, Mulimu kakana o munu no kuhika, kame kabi e tuso kwa atenda eyino kwiiba. ²¹Kanwa kowe kama ata kukaiyata ni kusheka, elilata no kuwabelwa kame litunda mu kanwa kowe. ²²A akutimbile kama ata okufuka okweena. Kame etende no ano kwiiba kaita kwiikala ko.

9

¹Jobo bilu atambula nji, ²"Kame mwaamba eniti sina kupumena nji mo kwikalele; kono munu ngaibi atwesa kwiikala oyuno kuluka balubala no Mulimu?" ³Mulimu nji kama ata kusinga kuzeka ni munu, munu kama ata kupalelwa kwiikalabela mu Saambo simweya kwwa ino lule. ⁴Mulimu ni oyuno unungu kumanenena, amaata ae ni manene. Anyino kuongofa kulwa ni Mulimu nji akondise saambo sae? ⁵Niyonyene a shimbulula a malundu nambulwa ku lemusa munu, kama apindumuna ni kutweba kwae. ⁶Niyonyene a nyunganyisa elitunga kulitundisa mu sibaka salyo, kame ni misumo yalyo kame izikinyeha. ⁷Niyonyene a laela eliywaa, kame kali kaula, oyu alanutiseza tinungweti mukuongota. ⁸Yonyene feela yo yandulula e liwili, yo enda bamandinda no liwate. ⁹Yonyene na kutenda e Bere, tikulube ni silimela ni tinungweti no mumabaka no mboela. ¹⁰Yona kutenda eyinu inene na kwayuhala, kame ni inuno kukomokisa eyiya tweswe ku baliwa. ¹¹Mone, kam atwesa beebi ni meene, kono meene simumono, kama bita balubala kwaasa ku mulemuha. ¹²Mona, aba londa esinu, anyine so mwindisa? Okwali oyu so mwaambela nji sikene utenda aba? ¹³Mulimu kamanisa o kutweba kwae; a akulemisa ni muipubeki kama obana mushi yae. Menebo, sime anyine nji ni mutambule? ¹⁴Mene, ni kete ngaibi a maywi no kuzekisana nae? ¹⁵Saambo sange simba ssikala esino niti, ni lese ku mutambula, kame nita kukumbela feela nji muatuli wange anishemube. ¹⁶Kame simba ana kunitambula aba nita otilelea, simbangeso kanita kupumena nji nakuyupa e liywi lyange. ¹⁷Kakuli nakunicola ni linungwa, naku nifula amatuma no kupula nambula libaka. ¹⁸Kame kapumene nji ni buyaetete, kono kama anilisa eyino kulula. ¹⁹Kwaambiwa eyino kwiitika amaata, yonyene kamaamba nji, "Mene, nili ni maata! Kwambiwa eyino muzeko, yonyene kamaamba nji, 'Anyine so ni sanena ku muzeko?'" ²⁰Simba kanasifosa, kanwa kange kame kaamba nji sinafoso, kame simba sikwite o mubonda, kanwa kange mba kaamba nji kame ni kwite mubonda. ²¹Kwaino mubonda, sikwite o mubonda; sibilaele kwa upilo wange sikata na kuukatwa. ²²Kakwisa munangu, mu libaka elyo kame ni aamba nji. "Kama ibaa oyuno kuluka ni oyunakwaluka." ²³Koto aba ita kwibaa mu sipundukela, yonyene kama asheka amanyando no anu nambulwa mubonda. ²⁴Elitunga kame lina kubekiwa mu maata no ano kwiiba, a mabala no atuli no litunga kama ata kwafuka kapai, nji kasayonyene atenda ngeso, ni anyine kame? ²⁵Cwale amaywa ange naati esitunu sibita esino kapaso, na kutuka, kama simona eyino kuwaba; ²⁶Nakutete kule kwanyu isepe no lubilo, kwanyu mbande eyi ipamula sinu no kulya. ²⁷Simba naamba nji, "Nipulame esi sinikataza, o lubala lwange lulesele kumonahala o kweena, ni ikale oyu wabeelwe." ²⁸Meni ciliswa kwa manyonge ange oshe, ni limukile nji kanta ku ni atulela. ²⁹Kame nita kubiwa kubiwa o mubonda, simbangeso sikenenikataza okusebeza feela? ³⁰Simba ni kuyowa mu meyi no litwa, kame ni kenisa amakaa nge ni mulela. ³¹Wene kame uta kunicupwa mu lilombo no ndawa, kame e ikumango yange kame ita ku ninyenyisa. ³²Kakuli kasa munu yonyene kwanyu mene, nji ni kutambule nae nji mane tukutwale ku kuta. ³³Kwaali o muzekisi oyuso tusumena e liywaa, abeke e likaa lyae beulu no aci twaayili! ³⁴Mulimu kama atuundisa a tupa yae kwa mene, kame eyi icilisa yae ilesele kuni mbwembwetisa. ³⁵Abo kame nita kwaamba osa mucila, kono cwale kasamene wino.

10

¹Omucina wange kame ukumangilwe kwa upilo wange! Kame nita okulilelela kwa anu nambulwa kweena; ni aambe eyi iyupusa mucina wange kushoshoma. ²Kame nita kwaambela Mulimu nji, "Ulese kumimbeka o mubonda! kono unisimwete esi ni zekanaso. ³Kufanene nji uni limbe, nji u shumbule esi sina kutendiwa ni makaa owe, kame upumenene mayambuto no ano kwiiba?" ⁴Miyo owe ni a nyama nj? Nji kame ewaala omo kuaelwa o munu? ⁵Maywaa owe, nji ni maywaa amunu? kame e myaka yowe nji kame ikuma ba maywaa no munu, ⁶nji udselise o mubonda wange, kame wibangutise okwiiba kwange. ⁷Nji naukulimuka sikwite o mubonda, ni nji kakwisa oyuso ni lamwena mulikaa lyowe? ⁸Makaa owe ni onyene ana ku nitenda nakuni uumba noku- nooku, kame simbangeso ni wene usinga usaela kuni yundisa. ⁹Upuluke nji ni weene una kuniumba kwanyi lizupa, kame cwale kame waamba nji ni biluke o lukundu kame? ¹⁰Kakaa, nukuni itela omo kwitelwa a mawe no muzilili, kame nuku ni mina omo kuminelwa a mafi! ¹¹Ni weena una kunifuka situmba ni nyama, kame nauku ningungahanya bamweya ni ifuba ni misifa. ¹²Niwene una kuniba o upilo ni kunishemuba, kame e pabalelo yowe ni yonyene iyoyisa o moyo wange. ¹³Simbangeso naukushweka e yaambo eyo mu mucima, kame ni lumukile nji ni yonyene una kupuluka kunitenda. ¹⁴Aba nitenda e sibi, kame uni lemuha, kame ukana kuni lemena o mubonda wange. ¹⁵Nikale oyuno kwiiba, abo kame nita kumaiba! Nitende oyu no kuluka? simbangeso kame ni cilile kwiinula o mutwi; kakuli kame sina kwiilwa ni kweena, kame ni mona feela kumaiba kwange. ¹⁶Aba nisinga kwinuka, ababo kame uni zuma kwanu nde; naukunicilisa kame kwa ino kukomokisa e yowe. ¹⁷Naukubisaelela tipaki ti bya kwiya ku ni lwanisa; kame kutweba kowe kame kukezeza beuli yange; esi niwana feela ni kusinyehelwa ni ku lwiswa. ¹⁸Sikene una kunitundiseza mu lipumo lya maa? Kambe sina kufele nakwamonwa ni litiyo. ¹⁹Kwanyi kana ikala ko, ni situnda feela mulipumo bilutwaliwa kulibita. ²⁰Maywaa ange, kokaa ni macana feela? Wiilesele kame! Uni lesele nji ni kutumane kanyonyo, ²¹ni sikata na kuta kale oko sita okauka ko kame, mu naha no lififi ni mwiinda no lifu, ²²naha no lififi linene, kwanyi usiku, litunga lya mwiinda no lifu omo kumonahalela mu suuyi, omo liseli kame lifekile kwanyi uwi lififi.

11

¹Cwale bilu kutambula Zafari no ku Naama nji, ²"Maywi no kupula nji mba saela kulambulwa? Kame munu waamba enene, nji kumonahalisa e niti yae?" ³Okuitokoza kwae, kame kuta kuondokisa anu? kame abo ulemine kunyefula ngeso, munu alese okwenisa?" ⁴Kakuli wene kame waamba nji, "Omo simaambela ni niti, kame nili munu no kukena mu miyo no Mulimu." ⁵Mawe! Ko Mulimu ana kwaamba, yo kuyatula akanwa kae yo kulwa now! ⁶Kwa kumonisa eyi ishwekilwe no unungu wae, mona unungu no kutunga no mayambuto ae. ⁷Nji wene kame uta kuyupiseza eyaambo no kutunga no Mulimu? kamba kame uta kulimukelela eyino kuwaba no oyu-Nomaata-Oshe? ⁸Eyo kame ilumbile onene kwanyi liwilu ngaibi uta ku lilombota? kame litungile kubita oko kwiikala ano kufa ngaibi uta ku lilimuka? ⁹Mukuleba kame libita e litunga kule-kule, kame mu upala kame libita e liwate. ¹⁰Mulimu aba alema o munu, kama amuyatilela mutolongo, kame amutwala mu ku atulwa, anyine so mukanisa? ¹¹Kakuli yonyene kama alimukile anu nambulwa tuso, kama amona o kwiiba yo sika ubihelwa. ¹²Kono o munu wakwite tuso kakwite kuyupisisa, ee munu kama elekiwa kwanyi mwana mbii no muliyungu. ¹³Kame cwale abo sikululela o mucima owe kwa Mulimu, kame alolela amakaa owe kwa yonyene. ¹⁴Kwiiba kuwaniwa kwa weene, kama ata kutundiseza kuleni wene, ulese kuonga kwiikale mu tende yae. ¹⁵Abo olubala lowe kame luta kunanguka libaka no kuulwa o mubonda, ee kame uta kuongola kwaasa esi ucilile. ¹⁶Mane kame ita kupulama a manyando owe, kame uta kwa aliketa kwanyi meyi ana kwiteka, ana kushukuka. ¹⁷Kame oupilo owe kame uta kukwanguka kubita e liwilu ya munji. Lififi lyoe lifeke kwanyi liseli no masiku. ¹⁸Kamauta kuyoya mu wiiketo, kakuli e sepo kame ita kwiikalabo. Ee kame uta okutemauna, kame uta kulangana mu kozo. ¹⁹Simba uta okalangana, kakwisa oyuso kucilisa, ee akupula kam ata kwinya kwa wene mu ku kumbela kushemubiwa kwa wene. ²⁰Kono ano kwiiba, amiya ao kama ate kukatala, aulwe okwata kuwana macilelo; sepyoo ni kufa feela.

12

¹Jobo bilu atambula nji, ²"Ni sinu silimukiwa nji, ni anyi anu luli, aba mutakufa, unungu ni onyene kame uta kubwa!" ³Kono nimene kame ni yupisisa wino-wino kwanyi anyi, kamunibiti kwa siciili; kono kwaali oyu walimukile eyi muna kwaamba?" ⁴Sina kubiluka omunu ashekiwa kwa alikani ae, munu ana kukumbelanga kwa Mulimu, kame na ku mutambulanga, munu no kuwaba nambulwa mubonda, na kubiluka sisomiso! ⁵Oyu akuketile kaa likete munu ana kwiilwa ni umai, kama anu shwaula, munu aba telela. ⁶Isinyi niyonyene iyoya mu wiiketo mu litende tayo, kame a ashomaeta Mulimu ni onyenye ayoya mu kozo, kwaamba nji ano kusepisa kwa maata aonyene, nji niyonyene Mulimu wao. ⁷Cwale he wibangute iyamana, kame ita kuku eleza, wibangute ni iyunyi no kuwilu ikwaambe. ⁸Kamba ukumbele o mumbu nji ukutalifise, wibangute tindi no muliwate kame tita kukwaambela. ⁹Kwayonyene yoshe, kwali oyu wa limukile, nji mwatendela Minya-Upilo? ¹⁰Yonyene alemine o moyo no iyoya yoshe, ni moyo anu oshe mu likaa lyae. ¹¹Kokaa, okutwi kame ilimukile kutaluhanya a maywi, kwanyi a kanwa omo kalimukele kuhalihanya ilya ili mu kauwa? ¹²Anu akukula ni onyene aikalile ni unungu, kame mu myaka no kupula mo kwiikalile ezibo. ¹³Mulimu niyonyene aikalile ni unungu ni maata, kwayonyene kame kuwaniwa tikelezo ni kuyupisisa. ¹⁴Mu mone! aba kwisa esinu bashi, kakwisa oyuso siungula, aba ayatilela o munu, kakwisa oyuso muyatululela. ¹⁵Mu mone! Aba sindela o mbula e litunga kame likukuta. Aba ata kwilokisa. litunga kame lisinyeha. ¹⁶Ni yonyene akwite maata ni unungu, o muongi ni uyu a ongiwa mu sijiili sao, kama

ali mu maata ae.¹⁷ Kama atwala aelezi no ambumu mu ku hapiwa, kame azizibaza aatuli.¹⁸ Kama sinya titukelo ta ambumu kama anunga mihala mu timbunda.¹⁹ Kama twala maprisita ku kuhapiwa, kame akwisa ano maata.

²⁰Aalimulikile kwaamba kama alwisa a maywi, akulu kama ayumena kuyupisisa e yaambo.²¹ Kama sheulisa amanduna, kame anungutula a makaunda awo akwite maata.²² Kama ayaneka eyi ina kushwekiwa mu uuwi lififi, kama lita mu liseli mwiinda no lifu.²³ Kama kulisa a macaba kame wa amana; kama apulisa a macaba, ni kwa monisa mundila.²⁴ Kama indisa ambumu no litunga kuyupisisa, kame apolyanisa mu lihalaupa omo kwaasa e ndila.²⁵ Kama polyana mu lififi nambulwa liseli, kame wa tantalikisa kwanyi anu ana kukolwa amalopu.

13

¹Komumone! ni mene sino kumonena eyo yoshe ni miyo, sina okuyupela ni matwi, sina kulemuha.² Esi mu likulikile ni mene seni limukile, kakwisa eso muni bita naso.³ Kono esi ni saela mene, ni kumonana ni Oyu-no maata-oshe; esi nisinga ni kuwaneka esaambo ni Mulimu.⁴ Kono anyi kame muyambutuka eyi yakwite niti, moshe kame muli anganga na kwa kwata tuso.⁵ Komuna kuondoka, abohe, kame muta kumonahala nji kame mwikalile ni unungu.⁶ Cwale muyupe amabaka ange, kame mutetete eyaambo itunda mu kanwa kange eyi ni zeka,⁷ Nji kame muta kwimanena Mulimu mu ku kopamisa e yaambo? mwaambe eyae kwa eyi ya kwite niti? ⁸Mwikale ni saluluti libaka lyae? Mane mu zekele Mulimu? ⁹Nji kame muta okuketa aba ata kwiiya ku mi tatuba? nji mutwese ku muonga omo kuongelwa munu? ¹⁰Luli kame uta ku ninyaza, aba ukwite ketululo mu mucima.¹¹ Oumbumu wae kauta ku micilisa? mulese kwiingeniwa kwa musunga wae? ¹²Tikelezo-tuna ta anyi ni tikelezo no mufuse, tikelezo no kuongola taanyi kame tifikile kwanyi ndowa no lizupa feela.¹³ Ko muondoke! Mu nilesele ni aambe! Esi sita kuni iyela sini iyele! ¹⁴Sikene abani londa e nyama yange ni maeo? Ni beke o upilo wange mu likaa lyange? ¹⁵Ko mumone! Simba ani baa, kame nita ku mwaliketa, kanyi aba nita kwaamba myaambo yange balubala lwae.¹⁶ Mwendi kame nita kuyoyiswa kwa saamba eso, eyi nonji kakwisa oyu so kana Mulimu ni kutwesa kwiiya balubala lwae.¹⁷ Mutetete nawino amaywi ange, eyino muzeko wange tingene mu matwi enu.¹⁸ Mumone! Cwale kame sina kusumahanya yaambo yange; nilimukile nji kame nita kutundiswa o mubonda.¹⁹ Nji kwaali oyu so zekisana nange? simbangeso kame nita kwibanguta nji nife! ²⁰Umiiyupela feela mu mu yiili, abo kame, ka nita okusweeka kwa wene.²¹ Tundisa e likaa lyowe kwa mene, kame eyi icilisa yowe ilese ku ni ngangamisa.²² Kame he uni isaane ni tambaa ku kutambula; kwaambe meene, ween uni tambule.²³ Mibonda ni tifoso tange niti njinga? Unisumwete mibonda ni tifoso tange.²⁴ Sikene ushwekela o lubala lowe? kame niseke makiketa ngeeso kwanyi kame ni kalile sila sowe? ²⁵Kakuli kame uta kutundamena elimuna litukiswa ni mebo? kamba kame ushenja o muuku no kukukuta? ²⁶Niwene uta kunola eyi ilula ita kumi iyela, kame unitenekisa mibonda no ku undumbana wange.²⁷ Weene ununga amakondo ange mumasokisi, oyu alondela myeendelo yange yoshe, kame ubeka endinda ku makondo ange.²⁸ Kame o mwiili wange naukuola nau kupwacauka, kwanyi esito sina kuliwa ni mafele.

14

¹Munu ana kwelekiwa kwa mukati upilo wae niwa kwiiniba. Kame wiialile amaziezi.² Kame ana kwiiya kwanyi palisa kame naukuyunda; kame una kubwa kwanyi mwiinda ka wikala sibaka.³ Kame o munu ana kutendiwa ngeso niyonyene uta kulondela? kame tukutula ku kuta.⁴ Kame kuta kukonahala nji kutunde munu no kukena kwa munu no litilo? kakukonahala! ⁵Mukumona nji a maywaa ae kama ana kusumwa ni tikweti tae ni weene uyaamba, ni nji nau kumubekela esifunda esi katwese kusimatuka.⁶ Mulibaka lya eyo, ube munu e sibaka a pumule, kwanyi mubeleki a twese ku wabelwa mamananeno no liywa lyae.⁷ E sitondo simba sitemwa, koili e sepo no nji mba sita kumena kame, ni nji kasita kuulwa e lituhela.⁸ Mibisi yaso simba ikulubalela mu mumbu kame ni lisina lyaso kame liolela mu likungu.⁹ Simbangeso aba siyupa a meyi kame sishomena, kame simena mitai ibya kwanyi e sitondo si sikalile sinyonyo.¹⁰ Kono munu aba afa, kwayonyene na kubu; Ee kama mina o moyo, kame cwale o kwaali? ¹¹A meyi no mu masa a bwa, a meyi no mu lueta kame abwela kame ku kukuta.¹² Mo kwikalele ni kwa munu, niyonyene kame alangana kame kataa kwinguka, kubitela e liwilu kalisaka, munu alese kumona kame, kamba kwingulwa mu tulo twae.¹³ Mawe! konishweka mu libita! ko ni yatilela mo, kutweba kowe mane kubwe, unisumene e liywaa elyo utaa kuni puluka kalyo.¹⁴ Munu aba afa, ko ayoya kame! Abo, kame nita ku kumalela e ndwa yange, mu maywaa ashe, kubitela kwiiya oyu so ni lukulula mu sibaka sange.¹⁵ Abo weene abo uta kwisaana, kame nita ku kutumbula, kame uta kushekwela ku mona kame o musebezi no makaa owe.¹⁶ Kono cwale kame uta kubala a matengo ange, kame ulondela e tifoso tange.¹⁷ Mibonda yange nai kunungiwa e nata, kame nau kubeka eliswayo lyowe ba kwiiya kwange.¹⁸ Ni saambo no niti. Lilundu na li bulumuka mane ni kubwa, e liwe nati ku shenyiswa mu sibaka salyo.¹⁹ Meyi bilu abulumuna a mawe, meya a lungwangwa na kuta ni mununo no mumbu. mo sinyeza esi asepile munu.²⁰ Kame uta ku mukoma nako yoshe, mane afe; kame usinya o lubala lwae, ni kumulesa nji akutele.²¹ Ana oko anomiswa, yonyene kayii, kame simba ashubulwa kakata na kulimuka.²² Kutoma no mwiili wae, ni kwayonyene feela yofoci, kame o kweena no mu mucima wae, ni kwae feela yofoci.

15

¹Cwale bilu kutambula Etifazi no ku Temani nji, ²"Kwale o munu no unungu oyu atambula ku yaambo no kuyambutuka feela, kame ni ku tundulukisa e sifuba sae kwa mebo no upa?" ³Nji a kanene ni maywi nambulwa tuso, kamba ni yaamo eyi yaamba e siciili? ⁴Weene naukulesela kucila Mulimu, kame usinya e sebelezo itendelwa yonyene.⁵ O kwiiya kowe

okwaambisa a kanwa kowe, kame usinga kulombota a maywi ao no kushemba. ⁶Kanwa kowe ni konyene kama ku kuba o mumbonda, kasa mene; kame amaywi atunda mu kanwa kowe ni tipaki, ti kununga. ⁷Nji ni weene munu no weeli mu kwelekiwa? kamba naikwiya oweeli, kwa malundu? ⁸Nji siwe wefoci ama kuyupa e tikunutu ta Mulimu? kame unungu ni weene feela uli nabo kumanenena? ⁹Esi ulimukile ni sike eso twa limukile ni aci? sike uyupisisa eso twa yupisisa aci? ¹⁰Kwaaci kwaali ano tinuki no upuzwa, ni alume akulu kame kama abika ni sitowe ku maywaa. ¹¹A maywi no Mulimu no kukuondota o mucima nji kame wamona kucauiba? yaambo una kwaambelwa ni musa? ¹²Sikene o mucima owe aba uku byuulela kule, kame u kobisa a miyo owe? ¹³Sikene aba ubilula o mucima ngeso, kame ufulalela o Mulimu, kame mu maywi atunda mu kanwa kowe kame ulusa nae? ¹⁴Omo aikalele o munu, kikuli aikale oyu no kukene? kame oyu ana kwelekiwa kwa mukati, aikale oyuno kaluka? ¹⁵Umone! Mbali o Mulimu ka sepile ano kukena ae, kame e liwilu kala sikena mu myo ae. ¹⁶Onene-nene kame uta kupalelwa ku sepa o munu no kwiiba ana kusinyeha, yonyene o munu oyu a nwa okwiiba kwanyi meyi! ¹⁷Kame nita ku kwaambela, utetete, kame eyi sina kumona yoshe kame nita ku kwaambela yo. ¹⁸Ni yaambo ina kwambiwa kwano unungu, eyi ana kulonda kwa sitoo, kame kasi iteulela yo. ¹⁹Ni onyene ana kubiwa e naha ofoci, kame ka kwaikala oyu no kundina oyu na kuyoya nao. ²⁰Nakwaamba nji, "Munu no kwiiba wana mafenyelo mu maywaa ae oshe, myaka no munu nokwacila Mulimu ni myaka no utata. ²¹Misunga no kucilisa naikwiikala mu matwi ae, kama acila sisinyi nji mba situkela e tutu yae. ²²Kakwite sepo nji kama ata ku banduka mu tinako no lififi. kakuli e mbiinji kame imukundamene. ²³Kama ata oku no ku kusaela e ndima, ni kwaamba nji, "Oko ili?" kama alimukile nji e liywaa no lififi na likeela. ²⁴Kama alemnwe ni nalelwa ni titumelo, kame ina kumwiyele kwanyi mbumu ukatile ku kulwa. ²⁵Kakuli oyu no kwiiba na kutwala e likaa kulwa ni Mulimu, kama ashemaeta oyuno Maata-Oshe. ²⁶Yo kumutela yo kukutisize e ndingo, yo kukutendile ku tebe yae no mukita. ²⁷Kakuli o lubala lwae kame luna kumuna onene, kame o mwiili wae kame una kwiya amaati. ²⁸Kama ana kwiikala mu mindi no matota, kuyaka mu tindoo kuna kutunda anu, mu mabaka ana kusinga ku sinyeha. ²⁹Kaata kufuma, kame ata kupalelwa kuteula o ufumu wae. ³⁰Kaata ku kutula o lukau mu litunga. Kaata kutwesa ku tunda mu lififi, a malimi no mulilo kame ata kucina mitai yae. Kame Mulimu kame ata kumana ni mebo no mukanwa kae. ³¹A lese kusepa eyi yaasa tuso, a kuonge nayo, kakuli eyi yaasa tuso ni yonyene ataa kuwana. ³²Aiwane e myaka yae isikumana; mutai wae kauta kutuhela kame. ³³Kame uta kufeka e sitondo no veine si bulumuna sisausa eso kasa siimba kale, ni nji sitondo no alive ina kufoloza. ³⁴Okwaaleka, mane kuta kuwaniwa mu tindoo no anu ana kufutukela Mulimu, kame o mulilo kame uta kucina e tende no a ashonga ni unyinga no kweta. ³⁵Kama akushimbile eyi ita ku sinye, kame ata kushema eyino kwiiba feela. Mulipumo lyao kame kusebezwa a mayaa.

16

¹Jobo bilu atambula nji, " ²Sina kuyupa e yaambo no kupula eyino ngeso; moshe mwiikalile aomba-ombi no kwenisa." ³Amaywi asa tuso kama ata kubwa kamba ngaibi? sike sikususueza nji u ni tambule? ⁴Nimene kama nitwesa kwaamba kwanhyi anyi; kambe nanyi mwikalile mu sibaka sange, konitwesa ku waneka maywi no kulwa ne nu bamweya, ni mi nyungele o mutwi wange. ⁵Name kame ni twesa ku miongoto o mwima ni kanwa kange, kame ni mi omba-ombi ni maywi no mu tunwa twange. ⁶Simba ni amba, kutona kwange kakukuyuka, kame simba ni ondoka, ni tuso ibi nita kumona? ⁷Mawe! Enako ino kame sina kunifokolisa oyi, e ndoo yange yoshe naikushandoka. ⁸Nu kumibitela bashi! kame eyo kame ina kubiluka o pakiata ku ninunga! Okuyonga kwange, ni paki imana ku ni munjula. ⁹Nakunikamuna, kame na kuni ndongwama ni kutweba kwae, kame uni kweceza a maao; sila sange kame sini lutukela ni miyo no kutweba. ¹⁰Nakuniyatululela o tunwa twao, na kuni mbakula ba litama kunienisa, na okuwana bamweya kulwa nge. ¹¹Mulimu na kunibeka mu maata no anu aka naku mucila. Na kunikondela mu mataa anu no kwiiba. ¹²Kame sina kuyoya mu wiiketo, kono yonyene nakunicola bakaci, na kunilema ba ngwangwali, nakuni bomaka byemba-emba, na kunitenda e pakani yae. ¹³Mashe ae kama yaleka mene feela, kama ani yaaka ku tipio, kakata nakuniyepela o kukola, kame itela enyoko yange bashi. ¹⁴Nakuniyaaka imbongola, nakuni iyela kwanyi munu ata kukulwa. ¹⁵Sina kulukela o lwaambi no saka ba situmba sange; kame sina kutwala o mutwi wange mu likungu. ¹⁶Lubala lwange kame luciiswa ni miyoti. Akafifi no kufa naka kufuka tinobyoye no miyo ange. ¹⁷Imbo kakwisa esino kwiiba sina kutendiwa ni mataa angwe, kame kukumbela kwange kame kama kwikala okumo kukena. ¹⁸Mawe, wene litunga, ulese kushweka o uyinga wange, kame ku kuwanga kwange kulese kubwa! ¹⁹Mumona! Niabano, opaki wange kama ali kuwilu, kame oyu ani imela kama ali mu sibaka no muliwiilu. ²⁰Alukani ange kama anisheka, kono mene, kame ni lila e miyoti mo milemine ku kumbela Mulimu. ²¹Nji abe munu titukelo tae mu saambo sae ni Mulimu, kame na ku imanena mwana ino munu kwa likani ae. ²²Kakuli myaka sina ku siyalelwa ni inyonyo feela, kame nita kuta mundila, omo sita okauka.

17 ¹Amaata ange kame abwa; sikwite amaywaa; e libita bilu linaalikete. ²Kame ni kalile ni a alemine lunisheka, a miyo ange kama mona a alemine kuninyefula. ³Wene Mulimu, unibe sepiso no nji wene uta kumona e saambo sange ni wene. Anyine so ni imanena ku ni lema ku likaa. ⁴Kakuli naukushweka yao kuyupiseza, kauta kwabeka beulu. ⁵Oyu abeteka alikani ae nji aa sinyeze, anae kama ata kufa a miyo. ⁶Mulimu na kunitenda sishendisio kwa nyangela, sina ku biluka o munu oyu anyikwa aciili. ⁷A miyo kama ata kuunda libaka no kulila onene, kame ilama yange yoshe kame icamibile kwanyi mwiinda. ⁸Anu no kuluka kama ata kukomoka e saambo eso, kame ano kusepahala kame ata kunyaza a akata nakucila Mulimu. ⁹Simbangeso, oyuno kuluka kame ata kutundamena mu myendelo yae. Kame oyuno mataa no kukena kama ata o kuongota onene. ¹⁰Kono anyi moshe muuke, mwiye! kamita kuwana o munu no kusalifa kwaanyi! ¹¹A maywaa ange nakubwa mayambuto sina kuyambuto na ku sinyeyeha, yonyene sina kupuka mu mucima wange. ¹²Ousiku

kame aamba nji ni munji; kame kame aamba nji e lififi kame lili beebi ni liseli.¹³Endoo na likete, ni lyonyene libita; mu sibaka no lififi mo m=nita kuyala o ulangano wange.¹⁴Kame naambela libita nji, "Niwene a tate" kwa mubila nji, "Niwene a mayo, ni weene mandange!"¹⁵Cwale ese nina kusepa o kosili? sepo sina kusepa kwa onyene, oyu so imona ni anyine?¹⁶Kame ita kushetumukela ku mwelo no sibaka sa ono kufa. Omo tuta okalagana mu likungu.

18

¹Bilidadi noku shuha kwaaba ana kwaamba nji, ²"Kamwaka so ungule a maywi no ku tuteisa? Muyambute oweeli, kubinda tuta kwaamba.³Kame kufanene nji twaaliketwe kwnyi kame tuli iyamana? kame tumonahala kwanyi tuli aelo mu miyo no anyi? ⁴Mawe! wene ukukayaula mu ku tina kowe, nji, enaha nai kushandoka mulibaka lyowe.⁵Ee, ni liseli lya uyo no kwiiba kame lita ku tima, kame o mulilo wae kauta ku benya.⁶Liseli kame lita kubiluka e lififi mu tenda yae, kame e lambi yae, ikalile beuli yae kame ita kutina.⁷Omwendelo wae no kuongola, kuuso kame uta kushwekiwa. A kwisiwe kwa eyi ayambuta yonyene.⁸Kakuli makondo ae kama ata ku mutwala mu kanyandi kana kuteiw, aka lyate ba mubeto.⁹Esiteyo kame sita kumulena ku lisito, e silaha si muleme.¹⁰O mubeto kame ushwekelwe yonyene mumbu, kame o musima na ukukalengelwa yonyene mundila.¹¹Eyi no kucilisa kame ita ku mumbemukisa oku noku, imushenje mu mwanda wae.¹²A maata ae kame ata kufokolisa ni lishebo, tisinyehelo ti mu kumalele okwata kuta koshe.¹³Ilama no mwiili wae kame ita kumwanuluka, ee imaniswe ni mweeli no lifu.¹⁴Kame ata kukokiwa mu tende yae omo ana kuyoya mu wiiketo, a litwe kwa mbumu no kulisa.¹⁵Kakwisa mwabae ata kwiikala mu tende yae; e sibalule no silufula kame sita kuselaelwa ba sisa no ndoo yae.¹⁶Mibisi yae kame ita kukukuta kushi, kame kuwilu mitai yae kame ita ku temiwa.¹⁷Kaata kupulukiwa mu litunga, kame e litina lyae kalitae kwaambiwa mu makululu.¹⁸Kame ata kutundiswa mu liseli ni kukondela mu lifif, acitiwe mu litunga.¹⁹Kaata kusiya omwana, kamba lusika mu sicaba no abae. Simba oyuno kumuyola mu sisa sae.²⁰Ao ata kwelekiwa kuuso, kame ata kukomoka okuyunda kwae.²¹Luli no uta kutendelwa o mudi no muni wakwite e niti, kame mo yikalele eyi muni wa limukile Mulimu.

19

¹Jobo kwaaba ana kulambula nji, ²"Kame muta kulonda e nako lkuma babi mu sienisa o mucima wange, kame muni colola tweeka-empa?"³Namuku ninyaza akano likumi kamu kweenene aba muni foseza ngeso? ⁴Kame nji ni niti sina kufosa, mubonda wange kame uta kwiikala ni mene.⁵Kame musinga feela okumuneka aba mulwa nange ngeso, kame mu ni zekisa libaka no umai una kuni iyela.⁶Cwale muyupisise nji oyu na kunitenda ni yonyene Mulimu; niyonene ana kunifukela mu kanyandi kae.⁷Mene uno kame ni kuwanga, kame naamba nji ni tendiwe ouyi kono kani yupahala; kame ni kuwanga nji ni lamwenwe, kono kakwisa oyu so nimonena e saambo sange.⁸Yonyene nakuni sindela nji ni lese kubita, kame nakulita e lififi mutindila tange.⁹Esi sina kuni kutekisa kwaanu na kuni byangula so , na kutundisa e nguwani no umbumu ku mutwi wange.¹⁰Nakunicolola mu maneku oshe, mane kauisa bo; e sepo ni na kwiikala nayo, na kuitukula omo ku tukulelwa e sitondo.¹¹Kame kutweba kwae naku kutumbubukela mene, kame ani balela kwa ila yae.¹²E timpi tae natiwana kulwa nange, na kuipokolela e ndila no kwiya ku ni lema, kame nati ku tibeleda ni kufuka e tende yange mukaci.¹³Nakunitundisa kwa abaange, kame ao sina kulimuka oshe na okutenda andina kwa mene.¹⁴Abange na kuni yaya, ni alikani ange na kuni pulama.¹⁵Aa aikalile mu ndoo yange, ni ana mukuka ange nakunialikela twanyi kame nikalile muni undima, kame nikalile nyambaeti kwa onyene.¹⁶Aba ni isaana mubika wange kani tambula, mane simba ni mu kumbela ni kanwa kange kakwite taba.¹⁷Mwbo itunda mu sifuba sange, kame anunka kwa mukatange, anange kame ana kunyikwa o muuko wange.¹⁸Mane ni twanukana tunyonyo kame tuni shubula, abani imana kame aamba ni kashwau.¹⁹Ano tikunutu tange kame ani timbile, ni ao sina kuolisa oshe nakuni fulalela ni kulwa nange.²⁰Eifuba yange kame ilamatele ba situmba sange, ni bailama yange, kame sina kubanduka ni situmba no baeo ange.²¹Muni yupele okukala, muni yupele o kukola kwange, mawe, anyi alikani ange! Kakuli e likaa lya Mulimu na likunifula.²²Sikene muni ndongwamela kwanyi Mulimu? kamupumene sikene kwa nyama no mwiili wange?²³Mawe! Ko kukonahala maywi ange anoliwe cwale! Ko ka noliwa mu buka! ²⁴Ko kanoliwa ni sinoliso no sipi ni loto kuafanauna baliwe; aikalebo kuta-kutela!²⁵Kono mene kame ni limukile nji muliululi wange ayoya, ni nji kumamaneneno kame ata kwiimana mu litunga.²⁶Kame he, e lisinga lyange simba lina ku sinyeha ngeso, simba ni ulwa o mwiili, kame nita kumona o Mulimu.²⁷Kame nita ku mumona menyene, kame nita ku mumona ni miyo ange, moushukelelwa o mucima wange mu sifuba sange.²⁸Anyi mwaamba nji, "Tumutukufaze ngaibi? kakuli kame mwaamba nji, "Kame muwana kwa mene elibaka lya manyando ange." ²⁹Mucile embinji! kakuli kutweba ni sibi esi sifuliwa ni mbinji, abo he, kame muta kulimuka nji kame kwiikalile ekatulo eyo muta kuatulwa.

20

¹Kwaamba kuna kutambula Zofari no ku Naama nji, ²"Muyaambo eyo, e kalabo kame ana kwiwana mu mayambuto ano mu mucima wange, kame ni palelwa okule kame ni leluba ku kwaamba," ³Sina kuyupa e tikalimelo no kwenisa, kono tingana ni kuyupisise kwange ni yonyene iniba e kalabo.⁴Kakuli kana silemuba kale kutunda muni abana bekiwa mu litunga.⁵Nji o kula kwa oyuno kwiiba kame kubwa nawangu, ni nji kuwabelwa kwa oyu wa cili Mulimu ni kwa nako inyonyo feela?Kuneneba kwae simba kubita ku liwilo, o mutwi wae kame ukabita ku makumbi.⁷Simbangeso kame ata kubwa omo kuna kubwela eyae, ama ku mumonanga kame ata kwaamba nji, "Okwaali?"⁸Kame ata kutukela kule kwanyi

e tolo, kame kaata ku monwa ee, kame ata kulikelela kwanyi e pono no usiku nokutulo.⁹ A miyo ana ku mumonanga kaata ku mumona kame, ni sibaka sae kasita ku mumona, kuta kutelela.¹⁰ Anae kame ata kukomiwa kwa fuzana, makaa ae alite oubufumu wana kuwana.¹¹ Ifuba yae nai kuongola ni maata ano undumbana, kono kame ata kulangana nae mu likungu.¹² Kwiiba kame kuna kumamata mu kanwa kae, kame ana ku ushweka kushi no lulimi lwae.¹³ Naku ukatwa na kukana kwiisha mukaci ni onyene, mane na kuuteula mu mitahali yae.¹⁴ Kone he, eilya eyo mu mila yae kame sita kubiluka sifamu no tinyoka kwa yonyene.¹⁵ Oufumu ama kumina, kame ata ku ulusa; Mulimu kame ata utundisa mu lipumo lyae.¹⁶ Yonyene kame ata kuyamwa e sifanu no tinyoka, elilimi no sibibi li mwibae.¹⁷ A miyo ae kaata kumona maeti kame, milapo ni tweetinyana omo kuma kukuka uki ni mawe.¹⁸ Kakuli esi ana okukataleza kusiwana kame ata kusiusa, alese kusiteula, kame ata kuusa eyi ana okuuyela yoshe, alese o kukola yo.¹⁹ Kakuli na kukoma anjebwa kwa aala nji kasasinu, na kulondela e tindoo ta si yaka.²⁰ Kakuli katwesa kupumena kwa esi ana kulema, kame ata kupalelwa kuteula esana kusaela.²¹ Kame kakuli kasiya sinu kwainu ana kumina, wiketo wae kauta kuongola.²² Simba ana kutwaelwa ni maluo, kame ata kwiikala mu unjebwe, makaa a ano kuyanda oshe kame ata kumulema.²³ Munako ana kusaela kwiyyata e lipumo lyae, Mulimu kame ata ku mulenga ni kutweba kunene kwae, amu lenge kwanyi mbula yolemine kulya.²⁴ Kama ata kucila kwa uyo alemine eyi lwiso no sipi; kono oyuno buta bwa kopa kame ata kumuyaa kumupuluteza.²⁵ A comole e lisho mu mwiili wae; mane e liyulu lyayo i mwaka li tuunde mu nyoko yae, o luwewe kame lumulemine.²⁶ Lififi linene kame lilukesezwe eyae no utokwa, o mulilo wasi tumbulwa kwa munu, kame uta ku mucina, u cinelele niasi sina kusiya soshe mu tende yae.²⁷ Liwilu kame lita kupatulula o kwiiba kwae, elitunga limane ku mu munjula.²⁸ Oufuma no mundoo yae kame uta ku hasanyiwa, etutu yae ibwelele, mu liywao no kutweba kwa Mulimu.²⁹ Nisonyene e sanda no munu no kwiiba esi kame situnda kwa Mulimu, ni saanda ana kuwiba kwa Mulimu.

21

¹Jobo yo kutambula nji, ²"Komutetete e yaambo yange ni tokomelo, aba mutenda ngeso kame muta kuni kwisa o mucima. ³Mulipumenene ni aambe; kame aba ni mana kwaamba, kwaaba muta kulimuka ku ni sheka. ⁴Kwanyi mene, mwaambe nji, "Nikulelele kwa munu?" kokaa, e libaka ko lili aba sina kutina? ⁵Komuni alikete kame mu komoke! Mukuleme ku tunwa ni makaa. ⁶Abi ni keneela, kame ni filikana, kame ni tinyama tange kame ti ngangama. ⁷Sikene ano kwiiba aba lemine kuyoya, kama kulubala kame mane kama abiluka anu anene. ⁸Ana ao kame ayaka nao, kame aekulyao kame aleliwa ni onyene. ⁹Ano tindoo tao kame akuketile kwaasa esi saa cilisa, tupa no Mulimu kame ya fula. ¹⁰O nundi yao kame yi ituka, kaikata nakufokola, sitole sao kame si leya kwaasakufoloza. ¹¹Ana ao aba tunda bande, kame amonahala kwanyi mutapi, anukana kame abeba alemine ku matoka. ¹²Kame imba alemine o kupela tungoma tunyonyo ni tiharepa, kame akukola o kumamata aba kupetwa epala. ¹³Kame ananenena amaywi ao muwiketo, simba ata kwano kufa, ni nawangu, ka sinyanda. ¹⁴Cwale ni onyene ana kwaambela Mulimu nji, "Ututesele kakuli katusingi ku limuka eyino tindila tao. ¹⁵Oyu-no maata oshe ni anyine nji, tumusebeleze? esi tuta kuwana ni sibi simba tu mukumbela? ¹⁶Kono anyi kame mwaamba nji, "Mumone, okukonda no upilo wao kakutundu mu maata ao, e tikelezo no ano kwiiba ti kale kule ni mene. ¹⁷Nji ni onene muna kumona e lambi ya ano kwiiba ; tima, kamba umai uta kwa iyela? simba Mulimu kwaaba a mauyando aba twebile? ¹⁸Na mukwaamona kubiluka kwanyi luokuaku lufefulwa ni mebo kamba muuku upekulwa ni kakundukundu? ¹⁹Anyi kame mwaamba nji, " Mulimu kame ateulela anae tikoto tifelele okwiiba kwao." kono, Mulimu ko afula oyuno kwiiba tota, nji ayupe o kukola. ²⁰A miyo ae amone eyino kwiiba ita mwiilyela, kame anwe kukutweba kwa oyuno no maata oshe. ²¹Kakuli munyima wae ngaibi ata kuwabelwa ano ndoo yae. E nako no tikweyi ana kubiwa kuyoya aba ina kumbatulwa bakaci? ²²Kwali oyuso iyetisa Mulimu e zibo? yonyene aatula aayoya ku liwilu? ²³O mucili kame ata kufa yo siongolile, yo sikuyupile, yo lemine kuyoya mu wiketo ni mu kozo. ²⁴Tikame kame ti iyalile a mawe, kame mooko usili a meyi muifuba yae. ²⁵Kauti o mucili kama afa mucima wiilyalile tinongosi, yokasikukola o kuwaba kwa upilo. ²⁶Muwiili wae nakulangana mu lulundu, aikalile amabapa, kame sito sao ni mibila. ²⁷Mumone! Kame ni limukile omo mupulukela, tikelezo muta no nifoseza kayo. ²⁸Kakuli kame mwaamba nji, "Oko ili endoo no munyandisi? ni ndoo ya ano kwiiba oko ili?" ²⁹Nji kamwibangutanga aa aenda? kamuyupanga oupaki wao? ³⁰Nji o munu no kwiiba kame ababalelwa mu liywa no ziezi, ni nji mu liywaa no kutwebelwa kame uta kubanduka? ³¹Anyine so kwata o mucima uta ku mukalimela mu miendelo yae? kamba kumulondota esi ana kutenda? ³²Kame atwaliwa ku mutotaeli niuno kupula, kame amutatela ku libita lyae. ³³A masinda ano musindi kame ata kwikala ano kubeba beulu yae, munyima wae, aamu oshe kame ata kuta ni miendelo yae, omo ama kutendela aku kwiikala oweeli kwa onyene. ³⁴Simbangeeso sikene aba mu ni omba ni maywi nambulwa tuso? esi simonahala mu tikalabo ni mafosisa feela.

22

¹Elifazi no ku temani bilu atambula nji, ²"Nji o munu kame ata kwiikala ni tuso kwa Mulimu? Batili o munu no unungu kame akutusa yofoci feela." Ni ³tuso ibi kwa uyo no maata oshe simba nji kame uli munu akwite e niti? kame simba wiikalile ni mikalelo no kuwaba, sikene uta ku mufumisa? ⁴Weene kame waamba nji, abo mucila, ni lyonyene e libaka ato kunyazeza, ni eli mukutwalela ku kuta? ⁵Elibaka kasa kwiiba kowe, nji kame uli unene, kame e mibonda yowe kaya waniwa oko ita kubwela? ⁶Kakuli na ukuba e sepiso kwa mwaboe kwaasa libaka, kame nauku byangula afuzana ito yao. ⁷Munu ana kufa linyotwa na ukuyumena a meyi no kunwa, oyuno ana kufa e lishebo na ukuyemena e ndima yowe. ⁸Munu no maata yonyene na uku muba e naha, munu no kukutekeha nauku muyakisa mo. ⁹Kono akati no ambelwa naukausa mataa feela, kame ao ana kufelwa kwa sitowo na kucola a makaa. ¹⁰Mulibaka elyo amalaba kame akubekile mukaci,

kame una kungangamiswa ni kucila. ¹¹Eliseli lyowe noli kubilukele e lififi, kame a meyi no kupula kame ana ku kufuka. ¹²Kokaa, Mulimu kama ikala kuwilu mu liwilu? kama ukumela e timungweti likatile kule onene! ¹³Kame weene kame waamba nji, "Eya limukile Mulimu niibi? Atwese ngaibi o kubusa mukutoyola lififi no wiilu? ¹⁴Amakumbi no wiilu onene nakumufuka, mane kama apalelwa kumona, kama aenda no pota-pota musibaka no liwilu feela. ¹⁵Weene kame waamba nji, "Ute ni ndila no kukale, ana kweenda amo kwiiba. ¹⁶Kandi aya nakukaula enako yekasikwana kale, o kuongola kwao kame kuna kufeka kwanyi a meyi no mulapo abwela. ¹⁷Aya na kwaambela Mulimu nji, "Utunde kwaaci, oyuno maata-oshe esi ata kututusa ni sike? ¹⁸Kono Mulimu na kwiyyata e tindoo ni tutu no kupula. Tikelezo etino a kwiiba tiikale kule ni meene! ¹⁹Anu no niti abana koma esi sinakwaiyela aya, na kuwabelwa, ano kuluka bilu atenda lishea. ²⁰Bilu aamba nji, "Luli ana kutukona nakufa! kame eyana kusiya kame ibya Mulimu. ²¹Cwale usane o mucima ni Mulimu, kame uta kwiikala mukozo; abo uta kutenda ngeeso kame uta okuketa. ²²Utambule o mulao utunda mu kauwa kae, kame utwaleo mucima ku maywaa ae. ²³Abo uukela kwa oyuno-maata-oshe, kame ata kukuyakisa sinea, nji kame utindisa eyino kwiiba mu tende yowe. ²⁴Kame ukona oufumu owe oshe bashi mu lukungu, ni gauda no ku Ofiri mu mawe no mu tulweeti. ²⁵Kame he oyuno-maata-oshe ni yonyene ata kwiikala e gauda yowe, ni silivera no ufumu owe. ²⁶Cwale kame uta kuwabelelwa oyuno-maata-oshe, kame uta inunena o lubala lowe kwa Mulimu. ²⁷Simba uta kumukumbela, yonyene kama ata okuyupa, kame ababo kame uta kutenda eyino witumelo owe. ²⁸Simba uta kuyambuta e sambo e sicili, kame sita kukonda, kame e ndila kame ita kwiikala mu liseli. ²⁹Munu a kokobeza? Abo kame uta kwaamba nji, "Kwinuneka kame kuta kwiikala bo. Mulimu kama atusa munu no kuishuwa. ³⁰Mane weene kame uta kulamwena oyu akwite mubonda, ee, a lamulelwe, libakano mataa owe kukena.

23

¹Jobo bilu atambula nji, ²"Nibalelo kubilaela kwange kame kulemine kulwa, e likaa likalile beulu yange kame lifipelisa o kutonga kwange. ³Mawe, konilimuka oko nita kumuwana, omo nita kubitela balubala no lubona lwae! ⁴Koni nungahanya eyaamba yange balubala lwae, kanwa kange kaiyale a mabaka. ⁵Abo kame nita kulimuka eyaambo yae eyino kuni tambula, ni yupe esata ku niambela. ⁶Kakuli kama ata kuni zekisa ni maata ae oshe, kokuulwa! Kono kama ata kuteteta eyange. ⁷Ababo oyuno niti kama ata ku pumenenwa ku zeka nae, ni lukululwe kwa muatuli wange, kuta-kutelela. ⁸Mumone! Simba nita kwa upa, kasako; nite ku wilo kanimuwana. ⁹Yonyene simba ata oka sebeza kwa mutulo kanita ku mumona ko; simba apateha ku mboela sitaa kumuwana! ¹⁰Simbangeso kame ulimukile miendelo yange, simba ani liko, kame nita kutunda nikalile oyuno kukena kwanyi gauda. ¹¹Elikondo lyange na li kulyata mu mwanda wae, sina kweenda mundila yae kame kamasitundamo. ¹²Kamasiitukulula milao ina kutunda mu kanwa kae, kame ni tokumele e yaambo itunda mu kanwa kae kubita eilya ni yoya. ¹³Kono yonyene kama puluke e saambo simweya feela! Anyine so musikulula? esi sisingiwa ku mucima wae ni sonyene ata ku tenda. ¹⁴Esa yambuta kwameene, kama ata kunitenda sonyene, kame eyaambo no ngeeso niya kupula kwayonyene. ¹⁵Nisonyene sini ngangamisa balubala lwae, aba ni mupuluka kame ni mucima oyi. ¹⁶Kakuli Mulimu na kunicola o mucima, oyuno-maata-oshe kama ana kunizieza. ¹⁷Nisonyene sini yupisa o kulema; kasa lififi, kamba kwilola kwiiya ba miyo ange.

24

¹Oyuno-maata-oshe ngaibi kaikala ni tinako tina kusumiwa? aa amucila, sikene aba sa mono a maywaa ae no kwaamba e yaambo? ²Anu anjiili kama ashenyisa a mawe a no tindinda, kama alya e mitapi yao no tingu, kame ata okalisa. ³Kama abyangula tindila e mbongolo yoo kama itwala; e pulu no mukati no mbelwa na kwiilonda kwanyi e sepiso no sikoloti. ⁴Kama ana kusindela anjebwe kubita mu ndila. Mawe a akushuwa mu naha kama ata okushweka bamweya. ⁵A okame, kama aikalile kwanyi timbii no mu liyungu, kama abamena ku misebezi yao eyino kusaela e silya ni kubambaba, litunga na kwa limiwa kame lita kwaaba e ilya no ana ao. ⁶Kame asaela eyino kulya mu matongo. Kama abyangulula mu matongo no veine eyi anu nakwacila Mulimu. ⁷Usiku oshe kama alangana situtu, nambulwa ito, kakwisa omwata kutendela kwisiteka ku seenge. ⁸Nakulokiwa ni mbula ba malundu, kame na o kukumbata ku mawe libakano kuulwa mukunda. ⁹Kame aciili kama ana kupamula ku maele no anu kufelwa kwa sitao, kwatenda e sipiso no sikoloti. ¹⁰A okame, kame aenda njenje nambulwa sikumango, kame afa elishebo simba na kukutula manata no uloto. ¹¹Simba akamuna olive kuitundisa ku maati, simba ailyatingela sisansa mu sikandelo no veive, a akome kama afa linyotwa. ¹²Mu mindi no anu kame kuyupahala kutosaela kwa anu aibaiwa, mebo no anu ana kuyaiwa kame ukuwanga, simbangeso Mulimu katokomela o kwiiba oko. ¹³Anu anjiili kama akana e liseli, kasingi tindila no Mulimu ka singi kwenda mo. ¹⁴Mwibai kama inana nako no liseli aba ibwa, okaibaa anjebwe ni ano kusheba, kame usiku, kama ashondalela kwanyi mbuyi. ¹⁵Oyuno liito yonyene kama atatela e nako no mabuliwa; kame aambe nji, "Kakwisa e litiyo lita kunimona." kama akufuka lwaambi ku lubala. ¹⁶Nako no usiku niyonyene e nako a toyola e tindoo; kono o munji kama akuyatilela; kakwite sambo ni liseli. ¹⁷Kwa onyene oshe, e nako no masiku kame ifelile kwanyi mwiinda no lifu. Abana kumona kuyanduluka kama ana kukalelwa kwanyi nionyene mwiinda no lifu. ¹⁸Oyuno kwiiba kama abwa nawangu kwanji sinu siyeyaka ba meyi; e saauda sao kame sikulwe munaha. Kakwisa oyu alekula matongo ao no itando ya veine. ¹⁹Kwanyi linanga ni kamwi aba li mana a meyi no litwa, a mayumbelo kame ata kumina ngeso ao ana kutenda sibi. ²⁰Oyu no kumweleka kama ata ku mutobola, mibila kame ita okukola kuwaba kwa mwiili wae, kata kupulukiwa kuta kutelela. Oyu akata na kucila Mulimu kame ata kucolwa omo kucolelwa sitondo no kukukuta. ²¹Kakuli kame unyandisa o mukati no mbelwa oyu wakwite ana, kame katwese kutenda nawino o mukati no mbelwa. ²²Kame Mulimu kama ayoyisa ano maata ni maata ae, kama ata,

kuuka, simba ka sepile nji kame ata kuyoya. ²³Mulimu kama aba wiketo, aikale ni sepo, a miyo kame amonena mutindila tao. ²⁴Ni akulu ee, kono munako inyonyo feela kaata kwiikalabo, kama akatile kushi, kama afa kwanyi anu oshe. Kama a yangulwa kwanyi makunka no makonga. ²⁵Nji kasangeso? anyine so ni monahalisa nji kame nili oyuno maya, kamba kunimonisa nji ange kakwite tuso.

25 ¹Bilidadi no ku shuha kwaaba ana kwaamba nji, ²"Umbumu ni maata no kucilisa ni yae, ni yonyene aongota kozo mu maneku ae no kuwilu." ³Etimpi tae nati kubaliwa? kwali oyu wapelwa e liseli lyae? ⁴Kwaaba naamba nji, "Omunu ngaibi sa luke balubala no Mulimu?" kame oyu ana kwelekiwa kwa mukati ngaibi sa ikale oyuno kukena? ⁵Mbali e kweti kame imonahala nambulwa liseli, kame e tinungweti ka tila kumonahala kukaya mu miyo ae. ⁶O munu bo? yonyene ni libila feela, kame ni mwana no munu no mulume, kama ikalile ulu.

26 ¹Jobo kwaamba ana kwaamba nji, ²"Ngaibi una kutusa oyu wakwite a maata? ngibi una kutusa e likaa nambulwa maata! ³Naukweteza nawino onene o munu nambulwa unungu! Kame ngaibi una kumonisa o mwikalelo no kuyupisisa, ni kutalifa kunene kowe. ⁴Yaambo yowe, anyine una kuyambela? kame e mebo ina kwaambisa a kanwa kowe oko itunda ni kubi? ⁵A no kufa kama angangama, mushino meyi ni mushimo eyi iyoya mo. ⁶Sibaka sa ano kufa kame simanahalelela balubala lwae, kame kakwisa esi si musindela ku ngulwa. ⁷Kama alolela mutulo ba sibaka no mukungulu, kame kama atuleka e litunga beulu no kwaasa sinu. ⁸Kama wameka a meyi mu makumbi ae no mukita; kono a makumbi kakayulwa ni kulema kwa meyi. ⁹Kame ashweka o lubala no lubona lwae, kame kama lifuka ni likumbi lyae. ¹⁰Kame ana kupolosa sibaka no meyi ni ndinda, kusiye kameinji, oko ku kuwanene liseli ni lififi. ¹¹Misumo no liwilu kame inganganya, kame itilimuka, Mulimu aba ikalimela. ¹²Mu maata ae kame atuleka a mandinda no liwate, kame mu kutweba kwae kama akwisa kutulekwa no mandinda ni onyene. ¹³Kuyoyaela kwae kame kukenisa e liwilu, e likaa lyae kame liyaa Drakone no situnu. ¹⁴Simba mumona ngeso eyi ni inu ikalile kunyonga no tindila tae, mu matwi etu kame tuyupa mulimo no kucaniba feela wayo; kono nji ko mushika no maata ae, oyu so ta kuiyupisisa ni anyine?

27

¹Jobo yo kushangela ku kwaamba a maywi ae no unangu nji, ²"Kwa Mulimu-oyu-ayoya, yonyene ani yumena e titukelo tange, kwa oyuno-maata-oshe oyu ana kutufaza o moyo wange. ³Kakuli o upilo kame usi ongolile kwa mene, kame moyo no Mulimu usikalile mu liyulu lyange. ⁴Luli a kanwa kange kakata kwaamba eyi ya siluka, ni lulimi lwange kwaamba eyino maya. ⁵Mulimu atuse! Nilese kupumenwa kwaanyi! kame nita kwaamba nji sikwite o mubonda, mane kutwala ku kufa kwaange. ⁶Kame ni ongotile e niti yange, kame kanita kuikana, o mucima wange kawenene limweya ku maywaa no upilo wange. ⁷Sila sange ko sitendiwa omo kutendelwa oyuno kwiiba, kame oyu alwa wange atendwe omo kutendelwa oyu akwite mubonda. ⁸Esi sita kwelekiwa kwa uyo na kwacila Mulimu ni sike, Mulimu abata ku mukayula kwa aciili, kame yo kulonda o moyo wae? ⁹Kikuli Mulimu kame ata kuyupa kuwanga kwae, abata kuiyelwa ni utata? ¹⁰Nji oyu kame ata kuwabelelwa oyuno-maata-oshe? A kumbele Mulimu munako yoshe? ¹¹Kame nita ku myaambela omwaa sebeleza Mulimu, kanita ku mishwekela esa lelile oyuno-maata-oshe. ¹²Mumone! moshe namukumonene eyana kutenda, cwale sikene aba mutundamena eyi yakwite tuso. ¹³Owu, ni mupuzo no munu no kwiiba, ata kubiwa kwa Mulimu, ni saanda no anyandisi ata kuyoliswa kwa oyuno-maata-oshe. ¹⁴Anae simba ata kupula, kama ata kwibaiwa ni mbiinji, ni nji aikulyae alese kwikuta e ndima. ¹⁵Ana kusiya munyima wae kame ata kumaniswa ni lifu, kame akatae ata kusiya kata ku mulila. ¹⁶Simba awaneka silivera ni lukungu, a bundeke ikumango kwanyi lizupa. ¹⁷Ee kame ata kwibundeka, kono kame ita okumangiwa kwano kuluka, kame a kakwite mubonda ni onyene ata okutabela silivera yae. ¹⁸Endoo ano kuyakela kwanyi endoo no lifele, kame ifekile kwanyi sibuma ano kuyakela aba lita mu litongo. ¹⁹Kame ato kalangama yoikalile munu no kufuma, kono katakutenda ngeso; yo sitona feela ni ufumu na ubu! ²⁰Kunjanja kame ku mulema kwanyi meyi alungwangwa, kame alondiwa ni linungwa o usiku. ²¹E mebo no ku upa kame imutwala kule, kame nati! Mebo kame umulundula mu sibaka sae. ²²Kame Mulimu kame ata kumukonda, kwaasa kumufela etineke, yonyene a singe kutundanena mu likaa lyae. ²³Anu kame ata kumukwashela a makaa, aikalile musibaka sae, anu shaele miloti ku musheka.

28

¹Kokaa koili e mikoti no silivera, ni sibaka amu kenisezwa gauda. ²Utale kame uwaniwa mu mumbu; kame kopa kame iwaniwa mu kwi shengununa mu mawe. ³Omunu nakutwesa e lififi, kame kama ata kusaalisisa mu mabaka no kushi-kushi mawe a shwekilwe mu lififi elino kwiilola. ⁴Kama akalanga o mukoti uta kule ni oko aikalile kwiikalile onu, omo ka lemuhiwi kwa anu abita. Kama kundoka ba muhala alemine kunyeloka aku no ku, kule ni anu. ⁵O mumbu ni litunga, onyene o mumbo kutunda e ilya, kame u sinyiwa kushi kwanyi kuna kubita o mulilo. ⁶Mu mawe aonyene mu kwiikalile safiro, kame mo kuwaniwa unga no gauda. ⁷Endila eyo no mu mukoti, kuiyunyi eyi ishobota kakwisa eyi ilimukile, kame a miyo no maukoli ka si ilemuha. ⁸Lyamana no mwiziniko kaisi sienda mo, simba o ndee no kucilisa kayasibita mo. ⁹Munu aba ingenya e likaa lyae ku liwe no mulilo, kama fulumuna a malundu konji ku mibisi yaonyene. ¹⁰Kama akalanga tindila mukaci no mawe, a miyo ae kama shokomona inu yoshe no utowa. ¹¹Kama sindela a meyi nji alese kuzwetela onene; kame esi si shwekiwe kama silita mu liseli. ¹²Oko uwamiwa unungu? kame e sibaka no kuyupisisa oko sili? ¹³Kakwisa o munu alimukile eteko no unungu, kauwaniwa mu litunga lya no kuyoya. ¹⁴Kumanduna no meyi kushi no litunga

nakwaambiwa nji, "Kausa ko kwanene; kame liwake nalikwaamba nji, "Kausa kwa mene.¹⁵Kautweswe kufundotwa ni gauda; silivera eyi ilikanyezwa mu sikala kaitwe ku uula.¹⁶Kautwese kulikanyezwa ba sikala no gauda no safiri, kamba ni mawe no utokwa ano onikisi, ni ano safiro.¹⁷Gauda ni ngilasi kaitwese kubapiswa ni unungu; kauta ku sintwa ni tikabisa ta gauda no kukena.¹⁸Katuta kwaamba amawe no korale ni ano Krisitalo, kame e teko no unungu kame ibitela kule e teko no mawe no rubi.¹⁹A mawe no topazi ano ku Etopia kakumana ni onyene unungu, kame e gauda no kukena kaishetete kwa onyene.²⁰Oko kutunda unungu ni kubine? kame e sibaka no tingana oko sili?²¹Unungu kame ushwelwe a miyono anu ayoya oshe, kame na ukuteulwa kule ni iyunyi eyino mu liwilu.²²Kusinya ni lifu kame yaamba nji, "Kabubo no unungu natu kuyupa ni matwi etu.²³Mulimu ni yonyene alimukile e ndila yao, kame yo limukile ni sibaka oko uwaniwa.²⁴Kakuli yonyene kama mona oko kukabwela litunga, na kumonisa eyi ikalile mushi no liwilu yoshe.²⁵E nako ana kulikanyeza Mulimu a maata no mebo, kama ana kwalikanyeza ni kulema kwa meyi ba sikala.²⁶E nako ana kusumena o mbula milao yayo, kame kama ana kulukiseza mamonyi ni mishika e ndila.²⁷Abo, Mulimu nakumona unungu, kame abana kuumonahalisa, na ku usuma, ee, kame na ku utatuba kumanenena.²⁸Kwaaba ana kwaambela o munu nji, "Kucila minya-upilo nionyene unungu; kame kwambuka eyino kwiiba ni onyene tingana.

29

¹Jobo yo kushongela ko ku kwaamba a maywi ae no unungu nji, ²"Mawe! ko nita kufeka omo sina kwiikalela mu tikweti no samutamunene, ni mu maywa aya, Mulimu abana kunisebeleza.³E lambi yae aba ina kubenya beulu no mutwi wange, kame mu tuso no lisele lyae kame nina kutwesa kweenda mu lififi!⁴Koni twesa ku uka ku maywaa no maata ange, Mulimu aba ana kwiikala mu tende yange kwanyu mulikani wange.⁵Oyuno-maata-oshe aba ana kwiikalanga kwa mene, kame ni anange asi yakile ni maane.⁶Aba sina kuyowisa amakondo ange mu mawe, kame mawe na kukukisa maeti no maati yange.⁷Aba sina kubanena banda kuta ku mwelo no mudi, kame sina kulukisa e sipula sange.⁸Andumbana aba ana kunimona seli akela munyima, ku nisheteta; akulu na kwiinguka ni kwiimana.⁹Makwambuyu na kulesela kwaamba, kame ana kulema batunwa ni mataa.¹⁰Tingambolo no manduna nati kubwa, a mulimi ao kame ana ku kumalela mu mitahali yao.¹¹kutwi aba ina kuyupa eyi sina kwaamba, kame sina kunulubeta.¹²Kakuli mubotana abana kwiitilelela, kame sina kumulamwena, bamweya ni kuzana nambulwa oyuso mutusa.¹³Oyu ana kwikala beebi ni kufa, kama ana kuni nulubeta, kame sina kuwabelisa o mucima no mukati ana kufelwa mbumwae.¹⁴Kutenda ni mulao, neli sokame e sito sange sino kufukange, kuluka kwange, kame kunakwiila ikumango yange ni kuwano yange.¹⁵Ni meene sina kwiikala liyiyo no sibofu, kame a makondo auyo ana kutoza,¹⁶neli meene sitae njebwe, kame e saambo no munu oyu kama umika, kame sina ku ibangutiseza.¹⁷Kame sina kucola mitahali no munu oyu wasiluka, kame anakuyangwela esi alemine ni maao.¹⁸Mulibaka elyo kame sina kwaamba nji, "Kame nita kufela mu siyaletu sange, amaywaa ange no kuyoya akumane ni lipumasheke.¹⁹Mubisi wange kame uta kuolokela kunyoya ni meyi, e puka ikale usiku oshe ku mitai yange.²⁰Umbumu wange kame uta kuongola, kame buta bwange kame uta kwiikala ni wangu mu likaa lyange.²¹Anu kame ana kuteya kuwiti kwa meene, a tatele, kame na kuondoka aba ni na kwaamba.²²Aba sina mana kwaamba, kakwisa esi ana kulundeka bo; a maywi ange nakwa iyela kwanyu o mbula no maseulo.²³Kama aha kumi shukwela omo kushukwelwa o mbula, kame naku yaamisa tunwa twao kwanyu a atambula o mbula no maungulo.²⁴Aba kuzielaha, kame sina kwa menyeza, kame e liseli no ba lubala lwange kalimona kubwa.²⁵Kame sina kweenda e ndila imweya ni onyene, kame e situlo sange kame sina kwiikala esino mukulu, kame sina mwiikala kwanyu mbumu aikalile ni mpi yae, kwanyu munu aongota o mucima waa alila.

30

¹Kono cwale kame ni shekiwa kwa anukana kwa mene-onyene anu ao, sitoo kana sitwesa kwa abeka kwa ambwa ana kulondela mutapi wange!²Kakuli a maata no makaa ao ngaibi ata kunitusa onyene afa asika kulubala kale.³Kame ana kuyandiswa kwa unjebwe ni lishebo; kame ana kusaelanga eyilya mu mabaka no kukukuta mu matota noku kale, ana kushandoka.⁴Kame ana kumweta p moopo no kulula owuno mu macacani, ni mibisi no moopo wa lufiyelo ni yonyene ilya yao.⁵Kame ana kuciliwa mu mindi no anu, kame ana kukuwanga omo kukuwangelwa o mbuyi.⁶Kame ayoya mu tipakana no kucilisa eyino mu musindi, ni mu mikoni no mu mumbu ni mu mawe.⁷Kama ana kukowanela mu macacani, kama alangana sikusha mu mikakani.⁸Anu a, ni ana no matanya ana no anu nambulwa matina. Ana kucitwa mu naha mu mindi no anu.⁹Kame cwale nionyene alemine kuniimba; ee, ni meenu aseba.¹⁰Kama ani kendoka, kaata ku ni kuteka; kusibula a mate mu lubala lwange.¹¹Kakuli Mulimu na kumangutula ekwele no ita wange, ni ku niyipisa kukola, onyene kaata kunicila.¹²Matanya ao kama ani iyela ku likaa lyange no silyo kame kama sundulula a makondo ange; kame a lwa wange saela etindila no ku ni nyandisa.¹³Kama ashaundola ndila yange; saambo sa onyene esino weeli ni kuni sinyeza, onyene ka kwite simba ndambo no kwa tusa.¹⁴Na kwiya kwanyu anu ana kutoyola e lisuba linene mu lukwakwa, no mudi; mukacino tisinyehelo kama iya kwa meene.¹⁵Eyi icilisa nai kuniwana; umbumu wange na ku ushenja kwanyu mebo, kame o wiketo naukuta kwanyu likumbi.¹⁶Cwale upilo wange kame upoomoka kutunda mu sifuba sange, a maywaa no maswenyeho na kuni wana.¹⁷Usiku eyi fuba yange kame yoola mu mwili wange, kame weeti ulemine kunilya kaupumuli.¹⁸Libakano kuneneba kwa weeti wange, e sito sange nasi ku sinyeha; kame sini owa kwanyu e kololo no sikumango.¹⁹Na kumikondela mu ndowa; kame sina kubika kwanyu likungu ni mufuse no ba litiko.²⁰Kame ni kuwangela kwa weene, Mulimu, kono kausingi kunitambula; kame ni mana balubaka lowe, kame unalikete feela.²¹Na ukubiluka oyuno lungu kwa mene; ni likaa lyowe no maata naukulwa nange onene.²²Naukuni nonene mu mebo nokufuka; nau

kuniendisa beula yao. Kame una kuni yundiseza mu linungwa. ²³Kakuli kame ni limukile nji oko ukanitwalile ni kwa lifu, sonyene esibaka silukisezwe a ayoya oshe. ²⁴Oyu asaela kufa, nji kakwite etukelo no kuolola a amakaa? nji o munu aikalile mu utata kata kukuwanga ku saela tuso? ²⁵Kana si lilela o munu ayupile kukola? kamba kufela o njebwe tineke? ²⁶Aba ni yambuta eyino kuwaba, kame eyino kwiiba kame iniyela, aba sina kutatela liseli, lififi na likwiya. ²⁷Mila yange kame inuyungana, kame kani pumuli; maywaa no maswenyeho na kuni ngenena. ²⁸Kame ni enda meni bilukile oyo wiilu kana sicinwa ni kamwi; kame ni inana mukopano no anu, ni kumbela ni wikokobezo kutuswa. ²⁹Kame ni ikalile mwabae aluwawa, ni mulikani no timpye. ³⁰Esitumba sange kame silola, kame sipampumuka, ni ifuba yange, kama aliwa ni ncwa ikukutisa. ³¹Kame cwale e haepa yange, kame ikalile eyino kusilisisa feela, kame o mulumo no pala yange kame ukufekile ni maywi ano kulila.

31

¹Sina kutenda tumelelano ni miyo ange; sikene nita kuala o mwana no mukati? ²Kambesi ngeso, kambe ni uswa ubi nita kubiwa kwa Mulimu no kuwilu? nitambule e saauda sibi kwa oyuno-maata-oshe oyu wikalile kuliwilo? ³Kame sina kuyombuta nji umai niwa munu no kwiiba, ni ku sinyehalwa ni kwa ao no mikalelo no kwiiba. ⁴Nji Mulimu ka simona miendelo yonge, kasayonyene a bala matenge ange oshe? ⁵Nji sina kweenda ni mayo, kame e likando lyange kulelubela kwa ino koonga, ⁶abo, ni likanyiwe ba sibala no kuluka, nji Mulimu alimuke nji kani kwite o mubonda. ⁷Nji milyatelo yange naikutunda mu ndila kamba o mucima wange kuendiswa ni titakazo no miyo ange, kamba e litilo kulanatela ku makaa ange, ⁸nji mo sina kutendela, ani kune he; kame ku kulya o mucii! Kame esi sina kumena mu litongo lyange si tukulwe. ⁹Nji o mucima wange naukushonga o mukati, kamba sina ku kundamena oyu wikalile beela ni meene kunyonga ni mwelo wange, ¹⁰nji ni ngeso mukutange atwele o mucii, kame anjiili amukubamele. ¹¹Kakuli mu yaambo no ngeso kame kwiikalile mubonda mu munene; luli kame uta kwiikala mubonda ufanene kuatuliwa kwa atuli. ¹²Kakuli owo ni mulilo u cina kucinelela luli, kame uta kucina o lukau lwange kutwala ku mibisi. ¹³Nji sina kushwauta etukelo no mubika wange no mulume kamba o mukati, abana kuzekisana ni meene; ¹⁴Esi nita kutenda kwa Mulimu aba ata kwiimana ni kwiya ku ni atula? abata kuni ayula, ngaibi nita ku mutambula? ¹⁵Kokaa yonyene ana kunitenda mu lipumo, ni yonyene ana kutenda mubika wange kame? kasa yonyene ana kutuumba toshe mu lipumo? ¹⁶Nji sina kuyumena a ashebile sina ana kushekwele, kamba nji sina kukataza a miyo no mukati no mbelwa mu kunu conisa; ¹⁷Kamba nji sina kulya e ndima yange mefoci, kame ni yumena e tindiyala okulya ko ni onyene- ¹⁸kakuli kutangiseta kuwanuke wange ndiyala kama ana kukulela kwa mene kwanyi kama aikalile kwa sitae, kame sina kulela nyina wae, simba na tunda mu lipumo lya mayo. ¹⁹Nji sina kumona munu yoshe alevina kufa libaka no kuulwa ito, kamba mubonda kakwite esino kufuka; ²⁰Omucima no ndiala nji kawasini nulubeta, kame yonyene kasifutumalelwa mu sito no woia no tingu tange, ²¹nji sina kwiimeka e likaa lyange kufula o ndiala, kakuli kame sina kumona aa ni imanene nao ano ba kuta. ²²Nji sina kutenda eyi inu, cwale e sifuti sange si shokolwe mu sipaka, kame likaa lyange licoke e sifuba. ²³Kakuli kufuliwa kwa Mulimu; neeli sinu sina kucila onene. Kame sino kuyupa kupalelwa kutenda esiciili balubala no umbumu wae. ²⁴Nji kame sino kutinga ba gauda, kame kwa gauda no kukena sina kwaamba nji, "Niweene sinu ni sepile, " ²⁵Nji kame ni wabeliswa ni ufumu wange kakulu ni wa kupula, ni nji likaa lyange ni lyonyene lina kuni uyela eyino kupula. ²⁶Nji kame sina kwaliketa e liywa aba likanya, kamba okweti aba ina kweenda kwa liseli, ²⁷kame nji mucima wange kame una kuongiwa o kwa limuka munu, kame sina ku lisebeleza kwa kauwa kabge ku tubeta likaa lyange- ²⁸esi kame ni kwiiba kufanene kubekiwa mubonda kwa aatuli, kakuli abo koni ta kukana Mulimu no ku liwilo. ²⁹Mweendi sina kuwabelelwa ku kozi ina kwiiyela oyu anakunitimba kamba kunenga ni kuwabelwa enako ana kuwana maziezi. ³⁰Kandi kana sipumenena a kanwa kange ku fosa mukumufuya nji afe. ³¹Kokaa ana no mundoo yange nakwaamba nji, "Kodi kame kuna kuwaniwa o munu ana kutunda ku tafule yae yokasi kuta ilya? ³²Nyambaeti ka tibeleda mu mapatelo, kono kame sina kuyatululela nyambaeti esi yatiliso sange, kame nji kasa ngeeso, cwale mu nibe o mubonda! ³³Nji, kwanyi munu yoshe, sina kushweeka ibi yange mu kushweeka o kwiiba kwange mukaci no sifuba sange ³⁴(Kakuli sina kucila undi-wa- nyangela, kakuli tinyefulo no masika no anu na tikumicilisa, cwale kame nita kuondoka kanita kuta bandee)- ³⁵Oh, ko kwaali oyuso ni yupa! mona, eli e liswayo lyange; ulesele oyuno maata anitambula! kambe feela sina kulema e lindoo no yaambo ana kuninunga nayo oyu alemine kuni zekisa! ³⁶Kokwiikalile ngeeso kame sina kuishimba bangandeza basifuti sange; koni ikonunga ku mutwi kwanyi enguwani no umbumu. ³⁷Kame nita ku mwaambela milyatela yange aba ikuma; kwanyi onwana mbumu aba nita kuta kwayonyene. ³⁸Nji e naha yange kame ita kuninunga e yaambo, kame e mikokolombwa yatani kame ita kulila banmweya, ³⁹nji sina kulya e ilya ina kubekiwa kwaasa kwii iteneka kamba sina kusinyiseza anyi naha upilo wao, ⁴⁰nji mo kwikalele yongeso kumene miunga musibakano uloto." A maywi no Jobo babwela ababo.

32

¹Cwale alume ao aatu na kulesela kutambula Jobo kakuli na okumona nji kama lukile mu miyo ae. ²Ababo okutina kwa Elihu mwana Barakele no mulume no ku Buzi, oyuno lusika lwa Rami; mu mucima wae kame kuna kuweka libaka no kutwebela Jobo kakuli Jobo kama ana kuongota e niti nji kakwite mubonda kwa Mulimu. ³Kame kutweba kawe kame kuna kuwekela ni alikani ae anatu kakuli ka siwana ekalabo no kukolwisa Jobo. ⁴Cwale Elihu kama ana kutatela kwaamba kwa Jobo kakuli alume acili na ku kulubala kwa yonyene. ⁵Kame Elihu abana kumona nji kakwisa mutumwa no alume a aatu, mu mucima wae kame kuna kumweka libakano kutweba. ⁶Cwale Elihu mwana Barakele no mulume no ku Buzi na kwaamba nji, "Meene kame nikalile mwanukana, kame anyi kame muli akukulubala. Mulibaka elyo kame

sina kwikala me ni ondokile kame sina kucila ku miambela a mayambuto ange.⁷Bilu naamba nji, "Ano maywaa ni onyene atamba kwaamba; ano myaka no kupula ni onyene ata kutalifisa.⁸Kono o moyo wikalile mu mucima no munu; onyene o moyo utunda kwa oyumo-maata-oshe ni onyene uba o munu o kuyupisisa.⁹Kukulubala kasa konyene kuba o munu uyungu, ni kuyupisisa kakwiyi mu myakano kupula.¹⁰Cwale kame naamba kwa anyi, mu ni tetete; kame nita kumiambela omo ni yambuteta.¹¹Mumone, kame sina kutatela amaywi enu, kame ni teteta a mabaka enu aba muna kushela eyi muta kwaamba.¹²Ee, sina kumiteteta, kono mumone, kame kuna kuulwa simba mumweya oyu no kulisa Jobo kambe oyu na kutambula a maywi ae.¹³Mulese ku limbululo ni kwaamba nji, "Natukuwana unungu?" Mulimu kama twesa Jobo; munu feela ka twese.¹⁴Kakuli Jobo ka siamba eyaambo kale ni mene, cwale ka nita ku mutambula ni maywi owe.¹⁵Aa alume anatu na kucila; katwese kutambula Jobo kame; no kuulwa esino kwaamba.¹⁶Nitatetele kame kakuli ka sinji kwaamba, kakuli kama aimanine aondokile kame kakwite ya kwaamba.¹⁷Kokuulwa, ni meene cwale kame nita kutambula musibaka sange, ni aambe omo ni yambuteta.¹⁸Kakuli ni meene kame ni ikalile ni yaambo, o mucima wange kame uni susumeza nji ni aambe.¹⁹Mumone, kame ni iyalile mumucima kwanyu kame ukauka, kwanyu mikotana ibya no itumba, ina kwiteliwa veine nakwasindilulwa.²⁰Kame nita kwaamba nji ni wetuluke; ni yamise a kanwa kange ni tambule.²¹Meene kamitaa kumonisa sobozi kwa anu; ni kulema o munu ba miyo; ²²kakuli silimukile kulaleka o munu; aba nita kutenda ngeeso mubumbi wange kama ata kuniyundisa nawangu.

33

¹Cwale, weene Jobo, kame ni kukumbela nji, utetete e yaambo yange, kame uyupe a maywi ange oshe.²Umone, cwale kame ni yamisa a kanwa kange o lulini lwange nalu kwaamba mu kanwa kange.³Maywi ange kama atunda mu kumonahalisa kwa mucima wange; kame kanwa kange kame kata kwaamba nawinowino eyino niti ni limukile.⁴Moyo no Mulimu ni onyene una kunitenda; ee onyene moyo wa oyuno-maata-oshe ni onyene uni yoyisa.⁵Nji kame utwesa, unitambule; ukutukiseze mabaka nji u imane.⁶Mona, balubala no Mulimu kame ni kumana ni weene; ni meene sina kuumbiwa kwa lizupa kwanyu weene.⁷Mona, mulibaka elyo kauta kungangama balubala lwange; kuneneba kwange ku lese ku kulimba.⁸Luli eyi unaamba sina kwiyyupa; kame mu maywi owe sina kuyupa e liywi no nji, ⁹"Mene kame ni kenile kana sifosa e siciili; sikwite mubonola kwiiba kakwisako kwa meene.¹⁰Mona, Mulimu kama anakuwana sibaka esino kulwa nange, kame uni unaala kwanyu kame nili sila kwa weene.¹¹Kame ana kubeka amakondo ange mu likulo; kama alondata miendelo yange yoshe.¹²Umone, cwale kame ni saela kukwaambela nji mu yaambo eyo kawa sipasa-kakuli Mulimu ni munene kwa munu.¹³Sikene aba unuzekisa? kakuli yonyene kamonisa a mabaka ae mu inu ana kutenda uoshe.¹⁴Kakuli Mulimu kama aamba kwa munu kamweya-ee, tumbiili, kono o munu kakata no ku lemuha.¹⁵Mu tulo, mu likoto no usiku, aanu aba amati mutulo tunene, kame ana kulangana mu malongano ao-¹⁶Mulimu kwaamba ku sindula a matwi no anu, kame a ongota e temuso kwanyu omo kuongotelwa linolo.¹⁷Nji asikulule o muni mu miendelo yae no kwiiba, ni kutindisa mwiipo kwa munu.¹⁸Mulimu kama lukulula o moyo no munu ku libita, ni upilo wae kwa lifu no mbiinji.¹⁹Ni mu weeti umulangeka ba ulangano wae munu kame alemuswa, aba kulemine kushoshoma muifuba yae, ²⁰o mucima wae bilu ukoma e ndima, kame o moyo wae na ukukana ilya no kumamata.²¹O mwiili wae kame uyonga kaumonahala; ifuba yae, kaimonuhala, kama amonahala bandee.²²Luli o moyo wae kame usheteta ku libita, upilo wae kame uta kwao ata usinya.²³Kono aba ata kwiyyelwa ni lingaloi elino muyemeli, li mwaya ku a atenda sikiti, lina kwiyya kwaambela munu nji liswanelo tae.²⁴Lyonyene kame lita kunushemuba ni kumu kumbelela nji, "Umuliulule alese kuta mu libita; sina kuwana etifo."²⁵Abohe e nyama no mwiili wae kame ita kuwaba kubita etino mwanukana. Aukelwe ni maata no ku undumbana wae.²⁶Kama ata kukumbela kwa Mulimu, kame ata a kumutambula ni sishemo nji amone o lubala lwa Mulimu yo wabeelwe.²⁷Cwale uya o munu kame ata kwiimba balubala no anu ni kwaamba nji, "Sina kufosa sina kutula o mulao, kono sibi sange kana sifuliwa e koto ifanene.²⁸Mulimu kama ana kuliulula moyo wange nji ni lese kwingena mulibita; kame o upilo wange kame ufanene kumona liseli.²⁹Umone, Mulimu kame atanda eyi inu yoshe kwa munu, twiili, ee, simba twaatu.³⁰Nji o omyo wae uusiwe mu libita, nji e liseli no upilo li mu monise.³¹Mawe Jobo, unitetete nawimo, uondoke kame ni aambe.³²Nji ukwite e sina sa kwaamba, uni tambule; kakuli kame ni singa kumonahalisa e niti yowe.³³Nji kasangeeso, cwale unitetete mo ondokile kame nita ku kulatifisa.

34

¹Elihu bilu waamba kame nji, ²"Anyi auuno unungu, muyupe a maywi ange; nanji no kutalifa muni tetete.³Kakuli kutwi kame iketa eyaambo kwanyu a kanwa omo kaketela eyino kulya.⁴Esi si lukile sikale sonyene tuto o kuketela, kame tu lemuhele bamweya esi sikwite tuso.⁵Kakuli Jobo nakwaamba nji, "Meene sikwite mubonda, Mulimu ni yonyene yona kutundisa e niti yange.⁶Kame simba ni imanine ba niti yange, kame naaliwa nji kame ni kalile ni lishano; sitonda sange kasitwese kubala simba nakwite mubonda.⁷Nji na kukumoniwa o munu ufekile kwanyu Jobo, oyu anwa tinyefulo kwanyu meyi?⁸Oyuso waniwa mu saango no anu no kwiiba, oyu atwaele ao sacilile Mulimu.⁹Niyonyene ana kwaamba nji, 'Kakwisa tuso munu simba atwala o mucima kwa Mulimu!¹⁰Simbangeso ko munitetete anyi alume no kuyupisisa; saambo no nji Mulimu kame ata kutenda o uyi kame sili kule; kamba oyuno-maata-oshe kufosisa e yaambo.¹¹Kakuli kame alombota o munu ku musebezi wae, munu ni munu awane eyi ikumana ni mikalelo yae.¹²Ee, ni saamba no kuongola esino nji Mulimu kaata kutenda ouyi, kamba oyuno-maata-oshe kufosisa eyaambo.¹³Oyu na kubeka e litunga mutaelo yae ni anyine? kaamba kubeka eyi ina kuumbiwa yoshe mu pabalalo yae?¹⁴O mucima wae ko utunda kwa munu, ko twesa kutundisa kwa e mebo wae ni kubunyela kwae.¹⁵Eyi ina kuumbiwa yoshe ko ita o kufela bamweya, kame o munu na

okaukela mu likungu.¹⁶Nji kame wikalile no kuyupisisa uyupe e saambo esi, kame utetete e liywi lyange aba aamba.¹⁷Mba kukunahala nji oyu atimbile o mulao aikale yonyene a busa? kame unyaze Mulimu no kuluka oyuno maata?¹⁸Yonyene, waambela mbumu nji kausepahala, kwa makwambuyu kame waamba nji kamwa siluka?¹⁹Yonyene, oyu saati ni sobozi eyino akulu, kamba mukuketa oyuno kufuma ni njebwe; kakuli oshe ni kusebezi no makaa ae?²⁰Nako inyonyo feela, bilu na kufa, mukacino usiku sicaba na sikutengoka ni kubwa; ano maata na kutundisisa kono kasa likaa lya munu.²¹Kakuli amiyo aye kame aliketa e mikalelo no munu, kame amona e miendelo yae yoshe.²²Kakwisa lififi kamba mwiinda no lifu, omo ato akakushweka ano kwiiba.²³Mulimu kasaeli kwaaliketa a munu nako no kuleba, nji amwisanene mu kwatulwa kwa Yonyene.²⁴Ano maata kama atuba maemba-emba kwaasa oyu so mwibanguta e libaka, kame ayolisa andina muitulo yao.²⁵Kakuli kame alimukile misebezi yao, kame munako no usiku kame aatulula kame a shandola.²⁶Kama afula omo kufulelwa ano kwiiba, anu akumonena.²⁷Kakuli na kufulelwa Mulimu kame kasienda mutindila tae.²⁸Kakuli na kutumukiseza kwa yonyene sililo no anjebwe kono yonyene nakuyupa kwitilelela kwa anyondi.²⁹Simba akwiikalela oyuso munyaza ni anyine? Omwa tendela sicaba mwa tendela ni munu.³⁰Nji o munu nakwa cila Mulimu alese kubusa kame alese kubiluka siteo kwa sicaba.³¹Nji naukumona ngeso aiya ni kwaambela Mulimu nji, "Sina kufuliwa kanita kufosa kame.³²Uniiyetise esi na mono; nji kame sina kutenda oyi, kanita kutenda ngeso?"³³Mulimu aba munu, nji kame ata kwaweena nji ukame esi una kubiwa?³⁴Alume akwite kuyupisisa kame ata kuni pumena, ee, oyu no yoshe aba ayupa kame ata kwaamba nji,³⁵"Jobo kame aamba nambulwa kuyupisisa, kame a maywi ae kamonahala unungu."³⁶Siwawa ni Jobo aba ata kulikiwa kumonenenena, kakuli kutambula kwae ni mutambulelo no anu no kwiiba.³⁷Kame kame ashangela kumubonda wae mukukumusa, kame afula amaka ae mukaciket, kame aamba a maywi no kupula no kulwa ni Mulimu.

35¹Elihu yo kwaamba nji, ²"Mwendi kame upuluka nji kame ku kufanene, abo wimana ba niti yowe kasa iyino Mulimu?³Mane kame waamba nji, "Tuso kwa meene ni ibi? kame okwatenda sibi sike ni wana bo?"⁴Yngeso nitamba kukutambula weene ni alikani owe.⁵Wi imunene amiyo kuwila, walikete, umone e liwila likalile beulu kubita weene.⁶Simba utenda oyi, sike u mu sotisa? kame tifoso towe simba tiikale takupula ni saambo sibi kwa yonyene?⁷Simba wiikalile mununo kuwaba, esi uta ku muba ni sikene? Etuso iwaniwa kwa weene nibi?⁸Kwiiba kowe kame kuta ku sinyeza o munu no kufeka weene, kame kuwaba kowe kame kuta kutusa mwana no munu feela.⁹Anu kama alila libakano manyando no kupula, kame akumbela kulamwena mu likaa eli lya kona.¹⁰Kono aba kwiikalile o munu wiibanguta nji, "Okwaali Mulimu mubumbi wange, yonyene yotuba kwiimba tindimo no kuwabelwa mukaci no usiku.¹¹Yonyene yotu talifisa kubita omwa talifiseza iyamana no muliyungu, yonakutuba unungu ubita owuno iyunyi no muliwila?"¹²Aa okame, kama alila, kama akuwanga, kono Mulimu katambula libakano wikumuso wa ano kwiiba.¹³Luli Mulimu kaata kuyupa eyino maya, oyuno-maata-oshe kaata kuitokomela.¹⁴Kame simba waamba nji kau mumono, saambo kame sili balubala lwae, u mwalikete!¹⁵Kono he, kakuli ka silenga ni kutweba, Jobo kama puluka nji Mulimu ka tokomela, munu simba akukumusa.¹⁶Kame ayaamisa a kanwa kae kwaamba eyi yakwite tuso, kama apulisa kwaamba a maywi no kupula nakwa yupahala.

36

¹Elihu yo kwaamba nji, ²"Unitetete oweeli, kame nita kukumonisa nji kwaali a maywi a ambiwa musibaka no Mulimu."³Kame nita kulonda e yaamba yange kule ni monahalise e niti no mubumbi wange.⁴Kakuli niti a maywi ange kaya mbwashula, munu no kutalifa kumanenena oyu yokame, balubala lowe.⁵Umone, Mulimu kama kwite a maata, kame kashwaula o munu, maata ae kama amonahalela mu kuyupisisa kwae no kuongola.⁶Ka babalele o upilo wa oyuno kwiiba, kono ano kunyunda kame aaba eyi yafanene.⁷A miyo ae katwese o kwa aliketa a akwite e niti, kama a ikalta ni ambumu ba lubona, kama akulisa kuta-kutelela.⁸Kame aba ataa kunungiwa ni wawenge, aba ata kwiikala mu tindambo no manyando.⁹Abohe, ni kwa simweta misebezi yao, ni kufosa kwao, ni nji nakuyoya mu wikumuso.¹⁰Kame kama sindilula tikutwi tao, nji ayupe eya laelwa, kame alaela kuyumba eyino kwiiba.¹¹Aba ataa ku muyupa, ni ku musebeleza, kame ata kuyoya mu wiketo maywa ao oshe, a mone e myaka yao alemine kuyoya awabelelwe.¹²Kono aba sa yupi kama ataa kuyundiswa ni mbiinji, afe elibaka na kwatalifa kwao.¹³Ano mucima nakwacila Mulimu kame atenda ni kutweba; Mulimu aba anunga ni mawenge ka mu kumbeli.¹⁴Kama afa asili andumbana upilo wao kame ubwa o mwabwela aanu no mikalelo no kuola.¹⁵Kono ano kunyanda, Mulimu kama alamwena mu manyando ao, kama ayupisa libakano utata aikalile mo.¹⁶Ee, ni weene Jobo, Mulimu kama singa ku kutundisa mu nalelwa, akwingenye omo ku yooya omo kauta ku sinaniswa ni sindina, kame eyi kubekiwa ba tafule yowe kame ita kwiiyala a maati.¹⁷Kono abo utundamena kuizekela kwanyu munu no kwiiba, e katulo ni koto kame ita kukutundamena.¹⁸Libaka no nji kame utwebile, ukuleme, ulese lkunyeftula, ulese kuyembulukiswa kwa kuneneba no tifo.¹⁹Ufumu woe kame utaa kukuyoyisa na kwamona manyando? simba yoshe ulemine ikuba a maata?²⁰Ulese ku lakaza nji kwiikale usiku, anu kwaamba ana kuluka ba itulo yao.²¹Ukumonene ulese kuta kwa ino kwiiba! Kakuli ni sonyene utaa kunoma abo kama kuyupiswa kukola.²²Mona, Mulimu kama tenda eyino beulu mu maata ae, okwaali muluti oyu a kumana nae?²³Oyu na kumusimweta e ndila yae ni anyime? kamba ni anyine oyuso aamba kwa yonyene nji, "Naukutenda esi safanene kutendiwa?"²⁴Upuluke kulumbeka misebezi yae, yonyene ibubekwa kwa anu mutindimo tao.²⁵Anu oshe kama imona, kame kamaibuha ikalile kule.²⁶Umone, Mulimu ni mukulu, kakwisa omo satu mulimukele, myaka yae kaitwesiwa ku baliwa.²⁷Kakuli ni yonyene a waneka a meyi kuwila, ku abilula a makumbi ata kulokisa o mbula.²⁸Cwale liwila seli likokisa o mbula, munu kama tambula e milupi.²⁹Kwaali oyu so yupisisa omwa wanekela a makumbi, kamba kupalakata kuyupahalanga mutende yae?³⁰Umone omwa

monahaliseza tinungweti tae oku no ku, ni omu akufukela ni utungi no liwate.³¹ Kwa iyo kama litela a macaba tikoto. Kame lwao kama menisa lilya no kupula.³² Kama fumbatele a mamonyi no mbula makaa ae, kame a laela o kulenga esi anaamba.³³ Kama izibahaza ni mishika mu makumbi, kame ni tingombe kame liyupa linungwa aba liiya.

37

¹Kwaiyo o mucima wange kame ushomboka mane kame utokoka mu sibaka sao. ²Muyupe e lilata no liywi lyae, kuuma kutunda mukana kae. ³Kama yupuhalisa lilata musibaka soshe no muliwilu, kame a mamonyi ae kama kabita ni kumamaneneno no litunga. ⁴Munyima no lumonyi, kame ku luma e liywi, aba kupalakata, ni liywi lya umbumu wae; liywi lyae abalina kumana kuluma kaata kusindela o mbula ku lenga. ⁵Mulimu kama yupahalisa mishika minene mu liywi lyae, e inu atenda ni inene, katutwese kuliyupisisa. ⁶Kulitwa kama amba nj, "Uloke bashi!" kame alaela ngeso milupi ni nundupula. ⁷Kama ambumbisa a makaa a munu ni munu, a imukise anu oshe nj kama ana kutendiswa kwa yonyene. ⁸Eyo aba ita kwiiya, iyamana kame ita kwiingena mu misima yao, kama ita o ka mbulumana mu ipumbo yayo. ⁹Mebo no ku mboela aba uta ku fuka kame ulita linungwa, kame o mabo bo ku mutulo kame ulita e seenge. ¹⁰Mulimu aba futelabo, a meyi kama kangela, kame a meyi mu upala wao, kama auka. ¹¹Yonyene, ni yonyene a beka a meyi mu makumbi no kwilola, kame ni yonyene a hasanya a makumbi ae' no myamyata. ¹²Kame onyene a makumbi kama ama kuuka oku noku alemine kweendiswa kwa yonyene, nj esi ata kwa laela soshe ate o kasitenda mu lutinga omo kuyakile amu. ¹³Aba aluma a makumbi, abanjili ni pafa no kufula litunga, abaciili ni kulita lituso no sishemo. ¹⁴Wene Jobo utetete e yaambo eyo, wimane oweeli, kame u yambute misebezi eyi ikomokisa no Mulimu. ¹⁵Yonyene e misebezi eyo, kakuli kama limukile omwa i endiseza Mulimu, ni omwa myamyatiseza liseli mu makumbi ae? ¹⁶Mweendi ulimukile omwa tendela a makumbi o kwa kwela bashi, onyene musebezi no kukomokisa ku misebezi eyino oyuno unungu oshe? ¹⁷Sikene aba uyupa e ikumango yowe kweenya, aba kuondokaile mu litunga libakano mebo no ku mboela? ¹⁸Kikuli kame uta kutwesa kuyandulula liwuli, kwanyi o mwa litendela Mulimu, ni kulitenda kuongola kwanyi siiponi no kopa ina kusululwa? ¹⁹Utumbele esi tufanene ku mwaambela, kakuli katuyii omo tuta kutandela e saambo setu, libakano no kuulwa e zibo. ²⁰Nji kame kuta oka bihiwanji, kame ni singa kwaamba? nj kwali o munu oyu a singa ku komezwa? ²¹Kakwisa o munu oyu atwesa kwaliketa e liywaa aba licina mu liwilu, mebo aba una kufuka kame nau kumana makumbi. ²²Ku mutulo kame kwiiya ku kanya kwanyi gauda, kame umbuno no Mulimu kame ucilisa onene ni kubita. ²³Kakwisa omo satu limukelele oyuno-maata-oshe; a maata ae; kame kwaatula kwae ni mu tukelo no kuongola. Katwese kufoseza o munu. ²⁴Nilyonyene libaka lya mucilela anu; Mulimu ka alikete oyuno unungu nj ni siciili.

38

¹Minya-upilo kwaamba ana kutambula Jobo aikalile mu linungwa nj, ²"Anyine oyu na kulita e lififi mu mayambuto ange, ni maywi ae nambulwa tingana?" ³Ukununge mu mbunda kwanyi mulume, ni kwibangute; wene unishambwekise. ⁴Oku una kwiikala aba sina kusuma o mutomo no litunga? waambe nj ulimukile. ⁵Oyu nakupuluka ku litenda mu titikanya talyo, nj umulimukile? kamba oyu aha kulilikanyeza ni muhala no tikanyo? ⁶Abo ku ongotitwe mitomo lyayo, ni ba siike? kame u mulimukile oyu ana kubeka e liwe no sikutwana salyo. ⁷Tinungweti no malungasiku aba tina kuta no imba bamweya, kame ana no Mulimu oshe naku luluweliswa kwa kuwabelwa? ⁸Kame ni anyine ana kuyatilela e liwate e saandi, enako lina kutoyola, nali kubana kwanyi mwana aba tunda mu lipumo. ⁹Kame bilu ni tenda e likumbi nj likale sikumango salyo, kame e lififi no kwilola nj likale sito salyo. ¹⁰Mane sina kulisumena e ndinda, kame sina kuyongota ni saandi ni ipakiso. ¹¹Bilu naamba nj, "Naukubiwa aba, kono kuuso kauta kubita, bata o kaukela a mandinda owe no mu ikumuhuso?" ¹²Simba waelekiwa kama naukusumena o usiku e naka uta kubwa? kamba nauku monisa e liywa sibaka abo sali kapela? ¹³Mane lileme e litunga kumauneku alyo, kame ano kwiiba a tutulelwe baudee? ¹⁴Litunga nalikubiluka omo kubilukela lizupa elyo liswaiwa, kame inu yoshe i mena, kame li ifuka kwanyi sikumango. ¹⁵Ano kwiiba kwaamba ana kuyumenwa e sibaka sao, kame e likaa lyowo lina kwinuka kame lina kucoka. ¹⁶Mweendi nu kakeela ku liweluwelu no liwate? kamba mweendi nauku pota-pota mu mandunga no ba litako lya liwate? ¹⁷Ni myelo no lifu, mweendi nauku yatulelwa e yaandi yayo? kamba nauku mona e myelo no mwiinda no lifu? ¹⁸Kame nu kulimukelela owunene no litunga abo ukuma? waambe nj kame wilimukile eyo yoshe. ¹⁹E ndila ita oko kuyakile liseli oko ili? kame e lififi sibaka salyo oko simonahala ni kubi? ²⁰Kikuli kame utwesa ku lilema mutindinda talyo, oko likabwela, ni kulimuka kusaala e ndila ita ku ndoo yalyo? ²¹Eyo kame utaa kwiilimuka kakuli abo, naukwelekiwa kale, kokaa, kame wiikalile ni maywaa akupula. ²²Kikuli na ukwiingena abo kwiikalile mateulelo no litwa? kamba na ukumona amateulelo no simbwewewe? ²³Ni onyene sina kuteulela a maywaa no maswenyeho, ee, a maywaa no mifilifili ni ano tindwa. ²⁴Liseli aba lihasana ni mundila ibi? kame ni mundila ibi kame o mebo no ku upa aba ufuka mu mabaka oshe no mulitunga? ²⁵Anyine ana kutendela o mbula e ndila mu mbyumbyulu, ni ndila no lumonyi lwa mbula i luma? ²⁶Nji i loke mu naha kwaasa anu, mu lihalaupa omo kwayaka anu. ²⁷Ikolobeze o mumbu na kwa limwa mu matota, itwese kumenisa o moopu mubya? ²⁸Ombula, kikuli kame akwite sitae? kamba kwaali oyu na kweleka puka? ²⁹Ni mulipumo lya anyine omo kuma kutunda a meyi no makaza? ³⁰Nji a meyi ashwekiwe abiluke liwe, kame beulu no liwate ni bonyene ku kangele ku ongole. ³¹Mweendi ni weene ana kununga e tinungweti no silimela banweya? kamba ni weene u kwite a maata no kunungutula tindambo no likulube? ³²Mweendi ni weene u monahalisa titopa no tinungweti mutinako tayo, kamba oyu a endisa e koloi no tinungweti no Bere ni ana ayo. ³³Kikuli kame ulimukile e milao eyi inunga liwilu? kame kame uta kutwesa kusuma epuso yalyo mu litunga? ³⁴Mba utwese kuinula ku liywi nj mane likayupahale mu makumbi? kamba wisane o mbula, ulokiwe ni mbula no

kupula? ³⁵Mbutwese kumyamyatisa a mamonyi no mbula, nji aiye aipihe kwa weene nji, "Aci ano?"³⁶Unungu no mu mucima, oyuno ushweka ni anyine? kame oyuno tenda nji tingana tiyupisise yaambo ni anyine? ³⁷Anyine yo kwite unungu no kubala akumbi aba kuma? kambe oyu atwesa kufuleka tingwano kuwilu. ³⁸Likungu aba libuluka e ndowa, kame a masinde kama kobeha onene? ³⁹Mba utwese kusaelela o ndee no mukati e siselo sae? kamba kumana e lishebo no ana andee. ⁴⁰Simba tina kubuta mu misima yato, kamba kame tikushwekile mu sikwa nji ti shondalele? ⁴¹Oyu na kutendela linwalala e silya salyo ni anyine? otwana twalyo aba tikulilelela kwa Mulimu, kame tuta okunoku kusaela eyino kulya.

39

¹Ulimukile nako tishemanga etimbongo no mu liyungu? kame na ukulimuka lipala aba ti shema ana azo nji ni nako ibi? ²Nji nukubala e tikweti no kuishimba kwato? kame ulimuke e kweti yazo no kushema? ³Kame ti buta, abati shema ana azo, kame tikondela bandee esi si tiyupisa kukola. ⁴Ana ato kama a ongola, kama akulela mu liyungu; kama siya anyina ao, kame kataa kuukela kwa onyene. ⁵Oyu na kulukulula e mbii no miliyungu ni anyine? kame oyu nakumbatula e tintambo tayo, ⁶Ni mudi wanyine sina kutenda mu lihalaupa, naha no sikela o mu mudi wayo? ⁷Kame ishwaula lilata no muleneni; kame kaiyupu ku kwaazwa o kuno mukwaezi. ⁸Naha no malundu ni mafulisezo ayo; kame yeenda no saela esi simena soshe ni kulya. ⁹O nyaci mba pumene ku ku sebeleza? kamba aba ita ku buta ousiku ni mu mulaka owe? ¹⁰Mweendi kame uta kuitwesa e nyaci, kuinunga ni tikwele mane ikekele e mifolo? kamba ikuputele mitabo munyima yowe. ¹¹Nji kame utaa o kusepisa a maata ayo, kakuli ni akupula? kame ukusebeliseza yonyene? ¹²Kame uta otinga kwa yonyene mane ilite olukau lowe kumundi, kame iku wanekele o uloto ba sihoto? ¹³Mpye kame ipukumuna a maando kakuli kame iwabelwe, kono simba ikwite o woya ni maando kaikwite lisinga. ¹⁴Kakuli kame isiyanga amaki ayo bashi, ni a ndondomonwe kwa lishabati; ¹⁵Kame ipulama nji kama ata kupwaciwa ni makondo kamba kulyatingelwa ni siyamana. ¹⁶Kame ikalile ni nole kwa ana ayo kwany kasa aye; kushema kwayo kakwisa tuso kame ka itwala ko o mucima, ¹⁷Libaka no nji Mulimu na kwiiumena unungu kasi iba tingana. ¹⁸Kono e nako ikunona nji icile, kame isheka e mbii ni munu ana kwiitina. ¹⁹Nji ni weene una kuba e mbii a maata ayo? naukufuka o lukumbi lwayo ba ndingo? ²⁰Kamba ni weene wi matokisa kwany nziye? hemine kulila mu kutweba kucilisa? ²¹Kame ilika mu musindi iwabeelwe kame ikuyupa a maata; kame ikawameka ndwa ni a aiya ni ilwiso. ²²Kame isheka eyino kucilisa kailimukile kucila; kame kaicili o mukwale. ²³Sipuso no masho kame sishyakashya ba lipumo lyayo, bamweya ni mbiinji noku myaka ni mukwaza. ²⁴Kame inama e hala mo ilemine ku lika ni kutweba kunene; aba iyupa o mulumo no tolombita, kaitwe kwiimana banu bamweya. ²⁵Isilila feela e tolombita, yonyene kame yaamba nji, "Aha! Kame iyupa e sifuka no tindwa ti si iyela kule-kuluma kwa endisi ni lilata. ²⁶Ni mutingana towe maukoli aba zengelela, simba a yandulula a maando ni kutukela kwa mboela? ²⁷Ni mutitaelo towe mbande aba ilenda, kame iyakela e siyalelo sayo kwa kuleba. ²⁸Kame iyoya ba lilundu no liwe beiyatetela ababo, mu lwandala ku liyulu no liwe aba baongolile. ²⁹Aba itunda mo kame ishoka mbuya; a miyo ayo kame aimonena kule. ³⁰Anayo kama anwa o unyinga; kame omo kwiikalile eyi tupu, mu yikalile ni yonyene mbande.

40

¹Minya-upilo bilu atambula Jobo nji, ²"Nji oyuno tinanyani usilemine ku zeka ni oyunomaataoshe; kutambule yonyene no tinanyani ni Mulimu." ³Ababo, Jobo yo kutambula Minyaupilo nji, ⁴"Umone, meene, kame ni kalile sinu sinyonyo feela; eyi nita kukutambula ni ibi? kame ni kulema ku kanwa ni likaa. ⁵Sina kwaamba kamweya, kono sita kutambula e siciili, sina kwaamba olimo wiili mane; kono kanitaa kushangela amaywi. ⁶Cwale Minya-upilo bilu atambula Jobo nji, ⁷"Ukununge mumbunda kwany mulume, ni kwibangute; ween uni simwete. ⁸Nji kame uta kunyaza-e tikatulo tange? ubeke o mubonda kwa meene, weene umonahala nji kame wikalile ni niti? ⁹Elikala lyowe mweendi kame likumani ni lya Mulimu? kame utwesa kupalakata o mwa palakatela yonyene mu liywi lyae? ¹⁰Cwale ukufuke a maata ni unene ukukabise ni umbumu. ¹¹Okutweba ukukokobeze; walikete munu ni mnunu you akukumusa kame umu enise. ¹²Oyuno mwiipo yoshe, umulite bashi, mulyatingele ano kwiiba mu mabaka onwa ikalile. ¹³Anu ao oshe washe=weeke mu lukungu; kame ufuke mabala ao malififi no libita. ¹⁴Abo he, ni mene kame ni pumena nji e likaa lyowe no solyo kame litaa ku kuyoyisa lyonyene. ¹⁵Cwale waalikete Behemoti (mbuu) sina ku umba, omo sina kuumbela ni weene. ¹⁶Walikete e mbunda yayo oko kwiikalile kuongola kwayo, ni misifa no lipumo lyayo oko kwiikalile a maata ayo. ¹⁷Kame imengisa o musila wayo kwany sitondo no sidare, mieto no misifa yayo kame ikulemine bamweya. ¹⁸Ifuba yayo kama felile kwany milamu no kopa, amakupo ayo kama kuma ba tipakisa no sipi. ¹⁹Ku misebezi no Mulimu, mbuu ni wuno weeli, muumbi wayo nakwiiba a maeo kwany mikwale. ²⁰Luli malundu kame ai meniseza lya yayo, ni iyamana no muliyungu mo ibebela. ²¹Kame ibuta mu mwiinda no kuma, mu macilelo no nete, mu mataba. ²²Kama kame i ifuka ni mwiinda wayo, a matoya no lweeti kame a iyatilela mukaci. ²³Mona a meyi no lweeti simba aifuka yonyene ka icili; kame ita okwikala, a meyi no Jordani simba na kwiyaalela, kubita ba kanwa kayo. ²⁴Kwali oyuso ilema aba yalikete? kame kwilema mu lituwa nji a itoyole mu liyulu?

41

¹Kame uta kulemba o Levitani ngandu ni kashuto? kamba kuseta o lulimi lwayo ni muhala? ²Kame utwesa kwi ingenyeka o lumingo mu liyulu? kamba kwi itoyola o mutahali ni muwayo? ³Mwendi kame ita ku kumbela onene? kamba kwaamba ni weene ni maywi aikalile ni musa? ⁴Kamba kame ita kutanda o kuyupana ni weene, nji aikale mubika owe kuta-kutelela. Nji kame uta kwibebisa omwa bebiseza kayunyi? kamba kwiililela anowe mo a nungilwe? ⁶A mandui nji kama ata

kuifundota? kamba kwi mbataulela a uta kwiiya mu ku ulako?⁷E lisinga lyayo, nji kame uta kulitoyaula ni tushondiso? kamba kutoyola o mutwi wayo ni miwayo? ⁸Utwale likaa lyowe, wi leme! E ndwa muta kulwa kame uta ku ipuluka; mbukafaokwitateka Mulimu! ⁹Umone, okusepisa kwa yonyene kakwisa tuso; munu aba yaliketa feela kabebi na kucila. ¹⁰Kwa andume kakwisa simba mu mweya oyuso kuongota, nji akaishomaete-nji ni ngeso anyine so inama ba lubala lwange? ¹¹Anyine na kuni kolotisa esinu oweeli, nji ni musete e sikoloti sange? Eyi ikalile mushino liwilu yoshe ni yange. ¹²Nilese kupulama kwaamba eyilama no ngandu, kama o maata manene ayonyene, ni omo yuumbelwe wino. ¹³Kwaali oyu nakubuwa e situmba sayo? ¹⁴Anyine so twesa ku yatula eyaandi no lubala lywayo? Maeo ayo kama cilisa oyi. ¹⁵Kame ikukumusa ni makakalapa no kuongola ayo, a kulemine bamweya kwanyi anakuwanekiwa ni kuongola no manolo. ¹⁶Eliciili kame likalile mabapa ni liciili beebi luli, mane o mebo kakwisa omo uta kuitela. ¹⁷Kame ana kuwanekiwa e liciili kwa liciili, kame ana kuongotiwa bamweya nji alese kualuana. ¹⁸Aba iku timula, kame imonahalisa liseli, kame amiyo ayo kama fekile kwanyi mafume no liywaa aba likaula. ¹⁹Mukanwa kayo kame kutunda a mamonji atumbuka, kutatakana no mulilo kame kubanene baundee. ²⁰Muliyulu kame kutunda o wise, kwanyi muuku utunda mukaco kasheloka ba mulilo no kuma. ²¹Aba iyoyaela kame itumbula a makala, kame o mulilo kame utunda mu kanwakayo. ²²Amaata ayo kama ikalile ku ndingo yayo, kame inu kame eyinu kame icila ba lubala lwayo. ²³Misifa no mwiili wayo kame ikulemine ba mweya, kame yongolile kaitwese kunyanyanyiswa. ²⁴Mucima wayo kame wongolile kwanyi liwe, kuongola kwanyi liwe no sibebele. ²⁵Aba imane, ano maata kama cila libakano kumbemuka, kama cila. ²⁶Munu simba alwa nayo ni mukwale, kakwisa tuso wanebo, yonyene ni kwa mbiinji, kamba ni sishondiso, kamba ni muwayo no kushenga. ²⁷Kame yaaliketa sipi nji ni moopu feela, ni sipino kopa kwanyi sifufu. ²⁸A mashe katwese kwiicilisa; kwayonyene a mawe a kondiwa ni tufwililo kama biluka kwanyi cileke kwa yonyene. ²⁹Tisukulu, kwa yonyene kwanyi cileke; aba ikondiwa kame isheka. ³⁰Mushi no lipumo lyayo kame inonahala kwanyi tunetana no kutweba, mu ndowa kame isiya o mwaamba ufekile kwanyi sipuputiso no hala. ³¹Kame ishelaukisa a meyi no mu mandunga kwanyi a mukaco, kame ikusha e liwate omo ku kushewza a kaco no maati no okushokona. ³²Munyina wayo kame isiya o mwaanda no kumyaka, mane munu apuluke nji mu liwate kame mwikalile e tinuki no upuzwa. ³³Mulitunga ka kwisa sinu sikumana nayo, sinu kutendiwa na kwalimua kucila . Kaikata na kucila kwaliketa eyi nene yoshe, niyonyene mbumu no iyamana yoshe.

42

¹Jobo bilu atambila Minya-upilo nji, ²"Ni limukile nji kame utwesa kutenda inu yoshe, ni nji kakuswa mayambuto ana kuyambutwa kwa weene a atweswa kukaniswa ³kutendiwa-Oyu alita lififi ku mayambuto ange, mu kuulwa kulimuka, ni anyine? Ee, kame sina kwaamba e yaambo eyi na kwayupisa, eyino kukomokisa onene ni kubita, eyi na kwalimuka. ⁴Kame ni kumbela nji uni yupe, kame nitaa kwaamba; ni kwibangute; weene uni iyetise. ⁵Sina kuyupa e yowe ni matwi feela, kono cwale a miyo ange kama kumona. ⁶Mulibaka elyo kame ni kumona oyi kame ni ku nyaza, mu likungu ni mu mufuse. ⁷Cwale he, Minya-upilo abana kwaambela Jobo a maywi ao, Minya-upilo bilu waambela Elifazi no ku Temani nji, "Kutweba kame kuna ku kuukela, weeni ni alikani owe ambiili, kakuli ka mwa saamba eyaange nawino kwanyi mubika wange Jobo o mwana kwaambela. ⁸Mulibaka elyo mulonde a mapulu atanu ni ambiili ni titotolo titamu ni tiyiili, kame mute kwa mubika wange Jobo mukakutendele e sitabelo no kucina. Kame mubika wange Jobo kame ata kumikumbelela, kakuli ni kwanyonye feela ni ta kutambula e tapelo, nji ni lese ku mitenda mu weelo wenu. Kakuli kamwasaamba eyange mu mwikalelo no kuluka kwanyi mubika wange Jobo omwana kutendele." ⁹Kame ababo Elifazi no ku Temani, Bilidadi no ku Shuha ni Zafari no ku Naama nakuta no kutenda o mwana kwaambela Minya-upilo. Cwale Minya-upilo yo kutombula tapelo no Jobo. ¹⁰Cwale Minya-upilo bilu a lukulula Jobo kwa inu ina kumununga, abana kumana ku kumbelela alikani ae. Minya seli aba Jobo twiili kwa inu ana kwiikale nayo oweeli. ¹¹Abae oshe seli a sheteta kwa yonyene ni amandae oshe bamweya ni ana kulimukana nae o weeli seli aiya ni kuikala ba ilya ni yonyene mu ndoo yae. Na ku muyupela akukolobilu a muomba-omba mu utata ana kumwingenya Minya-upilo; kame munu ni munu na ku muba e mpo no mali ni lisale no gauda. ¹²Minya-upilo seli aba Jobo timulubeti mu mamananeno no upilo wae, kubita omwana ku mubela ku matatekelo. Kakuli cwale nakwikala ni tingu ti tenda likumi ni tune no ikiti ni kamele titenda utanu ka mweya no ikiti ni mapulu akumana ni tijokwe no sikiti ni timbongolo no akati titenda sikiti simweya. ¹³Kame nakwiikala ni ana no alume atenda utanu ni twiili, ni amo akti anatu. ¹⁴Mwanae no mukati no weeli, na kumubeka litina lya Jemina; oyu no wiili nakumubeka lya Keziya; kame oyuno waatu nakumubeka litina lya Kereni-Apuki. ¹⁵Kame mu litunga kakwaikala akati no kuwaba kwanyi akatana no Jobo ao. Kame sitao na kwatebela ku ufumu wae, bamweya ni amandao. ¹⁶Eyo aba ina kubwa, Jobo kame yo kuyoya myaka no mwaanda ni makumi anee, kame nakumona anae, ni ana no anae, kutwala mane kwa ekulu no aikulyae. ¹⁷Jobo bilu afa na kukulubala, na pulelwa ni maywaa.

Malilo

1

¹Mundi unakwilanga nainu akupula bilu wikalile wofoci. Naubiluka kwanyi mbakati, mundi unakwikala munene mukaci no macaba ni mbumu no mukati mukaci no mibuso, kono cwale nabiluka mubika. ²Kama kulila onene usiku ni miyoti ikekekela ba matama aye. Kwa anan kumusinga oshe kakwisa oyu no kumuombaomba. Alikani oshe naku muonga na kuluka ila yaye. ³Juda na kuta kundina munyina no kusebeliswa oyi mu ubika. Nakuyaka mukaci no mahedeni kawana pumulo. Aciti aye oshe nakumulema mukumu patisa. ⁴Tindila tita Sione kame tili ni ndiulu kakuli kakwisa aaiya

ku mikopano. Mwelo yaye kame yikalile yongeso. Ma prisita kama tonga akatama aye kama enile, ni yonyene tota nakuyupa kukola.⁵Ila yeya bilu ambumu waye; aamutimbile kama kondisa eyoo. Minya-upilo na kumuyupisa kukola libaka no mibonda yaye. Anaye no wamukana nakutwaliwa mu ubika.⁶Umbumu woshe no mwanana Sione no mukati no kubwa. Mandina aye lwanyi tipala nambulwa mafulelo, kame tienda kwaansa maata balubala lwa shenji owo.⁷Mu maywa anakweniswa ni shandolwa kwawo, na kupuluka Jerusalema ni ini yoshe no kuwaba inakwikalanga yaye mu maywa no matangiseta. Ababo anu aye ana kukwela mu makaa no ila yoo, kakwisa oyuno ku mutusa. Aamutimbile nakumwaliketa alemen kumusheka mu mumai waye.⁸Jerusalema kama ikalile ni sibi sakupula, cwale, nakubiluka nyingi no litilo. Oshe nakumukuteka bilu amushwaula kakuli kama anakumonahala nji na kutubula kama tonga kama ala kunyima.⁹Litilo lyaye kame lina kuwaniwa mu misisi yaye. Ka yambuta eyi imwiye kuuso. Elibaka elyo na kukwa mukukomokisa kame na kuulwa oyuno kumuongota mucima. Yo kulilo nji, " Umona o kweena kwange, Minya-upilo, kakuli silasange nasikwinuneka!"¹⁰Sila nasi kutwala likaa lyaso kwa mu nokuwaba yoshe. Kakuli Jerusalema na kumona mohedeni aingena musibaka no kukena saye, kwanyi kawa salaela nji alese kwingena mu kopano yowe.¹¹Aanu aye oshe kama atonga abasaela ndima. Nakuba einu yoo no utokwa kuula ilya nji ayoyise moyo woo. Mona, Minya-upilo, ulimuke nji sina kubiluka oyu ashwaulwa.¹²Nji kamukwite sambo konyene, moshe mubita mu ndila? muale kame mumone nji kokuli kuena kufekile ni kuena kwanga, kwanyi Minya-upilo abana kunienisa muliywa no kutweba onene kwayonyene.¹³Kame kuna kutunda mu sibaka silumbile saye amatuma mulilo mu ifuba yange, naukwa yongisa. Nakuteela lubaba ku makondo ange ni kuni kwisa ngalamena. Kuma nikata mu ndiulu kame ni letuka munji ashe.¹⁴Coko no mibonda yange nakunungiwa kumakaa aye. Kame inimela ba ndingo yange. Nakumanisa maata age. Mbumu na kunilemisa makaa aonyene kani twese kwitamulela kwaonyene.¹⁵Mbumu nakumanisa tindume tange toshe tina kwikala nange. Nakwisana kopano inene no aanu kwiya kulwa nange ku yundisa andumbana ange. Mbumu nakulyatingelo mwalanjo mwanaa Juda no mukati kwanyi omo kundelwa sisansa no veine¹⁶Bainu eyi kame ni lila, miyo ange kama fufula miyoti; kakuti muombaombi ni yonyone okwisa mucima kame ali kule ni mene. Aanabde kama aikalile nyambwanaleka kakuli sila sange nasiku nitula.¹⁷Sione naolola makaa aye; kakwisa oyuno ku muongota mucima. Minya-upilo nalaele nji aikalile banyonga ya Jakobo aikale ila yaye. Jerusalema kama monahala kwanji sinyingi no litilo.¹⁸Minya-upilo koma lukile, kakuli sino kukumeseza milao yaye. Muyupe, anyi anu moshe, mumone kuena kwange. Akatana ange ni andumbana na kutwaliwa mu ubika.¹⁹Sina kwiisana alikani ange, kono na nionga. Maprisita ange nakufela mu mundi, abana kusaela eyino kulya nji aongote mioyo yoo.²⁰Mona, minya-upilo, kakuli kame nili munalelwa; mila yange kame iyupa kukola, mucima kame utinine musifuba sange kakuli nanikukumuseza wene twaatu. Bande mbinji naikwiibaa mu mundi kwanyi mu lifu.²¹Nakuyupa kutonda kwange kakwisa oyuno kunikwisa mucima. Oshe ila yange yoshe na kuyupa linyando lyange, kame nakuwabelwa nji esona tende. Nakulita liywa una kwaamba cwale mbakufekise nimene.²²Ouyi woo oshe wiye balubala lowe, watende omo una kunitendda mu mibonda yange yoshe. Sitongo sange ni sinene kame mucima kame ikoyoka.

2

¹Mbumu kame una kufuka mwanaa Sione no mukati ni likumbielibaka no kutina. Kuwaba kwa Isilaele nu kutundisa kuwilu ni kuukondela bashi. Kasipuluka sipula nama lyatelo no makondo aye mu liywa lya kutweba kwaye.²Mbumu na kushandola mundi yoshe ya Jakobo kasikatwa simba simweya. Mumaywa akutina nakushandola mundi ni makwakwa no mwanaa juda no mukati; na kwikwiseza bashi nakushwaula mubuso ni akwambuyu awo.³Nakucola maata no Isilaelile mu kutweba kunene kwaye. Naku kwisa likaa lyaye no silyo balubala no sila. Nakucina Jakobo kwanyi mulilo no lubya ushandola okunoku.⁴Nakuobamisa wuta waye kwanyi sila, na kuolola likaa lyaye no silyo kwanyi oyu alwa. Na kwibaa oshe ana kumuwabeliswa mutende no mwanaa Sione no mukati; na kwitela kutweba kwaye kwanyi mulilo.⁵Mbumu nakufeka kwanyi sila. Nakumina Isilaele. Nakushandola tindoo toye toshe no umbumu. Nakushandola mindi yaye no mumakwakwa. Nakushangela kuena kunena ni kulila kwa mwanaa Juda no mukati.⁶Nakusinya taberbakele yaye kwanyi litema. Nakushandola sibaka no makonganelo. Minya-upilo na kupalamisa Sione mikiti ni tisabata, kakuli na kushwaula mbumuni muprisita libaka no kutweba kwa kutina kwaye.⁷Mbumu nakukana aletare yaye na kutimba ndoo no kukena yaye. Nakuba makwakwa no silelzo kwa tindoo no umbumu mumakaa no ila. Ni yonyene ila na ikutenda lilata mu ndooo no minya-upilo, omo kuna tendelwa liywa no mukiti.⁸Minya-upilo nakuyambuta kushandola makwakwa no mundi wa mwanaa mukati no Sione. Nakuolola muhala no kulikanyeza kame kasiusa likaa lyaye mukushandola makwakwa ni yuba yae no kulwa. Nakutingenya mukuena; bamweya nati kusinyeha.⁹Lyatuliso yaye neikutotobela mumumbu; nakushandola ni kucala ipakiso yaye ya mwelo. Mbuwawaye ni makwambuyu aye nakucitelwa kwa anu, kakwisa mulao ni apolofita aye kawana tipono kwa minya-upilo.¹⁰Akulu no mwanaa mukati no Sione kama aikalile bashi a ondokile. Na okutukulela lukuungu ku mitwimyoo akucoletile masaka. Akatana no Jerusalema nakwineka miwi yoo bashi.¹¹Amiyo ange kamabwa libaka no mioti; mila yange kame inyungana; nyoko yange kame ibwela bashi kakuli mwanaa sicaba no mukuti aama ni anyonyo na siyamwa seli akwela mu mapetelo no mundi.¹²Seli aibanguta anyina nji, " okoili ndima ni waine?" Aamba alemine kukwela mu mapatelo no mundi, kwanyi kama ama kuholofazwa, upilo owo kame utunda mukaci koo ni kubanena ba ifuba no anyina owo.¹³Nisike nita okupakela naso? Nisike sani kufekise naso, wene mwanaa Jerusalemu no mukati? Nisike nito kufekisa naso, nji ni kuongote mucima wene mwalanji no Sione? kakuli sikelela sowe ni sakuneba kwanyi liwate. Anyine so kubalisa? ¹⁴Mapolofita owe naku monene tipono no maya ita weebo. Kasi monahaza uyi owe nji okuyoyise kwa uyo ikalile mu ubika, kono nakumonene eyino upolofita no maya ni ya nji

mukaniwe.¹⁵ Aabita mu ndila oshe kama kwashela makaa aba ku mona. Kama soma ni kunyungela mwanaa Jerusalemu no mukati mitwi ni kwamba nji, " Okame mundi ama kwisana aanu nji, kuwaba kunene,' ni nji kuwabelwa kwa litunga lyoshe?"¹⁶ Lla yowe kame ikuyatulela tunwa twawo kwawene. kutweba ni kukweca maeo mukutina ni kwaamba nji, " Natukumumina mbuu! Lyokame liywa tuna kutatela natuku bita mo ni kulimona!"¹⁷ Minya-upilo natende esana kufumba. Nakutenda sambo awa kuyambuta mumaywa no kukale. Nakukwisi nambulwa lineke, kakuli nakutwesa kuwabeliswa ila yowe; Na kuongota maata no ila yowe.¹⁸ Mucicina yoo kama lilela kwa mbumu, lukwakwa no mwanaa Sione no mukati! Witeke miyoti kwany lweeti munji ni usiku. Ulese kupumula, ulese kumulisa a miyo owe.¹⁹ Inguka, ulile mu usiku, kumatatekelo no usiku no kutatelo! Witeke mucima owe kwany meyi bahibala lwa mbumu. Wimeke makaa owe kwa yonyene nji ayoyisa upilo no anoowe alemine kuwelela kwa lishebo mulikulu na mulikululu.²⁰ Umone, minya-upilo, umone ana kutenda ngeso. Nakufanene nji akati alye ano lewelekela mu mapumo owo, aana anaku cikisa mu makaa owo? Kame kufanene nji muprisita ni mupolofita aibaiwe mundoo no kukena ya mbumu?²¹ Oshe andumbana ni acembele kama langanine bashi mu mapatelo. Akatana ni andumbana ange nakwisezwa kwa mbiinji; naukwaibaa muliywa no kutweba kowe nu kwaibaa nambula tineke kwaonyene.²² Nukuningulela eyi icilisa, kwany kama kame unakwisaana anu ku liywa no mukiti, kucila kwange muneku oshe, mu liywa no kunita kwa minya-upilo okukakena simba munu mumweya anakuyoya; awo sina kulena ni kwacikisa, sila na sikwa ibaa.

3

¹Meene mulome ana kumona eyi iyupisa kukola mu tupa no kutweba kwa Minya-upilo. ²Nakumiendisa ni kumitwala muuwi kasa muliseli. ³Luli nakunilwisa alemine kunishatolela lokaa lyaye kwa mene kame ni kame, liywa lyoshe. ⁴Nakukuluba ngama yange ni situmba sange; nakucola ifuba yange. ⁵Nakuumbela liuba no kunilwisa, kama amibekile mukaci no kulula kwany nyoko ni kuinokungola. ⁶Nakunitenda nji niyoye mwiibaka no uwi, kwany ano kufakale. ⁷Nakunibeka mu lukwakwaa nji ni ndiswe kutunda mo liwenge ananungu nalyo nilya kulema ⁸kame aba nikuwa ni kukumbela kutusiwa kame ukana kukumbela kwange. ⁹Tindila tange naku tisendela ni mawe; na kubiula tindila tange. ¹⁰Kama fekile bere itatetele kuniyowamana, nde oko kwa monwa. ¹¹Nakuni kelusa mu tindila tange, na kunisiya mu umweya. ¹²Na obamisa uta waye ni kunitenda pakana no masho. ¹³Masho no musipusu saye nakwakondela mu mbunda yange. ¹⁴Sina kubiluka oyu ashekisa kwa aanu oshe, mene lusima lwawo liywa lyoshe. ¹⁵Nakani lisa mwaati nakuni kuni ikutisa mutando no kulula. ¹⁶Kame nakunicola maeo ni tuwe tunyonyo, nakunifuka mufuse. ¹⁷Nakuyumena moyo wange kozo; sina kupulama nji okuketa ni sike. ¹⁸Cwale kame naamba nji maata ange naabu ni sipo yange kwa Minya-upilo. ¹⁹Upuluke omo sina kuyupela kukola ni ku nyandiswa niyi no kulula ni nyoko. ²⁰Yenito pulukanga kame ni moyo wange kame ukoyoka. ²¹Kono esenita kuyambuta mu mucima wange ese sitamkuni sepisa niisi. ²²Maneka nakwaabwa a Minya-upilo ni sishemo nakwabwa, ²³Kama monahala ubya masiku oshe; ku sephala kowe ni kunene. ²⁴Minya-upilo ni uswa wange, " mowaambela moyo wange, mulibaka elyo nita kukusea. ²⁵Minya-upilo kama twite musa kwawo amusepa kwa moyo wa uyo amusaela. ²⁶Nikwakuwaba nji munu a sepe nitutatela kuyoyisa kwa Minya-upilo yo ondokile. ²⁷Nikwakuwaba nji munu abekiwa ku joko asili owanuke, ²⁸mumulesele aikale yofoci yoondokile, nji mwana kulaelela Minya-upilo. ²⁹Nangu abeke kanwa mu lukungu -mwendi sepo mbaimonahala. ³⁰Nangu asikelele oyu amumbakula kulitama lyaye kame atwaela ku nyaziwa. ³¹Kakuli mbumu kaata kutulesela kuta kutelela, ³²simba ayupisa kukola naibo usitufela tineke mu sishemo saye sinene. ³³Kakuli mucima waye ka usingi kuyupisa aana anu kukola kamba kwaikata mu kuena. ³⁴Eya kulyatingela ni makondo mapantiti oshe mu litunga, ³⁵niya kuyumena munu titukelo taye balubala lwa muambakani-no-beulu, ³⁶niya kuationa sambo sa munu ni silibonda-eyo, mbumu kaisingi! ³⁷Nanyine so amba ni kutenda sambo, nji mbumu kasi laela? ³⁸Ka mukanwa ka Mwambakani no beulu kutunda iwa ni iyi? ³⁹Munu usiyoya nisike sa bilaele? Sikene munu aba abilada ba ibi yaye? ⁴⁰Tukutatube mwendelo yetu twisinganyeye ni kuukela kwa Minya-upilo. ⁴¹Twinule micima yetu ni makaa etu kwa mulimu mu liwihi: " ⁴²Natuku tenda sibi no kukumusa, kono kawasitulemena. ⁴³Kame unokufuka ni kutweba bilu utushenja, nukutuibaa kakwisa kuyupela kukola. ⁴⁴Nukufuka wefoci ni likumbi nji kukumbela kwetu kulese kubita kwawenen. ⁴⁵Nukutu tenda kwany manyalala mukacino aanu. ⁴⁶Lla yetu yoshe kame isinga kulwa netu, ⁴⁷kunjanja ni mukoti netuwana, bamweya ni kushandola ni kusinyehelwa. ⁴⁸Miyo ange kama shuhila maeti no miyoti libakano kusinyeha kwa aanu. ⁴⁹Miyo ange alemine kwisheka miyoti kame kaibu, ⁵⁰konji Minya-upilo kutunda muliwila abasa aale ni kumona. ⁵¹Miyo ange kame liyupis mucima wange libakano aana oshe no akati a mundi wange. ⁵²Kame sina kuzumiwa kayunyi kwaila yange; nakuni zuma kwaasa libaka. ⁵³Nakupatula upilo wange mu mukoti, nakukondela liwe beulu yange, ⁵⁴mei seli anipukela ni mutwi. Bilu naamba nji, 'Sina kupatulwa! ⁵⁵Sina kwisana balitina lyowe, Minya-upilo, kutunda mu mukoti no kutunga. ⁵⁶Nukuyupa liywi lyonge aba sina kwaamba nji, ' ulese kusendela kutwi yowe kwa kulila kwange ku saela tuso. ⁵⁷Nikwiya bebi ni mene lilywa sino kwiisan; nikwamba nji, ' Ulese kucila. ⁵⁸Mbumu, ni kwiimela muzeko no moyo wange, nukuliulula upilo wange! ⁵⁹Minya-upilo, nu mono omoninyandela, uni atulele sambo sange mu niti. ⁶⁰Nukumona lutimbo loshe lwaonyene, no kulwanange. ⁶¹Nuyupu tinyefulo tosho tawo ni mifumbo yoshe Minya-upilo, kwa mene. ⁶²Nitunwa twawo anikubunela ni mifumbo yooo no kulwa nage liywa lyoshe. ⁶³Wa likete omwaikalela no mwa imanena; mene lusimo loo. ⁶⁴Wene Minya-upilo wause mupuzo ukumanine ni musebezi no makaa awo. ⁶⁵Waabe micima no kuongola! ⁶⁶Wacite ni kutweba wa manise mushi no liwilu, lya Minya-upilo!"

4

¹Ganda ngaibi inakubiluka yo kwilola; ganda ina ku keniswa ngaibi makuluka ngeso! Mawwe no ndoo no kukena naku yandingelwa mu mapelelo oshe. ²Aana utokwa no alume anakwelekwa mwa Sione nao kumana ni kulema kwa gainda no kukena, kono aba kamafekile tucó no lizupa, musebezi no makaa amubumbi!³Simbali aluwawa abanisa maele kuyamwisa anoo, kono mwanaa sicaba no mukati nakubiluka owu no nole, kwanyi timpye no mulihalaupa.⁴Lilimi no mwanaa usiyamwa kame lukumalele mukamwa libaka no linyotwa; aana kambela ndima. ⁵Ao ana kulya eyino kumamata na kufela mu mapatelo. Ao ano kufuka muikumango no liciya no umbumu na kupatama ba mufuse.⁶Sibi sa mwanaa sicaba no mukati ni sinene kubita esino Sodoma, mudi una kushandolwa nawangu kwaasa oyuno twala makaa aye kwaonyene.⁷Makwambuyu aye kama nakukela kubita litwa, neli alikena kubita mawe; miili yoo neikumonahala kuciya kubita mawe a rubi, nakumonahala kwanyi liwe la Safiro. ⁸Cwale manala oo kame libita likala ku uwi; ka limukiwa mu mapatelo itumba yoo nayi kumuma ba ifuba yoo; naikukuta kwanyi pafa.⁹Aana kwiibaiwa kwa mbiinji ni kabalabwa kubita aana kufa ku lishebo, onyene kama yonga, kama kwiswa libakano kuulwa ilya mu matongo. ¹⁰Akati no mukekecima na kuunga anoo; ni makaa awo na kwiikala ilya yowo mu nako anakusinywa mwanaa sicaba no mukati. ¹¹Minya-upilo nakumonisa kutweba kwaye; na kwiita mabifi aye no kubya, mu Sione na kutumbula mililo una kucina mitomo no mudi. ¹²Ambumu no litunga kasi pumena, kame ni anu a mulinga ka pumena, nji sili ni anyandisi mba ningena mu Jerusalema mielo yayo. ¹³Eyi yoshe neitendahala libaka no ibi ya apolofita aye ni kwiiba kwa maprisita aye ana kwiita unyinga wano kuluka mumudi. ¹⁴Na kupolyuna kwanyi ibofu ba patelo kamano kushokona unyinga nji ikumango yowo kailemiwa. ¹⁵"Teni oko! Asilitilo! Aunu ama kwakuwanga. " Mute! Mute oko! Mu lese kutu lema." Cwale bilu ayambaela; aanu no macaba bilu aamba nji, " Kaata kuyaka mo." ¹⁶Minya-upilo yonyene yona kwahasanya; kaata kwa kwaala inoenako. Kaakuteka maprisita, kame kaatenda macembele nawino. ¹⁷Amiyo etu na kukatala kwaala tuso nakwamonwa; abatuna kutatela kame tuna kutatela sicaba sa twese kutulamulela. ¹⁸Na kulondota mianda yetu, nji tulese kweenda muma kululu no mindi yetu. kufa kwetu kame kuli bebi maywa etu nakubwa, kubwa kwetu kame kuli bebi. ¹⁹Anyandisi etu nakwikala ni tuulu kubita timbande miwilu. Nakutu shenja mu malundu ni kutushondaelela mu liyuungu. ²⁰Sibuyo mumayulu etu-Mushokonwa no Minya-upilo ni yoyenyene amakulema mu mukoti wawo; oyu ana kwaamba nji, "Kame tuta kuyoyela mumwiinda waye mukati no macaba." ²¹Ukabe kame uwabelwe, mwanaa Edomo no mukati, nu kuyaka mulitunga lya Uzi. Kono kwawene sinwiso sitaa kubita; ni wene ukoliwe u tubule. ²²Mwanaa Sione no mukati koto yowe no uyi neikubwa; kataa kukutwala mu ubika. Kono mwanaa Edomo no mukati, kama ata kufula ouyi wowe kama ataa ku ngandameka ibi yowe.

5

¹Upuluke, Minya-upilo esi sina kwiiya kwaaci; waale umone omo tunyefulelwa. ²Saanda setu na sikulondiwa kwa a macaba; tindoo tetu seli ta mushobo undina. ³Natu kwiikala andiyala, nambulwa sitoo, ni anyina wetu kwanyi timbelwa. ⁴Ameyi tunwa konji kuula, tinunyi no kuyota konji kuula. ⁵Anyandisi etu natuleme ba kakoshi us; na tukukatala ka tukwite pumulo. ⁶Natuba twenyene kwa Egepita ni kwa Maasirya nji tuwane ndima. ⁷A sitetu na kufoseze, kame kaasabo, aci kame tu shimba uyi wawo. ⁸Kame tubusiwa kwa abika, kame kakwisa oyusotu lamwena mu makaa awo. ⁹Kame tulya ndima no nyamaluyoyo, libakano mbiinji mu linyungu. ¹⁰Itumba yetu nila kwilola kwa sitofu libakano kuyondiswa ni lishebo. ¹¹Nakushubula akati no Sione, ni akatana a mindi ya Juda. ¹²Akwambuyu nakulekwa ku makaa awo. Kakwisa likute limonahala kwa akulu. ¹³Aaudumbana na kulwiswa ni mawe no kubela, anukana no alume na kutantalikiswa ni kulema kwa itondo. ¹⁴Akulu na kutunda ku mwelo no mudi, andumbana naku lesela kupeta ni kwiimba. ¹⁵Kuwabelwa kwa mucima yetu nakubukame kunenga kwetu na kubiluka kulila bamweya. ¹⁶Nguwani no umbumu naikwi ku mitwi yetu; natuku maiba, kakuli natuku tenda sibi! ¹⁷Elibaelyo mucima wetu naukukola, mu yambo eyi miyo atu nakunsufala ¹⁸kakuli balilundu no Sione lima kushandoka, aluwawa alemine kweendabo. ¹⁹Kono wene, Minya-upilo, kubusa kowe nikwakuta kutelela, kame uta kwiikala ba lubona lowe mwaka ni mwaka. ²⁰Sike abo utupulama kuta-kutelela? Sike una kutulela maywa mudi? ²¹Utuuse kwawene, Minya-upilo, kame mbatuuku. Maywa etu watateke kwanyi omwana kwikalelenga kukale- ²²kono mukutu siya kumanenena kame ututinenene onene.

Hagai

¹¹Mu myaka yiili no ku busa no mbumu Dariusi mukweti no utanu ni kweti imweya, muliywa no weeli mu kweti, liywi lya Minya-upilo seli liiya mu likaa lya Hagai mupolofita kuta kwa mubusisi no Juda, Zerubabele mwanaa Sheatiele no mulume, nikuta kwa muprisita mukulu Joshua mwanaa Jozadaki no mulume, nji, ²"Minya-upilo no timbi esaamba nisi: Aanu awo kame samba nji, 'Nako kayasikeela kale nji twiye tuya ndoo no Minya-upilo.'" ³Cwale liywi no Minya-upilo nalikwiya ni likaa lya Hagai mupolofita, lyaamba nji, ⁴"Kandi kame muyambuta nji ni nako no kuyoya mu tindoo nokubwa, kandi ndoo ni litota? ⁵Cwale aba Minya-upilo no timbi yo kwaamba nji: mutatube tindila tenu! ⁶Namu kukuna mbuto nokupula, kono namukutula tunyonyo; kulya kame mulya kamwikuta; kame munwa kono ka mumana linyotwa. Kame mukufuka kono kamu fulumalelwi oyu abelekela mali kama hola mali ni kwabeka mu mukotana wikalile ni mapwaci! ⁷Minya-upilo no tumbi yo kwaamba nji: 'Mutatube tindila tenu mutokomelo! ⁸Mukambame likundu, mulite itondo, mu yake ndoo yange; cwale kame nita kuwabelelwa, konji ni bubekwe kwa yonyene!-mwanambele Minya-upilo.'" ⁹"Namu kusepa kutulo inene, kono mumone! namu kulita tunyonyo ku mudi, kakuli kame sina kuipekulela kule! mulibaka lya sike?" kwibanguta kwa Minya-upilo no timbi. "Kakuli ndoo yange kame ili mumatota, kanti munu yoshe waanyi kama itukela kundoo yaye. ¹⁰Mulibaka elyo, liwilu nalikanisa mbundu kukwa bashi kame litunga na likana

kubeka ilya. ¹¹Sina kwisana linanga ba mumbu ni mu malundu, ba uloto ni veine, ni oli ni bainu yoshe ilitiwa kwa litunge, kwa aanu ni iyamana, niba misebezi yoshe no makaa!"¹²Cwale Zerubabele mwanaa Shealitie no mulume, ni muprisita no mukulu Joshua mwanaa Jozadaki, bamweya ni maisilalele oshe no sicaba na kuyupa liywi lya Minya-upilo wawo ni maywi a Hagai, mupolofita, kakuli Minya-upilo Mulimu naku mutuma aanu seli acila lubala lwaa Minya-upilo. ¹³Hagai, namwana no Minya-upilo seli aambela sicaba taelo no Minya-upilo nji, "Kame nikalile nanyi!"¹⁴¹⁵Cwale Minya-upilo seli aingula no mubusisi wa Juda, Zerubabele mwanaa Shealitie no mulume, ni mebo no muprisita mukulu Joshua mwanaa Jozadaki no mulume, ni mebo no masiyaleti kwa aanu oshe,

2

¹Mu kweti no utanu ni tikweti timbili mu liywa no makumi a yiili ni likumi limweya mu kweti, e liywi no Minya-upilo nali kwiya kwa mupolofita Hagai, nji, ²"Wambele mubusisi no Juda, Zerubabele mwanaa Shealitie no mulume ni kwa muprisita mukulu Joshua mwanaa Jozadaki no mulume ni kwa masialeti no sicaba . Wambe nji, ³"Kwanyi musikalile anyime ana kumona e ndoo eyo kanya yayo no matatekelo? kame ino enako aba mu yaliketa ngaibi imonahala? kokaa kwanyi kabisa sinu mu miyo owe? ⁴Cwale, uongote o mucima wene Zerubabele!-oyu ni Minya-upilo waamba- u ongote mucima, ni wene muprisita mukulu Joshua mwanaa Jozadaki no mulume; mu ongote micima, ni anyi sicaba sohe mu litunga!- oyu ni Minya-upilo waamba- mu sebeze, kakuli kame ni kalile nanyi!- kame kwaamba Minya-upilo no timbi. ⁵Owu ni ulikani sino kununga ni wene aba una kutunda mwa Egepita, kame o moyo wange kame wikalile kwa anyi. Mulese kucila! ⁶Kakuli Minya-upilo no timbi esaamba nesi: Munakonyana kame nita ku nyunga liwilu ni tilunga, ni liwate nomu no kukukuta! ⁷Kame nita kunyunga macaba oshe, kame ufumu no macaba oshe kame uta kwiya kwa mene, kame nita kuiyata e ndoo eyi ni kanya, sanaamba Minya-upilo no timbi. ⁸Silvera ni yange ni ganda niyange!- esamba Minya-upilo no timbi. E ⁹kanya no ndoo no munyima kame iya no weeli, esaamba Minya-upilo no timbi, kame nita kuba kozo mu sibaka omu!- saamba Minya-upilo no timbi. ¹⁰¹¹Mu liywa no makumi ayiili ni anee mu kweti eyino utanu ni tikweti ti nee mu mwaka no wiili no kubusa kwa Dariusi, liywi no Minya-upilo nali kwiya kwa mupolofita Hagai, nji, "Minya-upilo no tmbi kama aamba nji: Wibangute maprisita beulu no sambo siciili no mulao, nji, ¹²Munu aba shimbile e nyama no kukena mu sito sae kame aba lemine kwenda mwakwahimuka yo katile no ngunyuta ni sito sae e ndima kamba o musu, veine kamba oli kamba silya siciili, kikuli eilya eyo kame ita ku kena?" Maprisita bilu atambula nji, "Kokulwa."¹³Hagai bilu waamba nji, "Nji o munu kama kusilafaza mu kulema e situpu no munu kame yo kungunyuta eilya eyo, kame ita kwiikala eyino litilo? Maprisita seli atambula nji, "Eni, kame ita kwiikala eyino litilo." ¹⁴Cwale Hagai biluatambula nji, "Mokwikalele ni kwa aanu ni sicsba sili balubala lwange!- sanaamba Minya-upilo- kame mokwikalele ni kwa misebezi no makaa awo. Esibanilitela kasikata na kukena!"¹⁵Cwale kame, muyambuta mutingana tenu esi sina kumiyela aba mwa sitateka kale ku yaka e liwe beulu no liwe mu tempele no Minya-upilo, ¹⁶Ngaibi kuna kwiikala kandi? Aba muna kwiya ku lubunda no makumi ayiili no uloto, kame kuna kuwaniwa likumi feela, kame aba muna kwiya ku silubelo no waine o kasaela ka a makumi atanu no ikala, kame kuma kuwaniwa makumi ayiili feela. ¹⁷Sina ku mifula ni misebezi yoshe no makaa enu ni poli, sinake ni kwa simbwewewe. Simbangeso kamwa siukela kwa mene- esa sanaamba Minya-upilo. ¹⁸Mupuluke kutunda mu liywa lino kutwala kuuso, kutunda elino no makumi ambiili ni maywa anee mu kweti no utanu ni tikweti linee, kuukela munyima kuliywa liya aba kuna ku sunu mitono nondoo no Minya-upilo. Mukengelebo! ¹⁹Koisili embuto mu mateulelo? kame ni itondo no veine, ni feiga, garaneti kame ni itondo no olive kayasi beka! Kono kutunda lyabalelo eliywa kame nita kumunulubeta!"²⁰Cwale e liywi no Minya-upilo seli liiya kwa Hagai olumo wiili e liywa neli elino makumi ayiili ni maywa anee kweti ni kwaamba nji, ²¹"Wambele Zarubabele, mubusisi no Juda, nji: Kame nita kunyunga e liwilu ni litunga. ²²Kakuli kame nita kukwisa mabona no mibuso ni manise ni maata no mibuso no macab! ni kwise ni makoloi ni aa aenda nowo; ni timbii ni ana ku titina; kama ata kubuwa a kufa, munu ni munu kwa mbinji no mwabae. ²³Muliywa elyo-kame kwaamba Minya-upilo no timbi- kame ni ta kukulonda wene, Zerubabele mwanaa Shealitie no mulume, ababo wikalile mubika wange- kame kwaamba Minya-upilo no timbi!"

Malaki

¹ ¹Matwi a mulimu no kutina ao na ba kwana isilaele o kutusisa malaki. ²Inakumyaka, " kwamba mulimu. Kono kwaba mwamba, " Unakutu aka ngasiline?" "Ka Isau ni Jacobo munana mwabae?" kwamba mulimu. Kono kwabunaka Jacobo, ³kono Isau kwaba ni mutimba. Mi kwaba ni kanda malundu ae, kwa ni tenda sibaka sae saluwawa."Edomo kwaba amba, " Na kutufula, kono kame tu lamba kuuka ni kuyaka mumatota, "Kono mulimu wa timpi saambe. " Kame sayake, kono kame sa na fule. Mi mishobo icili, kwaba sambe anu no kubiba ni anu no sikunu ku mulimu. ⁵Miyo enu atamba okumonena simba kua akali kule ni Isilaeli. ⁶Mwana kwaba bubeka sitae, mubika kwa bubeka molyae. Nji kame, ni li sitenu, ikene kamuni bubeke? nji kame mili molyenu kubine lili likute linifanena? " kwamba mulimu wa timpi kwa ni a maprisita, mushabula litina lange, kono kwaba mwamba, "Tuna kushobu litina lowe kamwaka?" ⁷Kakuli munakuni bekela ilya nokuila bakatala. Kono kwaba mwamba ikene tuna kanda? kwaba mwamba katala ka mulimu kame kanyazahala. ⁸Aba mulita lya mana no timofu kumi tendela sitabelo, oku kasa kuiba? Aba mulita iyamana no iyanga ni eyi no kukola, abo kasa kuiba? Mutibe ku a basisi enu! Kuli kame sa pumane ni kumi wa belelwa?" kwaamba mulimu wa timpi. ⁹Kono kame mulemine kusaela lubala lwa mulimu, kuli a mibe mubau. Kono mulimu wa timpi ku aba amba ni nubuyenu eyo mumaka, kwa ba lwesa ku mi aliketa?"¹⁰Awale, kambe bo kuwanwa mumweya uyu soyatile emyelo, kulese kuba ni mulimu wa mbwashula ba katala! Ka ni mi wabelelwa, " kwamba mulimu watimpi, "mi kamni tamba ku pumena e

mubuya muma ka enu. ¹¹kutunda kuupa kuta kuwiko litina langa ni linome mumishobo yoshe, insense ni timubu no lakau kame titindelwa mane. Kakuli litina lange ni linene mumi shobo yoshe, " kwamba mulimu wa timpi. ¹²Kono kame musilafaza aba mwamba kuli katala ka mulimu kame kasilifalike, mini miselo ni lukane, kasati silifale. ¹³Kame musamba, 'Kame ibambabile,' mi kwaba mukashubula," kwamba mulimu wa timpi. "Kama mulita eyi no kupatulwa kapa eyanga kapaya kukola kame mulita kutenda enubu; ka musinga kuli mane ni tepumane kuitunde kutundelela mumaka?" kwamba mulimu wa timpi. ¹⁴"Ku oyiwa uyu akwite siyamana no mulume ma mutapi ni kwaba kwangwa kusiniba, ni kumi tendela sitabelo, kono kwa ni ba asino kwiba! Kakuli mane mbumu munene," kwamba mulimu wa timpi, mi litina lange kame likubewa mu mishobo yoshe."

2

¹Cwale anyi a maprisita, taelo ni miba ni iyi. ²"Nji kamutamba kumi yupa, kapa micima yenu kaihamba kuni bubeka, " kwa mulimu wa timpi, "kame ni tamba kumi kuta, ni kute ni timbuyoti tenu. Aba mumone kuli natikuta kale, kakuli ka mwa sibaka ti taelo tange mumericima yenu. ³Mumone, kame ni saela okutula a ekulyenu, mi kame seni ashokone otoko kutibala, owu toko wa iyama atendisanga mikiti, mi kame sena citelele. ⁴Kame sa mulimu ka kuli natende taelo yange ku anyi, mi silikani sange sisikali kwa ma Livi," kwamba mulimu wa timpi. ⁵"Silikani setu neli kuyoya ni kuiketa, yenani ku muba; kwabani muba kucila, mi kwaba nicila, ni kulumba litina lange. ⁶Niti kwaba amba milao yange, mi kaka amba ya mapwa. Mikwaba enda mundila no kuluka ni kutenda ya kukuluka ni kutunda kuya kuiba. ⁷Kanwa kamaprisita kame kafanena kwamba yami, anu awane mo milao, kakuli ni numwana wa mulimu wa timpi. ⁸Kono na mutundu mundila no kuluka. Na mukulitela akupula kwi akanda kande mulao. Kame na mulisa silikana sa Levi, kwamba mulimu wa timpi. ⁹"Cwale, ni na kuminyaza ni kumi limbuluta, kwa anu kakuli ka mwa sitenda milao yange, kono kwaba ya mapwa ku milao yange. ¹⁰"Aba kakukwisa siwoye mumweya? Mulimu kasitumba? Cwale ikene aba katukusingi mununa mwabae, kuilola sikikani sa sitetu? ¹¹Juda kasipumena ya mulimu. Kwaba tenda eyi no kuiba misilaele mi mu Jerusalema. Kakuli Juda na kuilo sibaka no kukena sa mulimu eso na kusinga, ni ku kwalu akati a mulimu mundina. ¹²Cwale mulimu atundise mutende ya Jacobo uyu yoshe so tenda ngeso, uyu so inguke ni kutambala, simbs kulita nubu ku mulimu wa timpi. ¹³Kame na mutenda eyi: na mutendela amaliko ba katala ka mulimu, kakuli na kana kutambula li nubu, kapa kutambula eyi mumuba. ¹⁴Kono kwaba muamba, "Kene aba akana?" Kakuli mulimu na mi mono wene ni mukatowe no kuubya, kuli kamu sepahala, simba na mu kuaka ka mwa sikuikata. ¹⁵Mulimu sa tenda mumweya, ku nyitu ni kumoyo. Ikene abana kutende mumwaya? Kakuli kane asaela mwana mulimu. Cwale mumone mumoyo, mi mulise ku Lesa mukutowe no kuwanu kana. ¹⁶"Kakuli kame ni timbile kauhano," kwamba Mulimu, Mulimu wa Isilaeli, " Uyu a kufula ni kutweba," kwaamba Mulimu wa timpi. "Cwale mukuleme ku moyo mi mumone kuli kame ka muanisi. ¹⁷Namutinisa Mulimu ni maywi enu. Kano kwaba muamba. "Kame tuna mutinisa ngaibine?" Aba muna amba, "Uyu yoshe utenda ya kuiba ni muila mumiyo a Mulimu, ni kuli kame ai singa kapa, "kubine kwali Mulimu no tikatulo?"

3

¹"Mumone, kame sani mitumelo mumwana, kuli ani lukisete ndila yange. Cwale mbumu, uyu musaela, kame ingane mutumpele yaye. Muluniwa no silikani no niti, mumone, kame a keyile," kwamba Mulimu wa timpi. ²Kono uyu so mutatele aba sa iye? uyusa imane aba sa monahale? kakuli kame afeka mulilo wa mumumbuti kwami mulola no kuyowisa. ³Kame safeka kwanyi mumputi kapa wa kukenisa silivela, kame sa kenise ana Levi, kame sakenise kwanyi wakukenisa gaunda ni silivela, mi kame sa liti timubu no kuwaba ku Mulimu. ⁴Cwale tinubu ta Juda ni Jerusalema kame se tiwabeli se Mulimu, kwanyi kanyima, mu myaka iya ina kusantulu. ⁵Mi kame sani mi litele tikatulo. Mi samile lube kubita opakiwa, muloti, soofwa, amapwa ano kulyatelela afuzana, timbelwa ni tindeyala ni ao alyatelela anyambangeti ni ao akana kumi bubeka kuomba Mulimu Mulimu wa timpi. ⁶"Kakuli mene, Mulimu, kami aluka; cwale anyi aekulu a Jacobo ka mutamba kubwa. ⁷Kutunda liywa asitumu na kulesa titaelo te nye mi kasiiteula. Mulikele kumene, ni nenenitamba kuukela kwanyi," Kwamba Mulimu wa timpi. "Kono kwaba, 'Muamba nji ngasibi sa muwukele?' ⁸Munu kwaba atwesa kwitela Mulimu? konaa nyi kame mumi itela. Kono kame mwamba kame tumuitela ngaibi? Esino lishumi ni ti mubu. ⁹Kame mukwite sikuto, no kumitela, musitunga soshe. ¹⁰Mulite esino lishumi musitewelo, kuli muwane ilya mundo yange, mi munilike," kwamba Mulimu no timpi, "Nji kami tamba okumi yatululela liwelu ni mibe timbuyoti, tiyate mizuzu yenu mu ulwa ni aba no kubeka. ¹¹Kame sanibanise eyo ikandanga lukau lwenu ni miselo ya titondo twenu, musitunga senu. Mi mitabo yenu ya tilondo ta veine kaitamba akushukuka," kwamba Mulimu wa timpi. ¹²"Mi mishobo yoshe kame seyambe nji namufuyolwa, mi kame se mutende sutu sa ponala," Kwamba Mulimu wa timpi. ¹³Maywi eni no kunilwisa na kuongola," kwamba Mulimu wa timpi. Kono kame mwamba nji, ike na tumuamba? ¹⁴Namukuamba, kakwisatuso no kububika Mulimu. "Ikene tuwamabo aba tuteula eya singa ni kuenda no kusina ku Mulimu wa timpi. ¹⁵Cwale awo atende ouyi ni a kwite timbayoti ao atenda eyi katundu mubano fela kono kame ashailineta ni Mulimu mi kame akutela. ¹⁶Cwale ao no kucila Mulimu kwaba ambisana munjile ku munjile. Mi Mulimu kwaba ayupa mi buka no kupuza kulaba inolwa ba lubala lwa Mulimu. Yao no kucila ni kububeka litinalae. ¹⁷Kame saikale ange," kwamba Mulimu wa timpi. Eyi sani a tendele awo a nisinja, ao liyo mitamba kwapuluka. Ni afele maneke mi nitamba kwatenda wino. ¹⁸Misa kuikale slutano kua sikuluka ni atenda ya kuibe, ashowele Mulimu ni ao akana kumushowele.

⁴ ¹Cwale mumone, liywa kame likeyile, no kubya kwanyi, ondo elo asimuluta ni aya no kutenda nji kamba sabwe. Liywa likeyile kame sa liacine," kwamba Mulimu wa timpi "Kali ka tamba kusiya simba mubisi kapa mutai. ²Kono anyi mucila litina lange, liywa no kuluka litamba ku mi kaulela ni ku yoyisa kwalo. Kame samutunde, kwanyi mangomwana atunda musakana. ³Elo liywa kame samwa lyate bashi, kakuli kame safeke a mule mumakwinda anu abasa nafule," Kwamba Mulimu wa timpi. ⁴Mupuluke milao ya sikombwa sange mushe eyo na kunila ela anyi Isilaeli kwa Horeb, titaelo ni tikatulo. ⁵Mumone kame nitamba ku mitumina mupolofita Elia bo kalasikela kale liywa linene ni luwewe lwa Mulimu. ⁶Kame sausetete micima ya shemi kwa ana, ni micima ya ana kwa ashemi, kuli ka nitamba kuiya kuma ndela situnga senu.

Ephesians

1

¹Mene Paulusi o mwa apositola no Jesu kreste mu tato no mulimu mu efese. Anakupmena a kwa jesu kreste. A manolo no utokwa no si gerike ka kwite, mu efese. Kono eli linolo mwendi kame lina kuta mu matunga oshe mu tikeleke kasa mutikeleke fela no maefese. ²Esishemo sikale nenu ni kozo i itunda mwa mulimu o sitelu kame na kwa mbamu jesu kreste. ³Kulumbekwe o mulimu o sitae mbumwetu o jesu kreste oya no nutufuyaula niti nulubeta toshe no mebo mu ibaka no kuwilu kwa kreste. ⁴Omwana kutu sumekela kwa yonyene oweli e Litunga likasi sumanwa, kuli twikale me. Tu kenile kuli tu ulwe e litiba mu miyo aye no lisinga. ⁵Mulimu kama ana kutuliseta e sibaka atoloki acili kama ana kubeka a maywi no mama nenenno no maefese 1:4 mu lisinga na vesi 5 nji ibalilwe nji mu lisinga mulimu kama ana kutulukiseta e sibaka kuli a twanule kwanyi ana mu jesu kreste, o mwana ku singela. ⁶O kwanulwa kwetu kame kuna lita e milumelo no sishemo saye anakutuba feela kwa uyo a singa. ⁷Kwa jesu kame tuna ku linulwa mu manyinga aye kame tuna kulumenwa e tifoso tetu p kutenda mu ufumu waye no shishemo. ⁸Kama anakutuba mwa kupula e sishemo saye ni unungu mu kuyepeseta. ⁹Mulimu kama ana kutusimawetq eyana kushwweka mu tato yaye, esana kusinga oweli mu ku singa kwa kreste. ¹⁰Kakuli e tinako ana kusumekel aba tina ku petahala o kutlita eina yoshe bamweya. Kwa kreste einu naku wilu ni ino bashi mushi no mutwi mumwenya. Kweste. ¹¹Kame kwa jesu kame tuna kubekwa aa afanene o kuyota e sanda, kakuli kame tuna kuyambutetwa kwayonyene oya alemine okusebeza eina yoshe o kuta ni tato yaye. ¹²Mulimu kama ana ku tuyuleka kuli twikale a ata ku Yoliswa kame luli a ano weli mi manyambota no kreste. Kamo kwaci ku lumbekwa e kanya yaye. ¹³Oya, mikahile kwa yonyene, samba mwatangga o kuyupa e linyi no niti, yonyene evangeli no kuyoyiswa kwenu. Kame muna kupumena kwa yonyene kame muna ku tambula emebo no kukena oo muna ku sepiwa. ¹⁴Kame uta kwikala ouu utwalemene e sanda setu kubutela e nako mulimu abe ku linulula a alemine. Kwaba kuta ku lumbekwa e kanya yaye. ¹⁵Mulimu eh, simba niyepa etumelo yenu kwa mbamu jesu ni lisinga lyenu kwa ana a mulimu. ¹⁶Kame sipumula o kutumena kwa mulimu elibaka lyanyi omo mi ni bileseze mu litapelo. ¹⁷Kame ni kumbela kwa mulimu no mbumweta jesu kreste o sitaye kanya, kame ni ta okuba o moyo no unangu na no sinulo na wano ku mulumuka. ¹⁸Kame ni kambela kuli o u miyo no miuna yena kuli mulimuke e sepo ikalile mu kwisanwa kwaye ni ufumu no kanya no samala esata o kayola a apumena oshe. ¹⁹Mu titapelo tange kame ni kumbela nyi mulimuk eo kuneneba na kwa likanyiswa owu no maata aye kwacii aa pumena, o mwa sebeleza mu maate aye a sa indiwa ni sinu. ²⁰Kama ana kusebeza mwa kwa kreste abana kumwingula kwano kufa no kamu ikata kulyanye no silyo mwi baka na kuwilu. ²¹Kama ana kwitaka kreste beulu no unduna oshe ni puso ni maata ni umbumu ni matina oshe a ata kuisamwa kasa muno mu Litunga lo fou kono na kwelyo likeyile. ²²Mulimu kama ana bubeka eina yoshe mushi no makondo aye kame na kumba kuli benulu no inu yoshe aikale o mutwi no keleke. ²³E keleke o mwili waye. O mwiyatetelo waye yonyene uinyala muinu yoshe kwa aunu oshe.

2

¹Kama ana kwingula na ainyi, ano kufangi mumi bonda ni ibi yenu. ²Omo muna kubitanga kwa kale, ono likalele e Litunga eli namo ikalele o mbumu ni maata aye mu mbyumbyu ulu, na moyo own ulemine o kusebeza mwa ana no okununela. ³Noui toshe kaune tuna kwikalanga noo oweli, kame tuna kwenda mutitakazo tetu ta nyama. Mo tutenda esi sisingiwa ni nyama yetu ni maikuto etu. Mi mukweleki kwetu kame tuna kwikalanga aa ano no tidume kwanyi anu onjli. ⁴Kono o mulimu kama afumine e sishemo elibaka no lisinga linene ang ku tusinga nalo. ⁵Abatuna kufunga mu tifoso, kama ana kutiyoyisa bamweya ni kreste – kakuli natuku yoyiswa mu sishemo. ⁶Mulimu kama ana kutwingula toshe kame kaina tooikata toshe mu ibaka no kuwili kwa jesu kreste. ⁷Kuli mu tinako no kuuso nanga amonise o ufumu unene kubita owu no sishemo saya ni musa waye owu ana kutu tenda kwa jesu kreste. ⁸Kakuli kame muna kuyoyiswa kwa sishemo ma kupumena, kakutundu kwanyi ti mpotitunda kwa mulimu. ⁹Kasa okuno musebezi, kuli kuulwe oya so kulumba. ¹⁰Kakuli kane tuli o musebezi waye, kame tune kulolotiswa mwa kreste. Kakuli tutende e musebezi no kuwaba eya na kuyambuta mulimu kale kuli ikale e ndila twenda nayo. ¹¹Cwale mupuluke kuti mutinako no kale kaine munakwika langa ano macaba mu nyama kamwa sita ku mupalo owu utendiwa mu nyama ni makaa. ¹²Kakuli munako ita kame muno kushaa, mukaci ni kreste, kamwa wana e sibaka mu sicaba no isilaele, kame muna kwikalanga anolina kwa ulikani no ti sepiso kame muna kwikale mwasa sepo kame nambulawa o mulimu mu Litunga. ¹³Kono ino enako aba muli kwa jesu kreste anyi mu kwikalanga kule-kule kwa mulima kame muna kuhitiwa babi mu manyinga no kreste. ¹⁴Kakuli yo kozo yetu. Oyu no kwalula a macaba ayili kwa atenda simweya kama ana kukwisa o lukwakwa no lutimbo luna kutenda e ndinda bakaci koo. ¹⁵Cwale, kama kumanisa ni nyama yaye elibaka no lutimbo kwambe o mulao no titaelo eto tilaelwa kuli kama ata

kulolota o munu mubya mumwenya kwa yonyene mukutenda e kozo. ¹⁶Kama ana kwausa oshe ambili mu mwili mumweya kwa mulimu kuli aikale o mwili mumweya ba sifapaha no, esana kwibaisa o lutimbo. ¹⁷Jesu abana kwiya kama anakwamba a maywi no kumamata nji, e kozo kwanyi muna kwikala kule kame e kozo kwawo ah bebi. ¹⁸Kakuli yona kututwesisa oku sheteta twa yiili mumebo mumwenya kwa tate. ¹⁹Cwale kamuta kwikala ano kundina no bande. Kono kame mutu kwikala ainya mudi mumweya no kukena a no ndo no mulimu. ²⁰Kame muna kuyakiwa ba mutomo no apositola na apositola, jesu krete yo liwe linene no lilulu. ²¹Kwa yonyone e ndo yoshe kame ino kuwena nawino kame me ilemine kukula o kutenda e tempele no kukeno no mbumu. ²²Kame anyi namu kuya kiwa bamwenya ba yonyene kuli mwikale e ndo no mulimu mu mebo.

3

¹Mulibaka eli, mene paulusi aba ni ikalile e lipandiTI no jesu krete elibaka no anji ano macaba. ²Mwendi na mukuyupa omo sina kutabelwa o musebezi kwa mulimu ni sishemo ana kuniba elibaka lyanyi. ³Sina ku simwetwa e kunutu sina ku sinulelwa eyi niti ina kushwekiwa eyo sina kumi nolela Kanyonyo. ⁴Aba muta kubala mo kame muta kulimuka e kututwisiso nili nayo mu kunutu ili kwa krete. ⁵Eyi kaya silimukwa kwa ana no anu mu masika nakale kono ino enako kame ina kusinulelwa mu mebo kwa apositola aye n kwa apolofita. ⁶Eyi kunutu no niti nji a malieba kama ata kuyola r sanda bamweya na isilale, kutenda o mwili mu mweya noo, kama ana tabelwe bamweya noo mu sepiro ili kwa jesu krete mu Evangeli. ⁷Kakuli eyi evangeli sina kutendwa sayo mu mpo no sishemo no mulumi ese nina kubiwa mu kutwesa kwa maata aye. ⁸Kwa mene – me nili munyonyo kwa no kukena ano mulimu- esishemo esi sina kubiwa, kuli ni twese o kwambela ano macaba o ufumu no krete owu kauta kuwaniwa o unene wawo. ⁹Kame ni singa o kumonisa anu oshe e yambo no kumutu eyo ina kushwekiwa kwa mulimu simba kwatanga. Oyu no kutateka eina yoshe. ¹⁰Kuli cwale e milonga ni mibiso no kuwili ilimukiswe mu keleke o unungu no mulimu owu wiya ukeyile mutindila no kupula. ¹¹O kwenda ni mulelo no kutelela owu ana kusinga jesu krete mbumu wetu. ¹²Kakuli kwa krete kame tutwesa kusheteto kwa mulimu mu sepo na mutumelo eyi tuli nayo kwa yonyene. ¹³Simbangeso kame ni mukumbela iji mulese kukoka e micima elibaka no manyanolo ano kwiya kwa mene mubika lyanyi esi ni kanya yenu. ¹⁴Mulibaka elyo kame ni kubama ba inwi mu lubala lwa tate. ¹⁵Kwa yonyeno a masika o she na kuwili na bashi asicinwa. ¹⁶Kame ni kumbela nji kama ata kumiba, o kuta ni ufumu no kanga yaye, yo ngotwe mu maata no mebo oyu ali mu munu no mukaci. ¹⁷Kame ni kupela nji krete atwese o kuyoya mu micima yenu mu kupumene, kame emibisi yenu ni mutomo mu lisinga laye. ¹⁸Kuli mutwese o kuyupa, bamweya na anu a o mulumu no kukena, mu upala, mu kuleba, muwili na mushi, ¹⁹No kulimuka e lisinga no krete, eli lita beulu no utali kuli mwikale mwiyalile ni mwiyateto no mulimu. ²⁰Cwale kwa yonyene oyu atwesa o kutenda kuta beulu mwa yoshe tulemine o kukumbela Kamba kuyambuta o kuta ni maata aye a sebeza kwa aci. ²¹Kwanyonyene kwikale e kanya mukeleke na kwa jesu krete mu masika oshe nu tinako no mutina ko.

4

¹Cwale kame ni mikumbela me nili mutolongo e libakano mbumu, kuli mwende omo kufenene oyu no isananwa. ²Kame ni mikumbela nji mu kushuwe moshe mukwikale na musa na mucima mule mo mulemine o kulemena mu lisinga, ³Mutende onene mu kuteula o umweya owu no mebo u nungile na kozo. ⁴O mwili ni umweya kame o mebo ni umweya kwanyi aba muna kwisanenwa e sepo imweya mu kwisanwa kwenu. ⁵O mbumu ni mumeya, e tumelo ni mweya, ekolobezo ni mweya. ⁶O mulimu ni muiweya, o sitae anu oshe asiyoya, yokame wikalile beulu no anu oshe na muno kwa onyene. ⁷Kono omunu nimuna kama ana kubiwa e sishemo sikuma nine nitimpo ta krete. ⁸Kwaba kuna kwa mbiwa nji, “kama ana kukambemela kuwili kama ana kutwala a hapiwa oka aluwa, kame kama n kuba e timpo kwa anu,” ⁹“O kukambama” oko nisike kanda akwamba nji kana ata kushetumukela mu mabakamo kushi no Litunga?. ¹⁰Yonyene no shetumuka yokame yon a ku kambamela kuwili no wili oshe, kuli aiya muina yoshe. ¹¹Kreste yona kuba angili aikale aa positola angili owu polofita, ailcili a ma buleli, kame acili a lisana na luyetisa. ¹²Kama ana kuba anue misebezi kuli a kuliso apumena mu kukonda ni kutenda ti sebelezo no ulisana ni kutzkisa o mwili no krete. ¹³O kutwala aba tute o kabita ba omweya no tumelo na zibo no mwana no mulimu, kame aba tuta kwikala alume ana kukula okumane mu mwiyateto no krete. ¹⁴Kreste kama atuyaka cwale katuta kwikala kwanyi anukana a alemine akondelwa noku noku mu mandinda kama atwaliwa koshe ni mebo omucili no mucili mu tuto ibya mukonga kwa anu ni mano oo no ku biula acili. ¹⁵Kono Okwamba e niti mo tukwite e lisinga kuli tun kule na mu yoshe kwa yonyene o mutwi. ¹⁶Kreste kama a yaka o mwili oshe, kame unungilwe noku wana bamwya ni ilama yoshe, nji e ilama kame isebeza bamweya esi kame sitendis a o mwililo o kukula cwale kame ukuyaka we fosi mu lisinga. ¹⁷Ese namba ni ku songota kwa mbumu nesi, mulese kuyoya omwayoyela ano macaba, a aenda mo kununeka mu tinganan too. ¹⁸E kwitisiso yoo kame ipukekile kame kama ali kule ni upilo no mulimu elibaka no kuulwa e zibo ni utala uli mu micima yoo.s ¹⁹Etingana too na tibu kama lemine o kuyoya mu litooku tenda eyi no kwiba yoshe ni lishuke kwa iyo itandahala. ²⁰Kono anyi kamwa simwetwa ngeso kwa krete. ²¹Nji na muku muyupa kame namu iyetwa kwa yonyene o kuta ma niti no jesu. ²²Kame mufanene o kutundisa elibaka no mwikalelo wenu owu no weli omunu no kukale oyu a aoliwa kwa titakazo to onga. ²³Kame muna kushemunwa mu mayambuto no micima yenu. ²⁴No kufuka o munu o mubya oyo no tatekwa mulubala no mulimu omo mukondile ni kukena no niti. ²⁵Cwale, muyumbe o kong a kame o munu ni munu a mbele no mulimu mwabaye e niti kakuli kame tuli ilama ya ilama imweya. ²⁶Cwale simba mutina mulese ku tenda e sibi. Mulese ku kwikisa liywa musitinine. ²⁷Kame mulese kuba o diabulizi e sibaka. ²⁸O mbuyi alesi o kwita kame, kono kama fanene ku sebeza eina no kuwaba ni makaa aye kuli a wane

esa ta kutusa kwa aulilwe.²⁹Ku lese kutenda e liywi no kwiba mu kanwa kenu kono kutunde e siwawa esesi yakisa kuli iwanise a yupa e sishemo.³⁰Mulese kwenisa o mebo no kukena no mulimu kakuli okame muna kuswayiwa e nombolo elibaka no liywa tuta ku liululwa.³¹Eyi no kulula, kutima ngayula, na tingangu ku shimbelela ni lutimbo yoshe mwitundise kwanyi.³²Mutendane na wina o munu ni mwabaye, mukuyupele o kutoma mukulumene omuna ni mwabaye, kwa mulimu ni kreste o mwana kumilemena.

5

¹Cwale, Mulombote o mulimu kwanyiana a singiwa. ²Kame mwende musilinga, kwanyi kreste no yonyene omwa na kumisinga kama ana kuba o upilo waye elibaka lyaa kama amo kubeka kwa mulimu musitabelo sikwite o mumwe no kumamata. ³Kono kulesa kwikala simba eyi no lito kambe eyi no kwiba yoshe ni kusinga o kufuma, simba amatina no inu iyi omo kufanene kwa apumena. ⁴Simba e sambo senisa, kambe e lito, kambe eyi shekisa oyi-eyi ya fanene kono kuyupalile eyi no milumbeko. ⁵Kakulil mulimu nji kakwisa oyu no lito, noyu no inu no kwiba, no ulyangelino – oku sebeliza afa – kwao kwakwisa oyu so yola e sanda sa mubuso no kreste no mulimu. ⁶Munu a lese ku mionga ni maywi nambuta tuso, kakuli e libaka no nji amabifi no mulimu anakwiya kwa wo na kuayupa. ⁷Cwale mulese okuwana nionylene. ⁸Kakuli kame muna kwikala ouwi, kono cwale kame muli e liseli kwa mbumu. Mwende kwanyi ana no liseli. ⁹(kakuli e miselo no liseli ni kuwaba, o kuluka, ni niti). ¹⁰Musaele ese si wabeliswa o mbumu. ¹¹Mulese o kuwena ni misebezi nambula e tuso eyi no mu uwi, kono mwingandeki. ¹²Kakuli kame kwenisa simba kwamba eya tenda mu tikunutu. ¹³Kono esinu yoshee aba I ngandamekwa kame ita ku monahala mu liseli. ¹⁴Kakuli esinu soshe kame simonahala mu liseli. Cwale kame kunambiwa nji, “Winguke wene mu langani. U inguke kwa afu, kame. Kreste kame ata o kubenyeza.” ¹⁵Cwale mu mame, e omo muendele – mulesa kutenda kwanyi a elo kono mutende kwanyi ano unungu. ¹⁶Muyolise e tinako kakuli a maywa bilu a kwiba. ¹⁷Cwale, mulese kuulwa e kutwisiso, kono mulimuke e tato mo mulimu. ¹⁸Kame mulese kukolwa amalopu, kakuli kame atwala ku lito, kono mwiya e mebo no kukena. ¹⁹Mukwambela mu lisamu na mutindimo na musifela eyi no mebo mukatile no lumbeka o mbumu mutindimo tenu. ²⁰Momulemine o kutumena enako yo shee kwa mulimu o sitetu muinu yoshe mu litina lya mbumu wetu jesu kreste. ²¹Mukubeke o munjili kushi no munji mo mu cilile o mulimu. ²²Akati, mukubeke kushi no ambumwenu, kwanyi omu mubekela kushi no mbumu. ²³Kakuli o mulume ali o mutwi no mukati kwanyi kreste abali o mutwi no kelekem kame yokame yo muyoyisi no mwili kwamba e keleke. ²⁴Kwanyi e keleke abi ikubeka kushi no kreste. Akati noo akubeke kushi no ambumoo mu yambo yo shee. ²⁵Alume, mu singe akatenu, kwanyi kreste omwa singela e keleke yonyene no kutombola elibaka lyayoye keleke. ²⁶Kuli a ikenise, abasa mane o kui kenisa ni meyi ni kiywi. ²⁷Kuli akulitele yo kwa yonyene me ikanya, eyi nambulwa elitiba ni Makonde na midina ikufekile kwanyi, kone ikale no kukena, nakwa nyazahala. ²⁸Mundila imweya alume kamafanene kusinga a kutoo kwanyi e mio yoo. Oya sosinga mukatae kama kusinga yonyene. ²⁹Kakuli sinba satanga kakwisa o munu ana kutimba e nyama yaye kono kame ulela ni kubabalela, kwanyi kreste omwa lelela ni kubabalela e keleke. ³⁰Kakuli kame tuti ilama no mwiili waye. ³¹“Mulibaka eki o mulume kama ata kusiya a sitaye na nyinawaye kame kama ata o kuwena ni mukataye amwili kama uta kwikala e nyama imwenya.” ³²Eyi kunutu no niti ni mene – kono kame namba o Jesu ni keleke. ³³Simbangeso, o munu nu muni a singe o mikataye kwanyi yonyene, kame o mukati kama fanene o kukuteka o mbumisaye..

6

¹Ana, muyupe ashemi enu kwa mbumu, kakuli mo kufanene. ²“O kuteke o sitowe ni nyina owe” (o nulao no weli wikalile ni sepi) ³“kuli eyowe ikonde kame uyoye amaywa no kupula mu litanga,” ⁴Nanyi atate, mulese kukambata anenu kuli mane atine. Kono mwakulise mo mwasi mweta no mbumu. ⁵Azike muyupe ni mucima mbumu kwa olyena mu nyama mo mutenda ni micima no kusepahala kwanyi omomu yupela o krester. ⁶Muleseokwa belekela abami alikete kwanyi kame musinga kuwabeliswa anu kono no mulimu okutunda mumucima wowe. Mwa sebeleze mo mu nabelwe kwanyi kame ⁷musebeleza o mbumu kasa anu. ⁸Kono mulimuke o munu ni munu aikale mubika Kamba oyo a alukuluhile kama ata kutambula kwa mbumu yo kumana ni kuwaba kwa eya atenda. ⁹Nangi ambumu, mutende abika enu mundila imweya. Mulese kwa fumbela. Mulimu nji wenu o mbumu kwali kuwili kame kakwisa sahiluti kwa yonyene. ¹⁰Ku mama nenno, mukongote kwa kreste kame na mu maata aye a kwindi esinu. ¹¹Muleme eyinoku lwisa yoshe no mulimu, kuli mutwese o kongola kwa nole no diabolosi. ¹²Kakuli e ndwa yetu ka yanyamani unyinga, kono kame tulwa ni molinga ni mibuso no ambumu a Litunga eli lili muuwi ni mumebo no n’ole eyi ikalile mu mabaka no kuwili. ¹³Cwale mulonde eyino kilwisi yoshee no mulimu, kuli mutwese oku ongota mu liywa elino kwiba, aba muto kutula iyino kwiiba yoshe, ni kwima mo mukongotile. ¹⁴Cwale mukongote mo mukunungile o lukanda mumbunda e niti kame mukufuke esikumango no silelezo o kwamba nji ku luka. ¹⁵Kame, ku makonda mukumange iyino kutukiseta o kutwala evangeli no kozo. ¹⁶Beulu neyi yoshe muleme e tebo no tumelo mutwese o kutima a masho no auyo no kwiiba. ¹⁷Kame mu kufuke e kuwani no masole ni mikwale no mebo kwamba e liywi no mulimu. ¹⁸Mukumbele mu mebo munako yoshe mo mu kumbela mumebo kame mukumbele a apumena oshe. ¹⁹Muni kumbelele ni mene kuli ni biwe o kwamba kwasa ese ni cilile mukumbele kuli ni twese o kulimuka e kunutu no evangeli. ²⁰Mene ne nili ndumeleti no yonyene ni ikalile mu mawenge kuti nambe eyayo kwasa ese nicile kakuli kame nifanene kwamba. ²¹Kono kuli nanyi mulimuke eyambo yange omo ni yoyela tilikeo mwabange oyo asingiwa o nubika no kusepahala no mbumu yota ku mwambela yoshe. ²²Kame sina kumutuma kwanyi mulibaka eli, kuli mulimuka omo twikalele, kame amikwise e micima. ²³E kozo ibikiwe kwa abange ni lisinga ni tumelo eyi

tunda kwa mulimu o tate nakwa Jesu kreste.²⁴E sishemo sikale ni onyene oshe a singa o mbumu Jesu kreste mu lisinga nakwa biluka.

Philippians

1

¹Paulusi na timotea, abika no jesu kreste, kame tunolela aapumena o she a ali mwa Filipi a ah kwa jesu kreste na iyetise na abika mu keleke. ²Esishemo sikale nenu ni kozo no mulimu na mbumu jesu kreste. ³Kame ni kutumena kwa mulimu aba ni mipuluka, ⁴Enako yoshe, mu kukunbela kwange kwanyi, me ni wabelwe. ⁵Kakuli kame nuka lamatile ku musebezi no evangeli kutunela muliywa ehi weli kulita balelo. ⁶Kame ni pumena nji yonyene no kutatelo o musebezi owu kwanyi kama ata ku unwana o kutwala mu liywa no jesu kreste. ⁷Kame kufunene kwa mene kuli ni kuyupe ngeso elibaka lyanyi kakauli kame muli mu mucima wange. Kakuli kame nili mu mawenge ange kame niti mutindwata evangeli ni kungota enyi moshe kame tukuwana musishemo ni mene. ⁸Kakuli o mulimu o pali wange, muku mishukela moshe mulisinga no jesu kreste. ⁹Cwale eseni mi mikumbelela, kakuli e lisinga lyenu li kule muzibo na mututwisiso yoshe. ¹⁰Kuli mulimuke emu no kuwaba onene, kame mwikale a no kukeni nambulwa o mubonda kutwala muliywa no jesu kreste. ¹¹O kwiya e litolwana no kuluka eli litunda kwa jesu kreste litende e kanaya kame ni kuli ikuli ite balubala. ¹²Abange, kame nisinga nji mulimu eyi ima kuniyela yokame ina kutusa evangeli kuli kule ite balubala. ¹³Ababo, amwenya ange kwa kreste kame ana kulita e liseli mundoo o mbumu na koshe-koshe elibaka no kreste. ¹⁴Akupula abetu kwa mbuma kamana o kongotwa elibaka no kwamba ba kumungiwa kwanga mi kama amba e linywi. ¹⁵Niti kuli kwali a amba ya kreste ni nole na tinannyanni acili kama ana kumwamba ni micima no kuwamba. ¹⁶A atende ni lisinga, kame ana kuyambata o kulita o utata muku nungiwa kwange. ¹⁷Kono a amba e yamba ya kreste ni tinanyana mu niti miama no kukeni. Kame ana kuyambata o kulita o utata mukunungiwa kwange. ¹⁸Ni sambo ngaibi? Ese sikwite e sambo kwamba nyi sishe kame e niti – kretse kama awabelwa e kame nita kuwabelwa yo ngeso. ¹⁹Kakuli kame ni limikili nji esi sambo kame sita kubiluka o upilo wange mumi kumbelelelo yenu ni tuso no mebo no jesu kreste. ²⁰Kame eseni tatele oyi kame nikwite e sepo kuti kanita ku eniswa kono kame. Nita kwamba kakwisa eseni cilile mi mino enako kreste kama ata kulumbiwa ngeso mu mwili wange simba mu kuyoya kwange Kamba mukufa kwange. ²¹Kakuli kwa mene o kuyoyi ni kreste kame o kufa ni ufumu. ²²Aba niyoya mu mwili kame ni uuya e miselo no musebezi wange. Cwale siyi ese miti kuyuleka. ²³Kakuli kame nili mukaba mu maneku ayili. A mayambuto ange kame ni singa kutu no kaikala ni kreste, esimu siwawa. ²⁴Kame o kwikala muyama ni kuwawa elibaka ekibaka lyenu. ²⁵Kame ni pumena ngeso kame ni limukile nji ni tamba kwikala ni kusiyalela anyi moshe, kuli mu te kuso kame mwikale nu wabelwa mutumelo. ²⁶Cwale kuli mu biwe o kulumba onene kwa jesu kreste aba ata kwiya kame. ²⁷Fela mwenda o m kufenene Evangela no kreste, kuli nji kame nita kwiya ku mimona Kamba kanita kumohala niyube eyenu kuli mo mwimanine mu mebo u mwwenya kame ni mucima mumweya mo mukatile no kwela moshe etumelo no evangela. ²⁸Mulese ku ciliswa kwa mwiki shiobo nao akaneni kwa onyene ni sisupo no sinyeho, kono kwanyi ni sisupo no kuyoya kame esi kame situnda kwa mulimu. ²⁹Kakuli kame muna kusibiwa feela elibaka no kreste ka kupumena kwa yonyene kono kame tufanene kuyupa o kukola elibaka lyaye. ³⁰Momu lemine o kulwa ndwa imwenya eyi muna kumona kwa mene. Neyi mulemine, neyi mulemine kuyupa nji ko isili kwa mene.

2

¹Cwale nji koili eyi yongotisa o mucima kwa kreste, nji kame kuli o kombaomba o mucima oko kutenda mu lisinga. Nji kame kuli omweya no mebo, nji kame kuli e tineke ni kuyapelana o kushoshima (okutuma). ²Mutende kuli o kuwabelwa kwange, kupetahale mu kwikala ni mayambuto a mwenya. Lisinga limweya, omweya mumebo kame mwikale mumaikuto a mweya. ³Mulese kutenda esima ni tinanyani Kamba o kwunoneka o kwasa tuso kono mu buikobezo o munu ni munu ayambuto kuli anjili kama amubita. ⁴O munu yoshe alese kwaala kuyaye, kono aale ku yabaye. ⁵Mwikale ni maikuto ana kwikala kwa jesu kreste. ⁶Simba ana kufeka e sifateho jesu kasitwala o mucima ino kumana ni mulimu kwa inongeso. ⁷Kono kama na kuitomola ku saye muku lonela e sifateho no mubika no kufeka kwanyi munu. ⁸Abana kuwaniwa kwanyi munu kama ano kuku kobeza no kubeka o kuyupa kutwala kukufa mane ba sifapahano. ⁹Kwaba o mulimu naku mutwala muwilu ni kubita kama ana kumuba e litina likalile beulu no matina oshe. ¹⁰Kama ana kutenda ngesi kuli mulitina la jesu kreste a manwi oshe akubame ku wilu no mu Litunga na mushi no Litunga. ¹¹Kama ana kutenda ngosi kuli malimi oshe ambe kuli jesu kreste yo mbamu kwa kanya no mulimu o tate. ¹²Cwale, alatiwa ange, kwanyi aba muli a yapile kame nili nu sebeze eyi I miyoyisa mo mucilile ni mucilambumu konji aka munimiona kono onene aba sisabo. ¹³Kakuli mulima yonyene yo sebeza kwanyi kuli mu singe kama mutende omwa singela yonyene. ¹⁴Mutende einu yoshe nambulwa kutunga ni tinanyani. ¹⁵Kuli mwikale nambulwa kunyazahala o sikwite ouyi ana no mulimu nambulwa Mukai no lusika no ku luka no kwiba omo mu myaka kwanyi mamonyi mu Litunga. ¹⁶Kame mo mu lemine okongotaelinwi no upilo kame muliywa no kreste kame nita okulumba kuli kane si ituka yambango no kusebeza yambango. ¹⁷Kono simba amanyinga ange kama aiotelwa ba sitabelo ni sebelezo no tumelo yenu kama nita kuwabelwa ni wabelwe nanyi moshe. ¹⁸Kame nanyi mba muwabelwe yongeso muwabelwa nange. ¹⁹Kame ni kwite e sepo kwa mbumu jesu kuli kame ata kutima timota kuuso kuli ni mene no ngotwe o mucima aba nita kuyupa e yeu. ²⁰Kakuli sikwite owuno wili konji yonyene o uyo akwite o mucima kanyi wange mu kutokomela eyenu. ²¹Oshe kama akasala eyaongene, kasa inu ya jesu kreste. ²²Kame mulimu kile nji o kusepahala na ku kumona hala aba kusebeza ni mene mu evangeli kwanyi o

mwana omwa tusanela na sitae.²³Cwale yokame ni sepile o kutumela kwanyi aba sina ku mona eyange o moibwele.

²⁴Kono kame ni kwite espo kwa mulimu nji mene yauno kame nita kwiya abano.²⁵Kono kame sina kumona e swanelo o kumitumena epafrodite kuli aike kwanyi. mwabange kame ni mutusi wange mu musebezi ni mu musole ni mu tindwa o numwana muna kuni tumelo o kwiya kuni tusa mu inu ni saela. ²⁶Kaluli kama ana ku mishukela onene kane ana kuzielelaha aba muna kuyupa o kutoma kwaye. ²⁷Niti kama ana kutoma mane na kusinga kufa. Kono o mulimu yona kumu fela etineke kame ka yonyene feela kono ni mene kame. Kuli nilese kwiyelwa ni Maswabi ba maswaba.²⁸Kwaba abasina kumitumela yonyene nawangu. Nji aba mutu ku mumana kame muta kuwabelwa. Mwendi a Maswabi ange mba uku munyima. ²⁹Cwale mu mutwabule kwa mbuma mo mu wabelwa. Kame muku kutenga yongeso. ³⁰Kakuli kama anaku sheteta bebi ni life elibaka no mubebezi no kreste. Kama ana kwitombola o upilo waye nji atende ese muna palelwa o kuni sebeleza.

3 ¹Eyi, ni pulelo ya niti.nji o munu o mucili ka masinga o ku lukufalela o mwendisi wa keleke kama singabo musebezi no ku waba. ²Cwale he ya woyo mendisi no keleke kama fsnene o ku ikala o munu ka kuite e koli,uyu ka sikale kale ni likwala licili, o munu no ku shuwa,o munu ucila e ikala,uyu u kuteke ha . ufanene o ku tambula angenda.uyu fanene oku iyetisa. ³Ka fanene o ku tenda o uyndala bankwana kappa o mulwi,kono a ikale o munu no ku keta,o munu wa kozo,a lese o ku ikala o munu uyu usinga onene a mali⁴Uyu u fanene o kwendisa o lubasi lwaye wino , uyu u yupiwa ni ku kutekiwa ni aana ye. ⁵Haiba o munu ka twesite o ku endisa o lubasi lwaye,ngaibi sa endise e keleke ya mulimu?⁶A lese o ku ikala o munu no obya mutumelo, a bo mwendi mba ku kumusa, mi atulwe ka nyi satani. ⁷Kame kamafanene o ku kutekiwa nay aka sipumena ku mulimu kuli alese o kwenisi wa ni ku kwela musilaha sa diabolosi.⁸Ni mundila I mweya ifanene, elikambwa ya mukeleke o kuba anu no mikwa no ku waba,no ku sephala . ⁹A lesa o ku ikala anu no ku mwa onene a ma lopu,lese o ku putela anu. ¹⁰Ka ma fanene o ku teula e tumelo ya niti ni lizwalo la ku waba. ¹¹Ka mafanene o ku ete kwa o weli,mi ka kwi sasa nyaziwe ka so nyene, a leme e misebezi.¹²Kame mundila infanene, a kati oo aikale mi mikwa no kushwa ni ku sephala mulim yosheee. ¹³Eikomumbwa ya kelekr ka mafanene ne o munu u kwite o mukati mumweya,uyu utwesite o kwendila a onaye ni lubasi lwaye wino. ¹⁴Aya ndende wino emisebezi yoo ka ma wana e ituto no ku waba,mi ka ma twesite o kwamba a ongolile ku tmelo yuli nay o m ku kuwneka ni jesu kreste.¹⁵Haba ni kunolela eyiyi inu,kame niyambuta o kwiya kwa wene a bano . ¹⁶Kono nji mba ni liyehe,kame ni ku nolela kuli ulimuke mo so endisege mukaci no aana no mulimu,eyo ni keleka ya mutima u yoya,o musumo ni situnda si ongoteta e niti.¹⁷To sheen a tu pumene e kunutu no ulapeli wa mulimu no ku neneba. ¹⁸Kreste na ku monahala mu suumba ¹⁹sa munu na kusunulwa mu moyo no ku kena o k ikala wa ku luka,mi seli umonwa ni mangeloi.²⁰A matunga oshee seli ambelwa no yambo yaye, ²¹e litunga yo shee seli li mupumena.mi seli nonenwa muwilu.

4

¹Ababo, a bange ni singa ao nni shukele, o kuwabelwa kwange kame ni kuwani yange, mukongota yongeso kwa mbumu, alatiwa ²Kame ni kumbela Evadia, kame ni kumbela na sintike. Nji mwikate ni micima mumweya kwa mbumu. ³Kame ni kumbela kwa wene, mulikani wange no niti, nji otuse a kati ano ana kusebeza nange mu kwamba evengeli ni klementi na tusi acili ao matina oo kama anolelwe mu buka no upilo.⁴Mwikale muli awabelilwe enako yoshe kwa mbumu kame namba. Muwabelwa. ⁵Mulese o musa wenu ulimukiwew kwanu oshe o mulimu kama ali bebi. ⁶Mulese kubilaela esinu kono, ese musaela soshe, musi bitise kwa mulumu mu tapelo na kukumbela eyi ikwite o watumelo ⁷Kame e kozo no mulimu. Eyibite ekutisiso yoshe kame ita kuteula e micima yenu ni mayambuto enu kwa jesu kreste⁸Kwaba, abange, einu yoshe ni ya niti , ni inu yoshe eyi ikutekeha, yoshe ilukile, yoshe I kenile, yoshe lil na libubo liwawa, yoshe eyi ifenene ku lumbwa ikale yokame mulemine kupuluka,. ⁹Eyinu muna kwiyetiswa kwa mene na mukutambula na mukuyupa kame kamona kwa mene ikale eye mutenda o mulimu no kozo kama ata kwikala nanyi.¹⁰Kame ni wabelwe oyi kwa mbumu kakuli namu kunipuluka kame muna kuni puluka kono na mu kuulwa esibaka. ¹¹Samba eyino kuulwa kakuli sina o kwiyeta okulimuka mu yambo ibi Kamba ibi ni kalile nayo. ¹²Kame ni limukile o kuyoya mu ukokobezo, kame ni yi o kuyoya muinu no kupula. Koshe ni muinu yoshee kame sino kuyeta o kuyoya mukuikuta eilya Kamba o kuyomba Kamba okuwana onene Kamba akulwa. ¹³Kame ni twesa o kutensda inu yoshe kwa yonyene oyu u niba a maata.¹⁴Cwale, na mukutenda na wino o kutabela ni mene muutata wange. ¹⁵Anyi a mafilipi, kame mulikile nji ku matatekelo no Evangeli, aba sina kuyisa masedonia, kakwisa e keleke ina kusinga o kuwena nange mu sambo no kuba ni kutambula konji anyi feela. ¹⁶Kame aba sina kwikala mu Tesalonika kame muna ku ni tumena etuso muinu sina kusaela mu nako ibitelela kamweya. ¹⁷Sisaele e timpo, kono, kame ni saela e miselo eyi ibekiwa kwanyi mo kupula.¹⁸Sina kuwena eyina yoshe, mi kame kwiyalile, sina ku tambula o kutunda kwa epafrodite einu muna kutuma ni mumwe no kuwaba e stabelo esi sitambulwa kwa mulimu ese si kateleha. ¹⁹Kame o mulimu wange kama ata ku mimonena yoshe mu saela mu ufumu waye mu kanya kwa jesu kreste. ²⁰Cwale kwa mulimu o sitetu kwikale kanya mu tinako no tinako AMEN.

²¹Mukalumelisa a apumena oshe kwa jesu kreste Abange aikalile ni mene kama amilumeisa ²²Kama amilumelisa moshe onene anono ndo no sesare. ²³Esishemo no mumbuwetu jesu kretse si kale ni mebo wenu Amen.!!

Makolose

1

¹Mene pauluase, O mwa apositola no jesu kreste mu tato no mulimu, na timotea o mwabange. ²Kame ni nolela abetu kwa jesu kreste a li mukolose mubiwe e sishemo ni kozo kwa mulimu o sitetu. A manolo no kukale mwa Gerike kama analundeka bo, kame na mbumu jesu kreste. ³Kame tukutumelo kwa mulimu o sitae mbume wetu jesu kreste, kame mu titapelo tu lemine o kulalpela anyi. ⁴Na tukuyupa e tumelo yenu kwa jesu kreste kame ni lisinga elyo mukwite kwa alumeli oshe. ⁵Kame mukwite eki lisinga elibaka no sepo eyi ebekezwi anyi kuwilu, kame muna kuyupa eyi sepo kalae mu liywa no niti, yonyene Evengeli, ⁶Eyi inakwaiya kwanya . Eli Evangeli kame ibeka e miselo kame ni ku kula mu Litunga lyoshe kame inakutendanga ngesi kame okutunda e liywa muna kuiyupa kame ni kuiyetwa e sishemo no mulimu mu niti. ⁷Kame muna kwiyetiswa ngeso na epafrasi, o mulatiwa wetu mu musebezi mu mweya naci, e sikombwa esi sisepahala kwa kreste mu sibaka setu, A manolo no ku kale mu sigerike ambanj, musiba sowe. ⁸Yona kutumonisa e lisinga mu mebo. ⁹Mulibaka no eli lisinga okutunda mu liywa tuna ku yupa eyi katwasi pumulo o ku mi kumbwelela. Kame tuna kumbela nji kame muta kwiyala e zibo no tato ni utali na kutwiksisia no mebo. ¹⁰Kuli muenda omo kufanene o mbumu kame nji a mikatelwe koshe koshe; kame mubeke e mu misebezi no kuwaba yoshe mo mulemina ku kula mu zibo no mulimu. ¹¹Mo mu ongotite mu maata mu kanya yaye kakuli imwikale ni mucima mule nano kushwa mukuwabelwa moshe ¹²Mukutumene kwa atatae anna kutaba e tukelo no mumanolo as lulale sno sigerike kama ambanyi oyo no kutu twesita o kuwena e kabelo mu kulya ku sanda no alumeli liseli. ¹³Kama ana kuitu lamwela kwa maata ano uwi kame kama ana ktu shimbulula mu mubuso no mwanaye no singiwa. ¹⁴Kwa yonyene ko tuwana o kuhilulwa, o ku lemenwa e ibi yetu. A manolo no kukale no sigerike kama amba nji kwa yonyene ka tuwana o kuluilulwa kutenda mu manyinga o kulemenwa e ibi, kame ikatundile kwa ma efese 1:7¹⁵ Jesu kama ali e siswaniso esi no mulimu na kwa monwa o mweli kwa ino kutatekiwa yoshe. ¹⁶Kakuli kwayonyene eime yosh beyi kutatekiwa eyi no kuwilu neyi bashi eyi imonwa na eyi sa moniwa. Simba amabona aa busa Kamba a mbumu Kamba milonga Kamba ina kutendelwa yonyene. ¹⁷Yokame yauno no matangiseto kwa umu yoshe, kame kwa yonyene eina yoshe abe imanine. ¹⁸Kame yokame yo mutwi no wili wa keleke. Yokame no matatekelo o mweli kwa ano kufa, kuli a londe e sibako no matatekelo mu ini yoshe. ¹⁹Kakuli a tate kama ana kuwabelwa nji o mwiyaalelo sohe wikale kwa yonyene. ²⁰Mi kwayonyene eina yoshe kame ina kusetwa kwa mulimu neyi no bashi neyi no kuwilu kakuli yona kulita e kozo mu manyinga anoba sifahano saye. ²¹Anyi kwa kale kame muna kwikala kule na mulimu kame muna kwikale eila yaye mu mayambuto enu na musebezi no kwiba yenu. ²²Kono kama kumiusa ni mwili no nyama yaye mu lifu lyaye kuli amilite ba limbala no mulimu mo mu ikalile ano kukena, aniliwe e litiba ni kunyazahala. ²³Abo konji aba muta kwikala mu tumelo, mo mukongotite na kwa zi kanyeha, na kwan sheta mu sepo no evangeli. Eyi muna kuyupa. Evngeli ina kwambiwa kwao ama kwi kala ko oshe mushi na kuwilu eyi no evangeli, mene Pualusi sina kutendwa e sikombwa sayonyene. ²⁴Cwale kame ni nabelwe mu manyando oshe ana jwiya elibaka lyamyi mita kwiyata mu mwili wange ese sina kusiyala ku Matomola no kreste, elibaka no mwili waye e keleke. ²⁵Eyi sina kutendwa e sikombwa sayo e keleke mu musebezi sina ku tabelwa kwa mulimu elibaka lyenu, o wuno ku twala e liywi no mulimu oku no oku. ²⁶Cwale e kunutu eyi aba ina kushwekwa kwa kale mu tinako na mu masika oshe, kono ino enako kame ina kumonahaliswa kwa alumeli aye. ²⁷Ni okame o mulimu akana kusaela okwa simweta o ufumu no kanya no kunutu iyo mukaci macha nji o kreste kama ali kwanyi yonyene e sepo no kanya. ²⁸Yokame twamba mo tumelemine o kulita kwa mulimu anu oshe a apetelile kwa kreste. ²⁹Sokame ni sebeza me ni katile no lwa mu tuso no maata aye a sebeza kwa mene mu maata

2

¹Kakuli kame ni singa kulimuka e nelwa inene eyi ni lwela anyi, no ku loodesea, nawo kasini mona a lubala ni nyama. ²Kuli e micima yo I ongotwe I kuwane mu lisinga kuia biwe o kufumu no kutwisiso no kwiyala kame alimuke e kunutu no mulimu yo kreste. ³Kwanyonyene kame kushwekitwe a malumo oshe no unungu ni zibo. ⁴Kame ni miambela eyi nji o munu satisese o ku mionga nu maywi no ku mi shemba. ⁵Kakuli aba sina kutenda bo mu mwili kame nili nenu mu mebo mo ni wabelwe kame mi mona o kuwena kwenu naku ongola kwa tumelo yenu kwa kreste. ⁶Cwale aba muno kutambula mbumu jesu kreste, mwende ngeso kwa yonyene. ⁷Mo mulemine o kutwala kushi e mibisikwa yonyene kamw mu suminwe kwa yonyene mo mu ongatwa mutumelo omo muna kwiyetiswa momu iyalilelo witumelo. ⁸Mu mamele nji o munu a lese kumi kamata mututo no utali no ku mishemba imo kuulilwe tuso a mi twale mu yambo eya kuba anu ba kanwa no tituto no Litunga no matangiseto kasa kreste. ⁹Kakuli kwa kreste mo kwi kalile o muiyaleleloa luli no umulimu kwa mwili. ¹⁰Kame kwanyonyene kame mu kwite einu yoshe mu kwiyala yinyene o munu no umbumu oshe neyi no mibuso. ¹¹Kwayonye na kukwingena mu mupato wa sitendwa ni makaa o kutundisa o mwa no ibi no nyama kono mu mupato no kreste. ¹²Kame munu kushwekikwa na nyonyene mu kolobezo kame namu kutundiswa na nyonyene mu kupumena a maata no mulimu oyu no kwingula jesu kwa afu. ¹³Anyi muna kufa elibaka no tifaso tenu ni kuulusa o mupato mu mwili yenu kama ana kumiyonyesa moshe na onyene kakuli nakutulemena e tisfoso toshe mu sigerike no kale kama ana kwamba nji kame ean kutulemena etifoso tenu toshe. ¹⁴Kama ana kutundisa s linoto no mubanda no milao eyi ina kutunuga kama ana kutimanisa abana kukokotelwa ba sifapahano. ¹⁵Kama ana ku tubulisa a mbu,u ni mibuso kama ana kwa enisa mu patelaza kama ana kwa tula ba sifapahano. ¹⁶Cwale, o munu o lese kuminyaza ba eyino kulya no kunwa simba mu mukiti Kamba o moonda no kweti, Kamba eli no sabata. ¹⁷Eyi kame ina kwakalamga o mwinda waino ikeyile kono o mwili wazo ni kwa kreste. ¹⁸Mulese kuulwa o mupuzo no takano ba munu oyu a mionga ba kusinga o kukokobeza a mageloi oyu nongeso kama ata ni imi ya simona kame atindulukiswa na mayambuto aye no nyama. ¹⁹Katwese o kulema ku mutwi oko o mwili oshe abo uleine o kuuya kame u wanekiwa kwa misifa muma mungu tulelo o

lemine o lululas lame ukuliswa kwa mulimu.²⁰ Aba nji kame muna kufa ni kreste okuna tituto no matangiseto no Litunga yikene aba musita nni titaelo ta zo nyene kwanyi kame musiyoya mu Litunga,:²¹ Kame mu enda mi titaelo, “ Mulese kulonda, mulese oku tubam mulesee kulema”²²Eyi yoshee kame ita kufa o munu aba yoya nazo,o kuta nitutaelo ni tituto no amu.²³Kame inonahala kwikala ni utahi, kwanyi o kusebeleza o mulimu mu lisinga no ukolobeza nakwa babalela o mwiili kono. Kaikwite e tuso kakuli kame koliswa e nyama.

3

¹Aba munu kuuka na kreste musaele eyino kuwilu o mwaikalile kreste okuno silyo no mulimu,²Mutwelw emicima kwa kuwilu kwasa iyino bashi³Kakuli na mukufa kame o upilo wenu ushwakilwe kwa kreste kwa mulimu.⁴Kame o kreste oyu aikalile o upilo wenu enako atamba kwiya, nanyi kame muta kwiya mu kanya noiye mu kanya a magerike n o kukale kama ana kwamba bnji kreste abala kwiya, yokame o upilo wetu, cwale nanyi kame nute kumonahala naye mukanya.⁵Abo mwibaye e ilama yenu eyino mu Litunga- kakuli e lito, eyi no litilo mi mayambuto no kwiba ni titakazo no kwiba , ni takazo no kufuma.⁶Kakuli o kutwenba kwa mulimu kame kwiya kwa anon a kwa yupa . Mu sigerike kama amba nji mulibaka eli nji o kutwebo kwa mulimu aba kukeyile.⁷Nanyi ni tindila muna kubita kwa kale abana muyoya n ayonyene.⁸Kon cwale nanyi mukutobohe einu eyo yoshee – oku tweba o kutina ni mayambuto no kwiba etinyefulo ni liywi no kwenisa li lese kutenda mu tunwa twenu.⁹Mulese o koonga nei no mya mukaci kenu kakuli kame muna kutambula o munu no kale ni misebezi yaye.¹⁰Kame muno kufuka o mubya oyu aleminwe o kutendawa o mubya mu zibo o kuta ni sibupeho sa uyo ana ku itateka.¹¹Abo kakweisa a magerike ka,ba o mujunda no mupato Kamba uyo wasa mupato, o muneye , Kamba o mukwasitua, o mubika , Kamba oyu ana kulukuluka , kono o kreste kama ali moshe, na kwa anu oshe.¹²Cwale, aba muna kwikala ana kuno miwa kwa mulimu ano kukena a asingiwa mukufuke amaikuto a akwote e tineke, ni musa, ni wikolobezo ni kotoba mucima mule.¹³Mutendane nawino. Mwikale ni sishemo mukaci kenu , nji o munu kama tongoka kwa mwabaye, muky lemene kwanyi o kreste abana ku milemene, nanyi mutende ngeso.¹⁴Kame beulu neyi yoshe mukufuke e lisinga kakuli e sinungiso no upetehi.¹⁵Kame e kozo no kreste ye muna kwisanenwa nji mwikale o mwilu mu mweya, o nbuse mu mucima yenu kame mwikale no kutumena.¹⁶Eliywi no kreste li yake kwaanyi mu ufumu o kwiyeta ni titaelo mukaci kenu na utali, mukusinga kame mu kutazane mu lisamu mu milumbeko o mulimu mu witumelo mu mucima yen.¹⁷Kame ese muta kutenda, muliywi Kamba makusebeza, musitende moshe mu litina lya mbumu Jesu mo mu kemine o kutumena kwa yonyene o mulimu p tate.¹⁸Akati , mukubeke kushi no ambumwenu, akuli mo kufanene kwa mbumu.¹⁹Alume, musinge a katenu kame mulese kwa twebela.²⁰Aana, muyupe o shemenu munu yoshee, kakuli kame siwabeliswa o mbumu.²¹Atate mulese o shembata anenu kuli a lese kutina mu micima.²²Abika, muyupe a olyenu mungama muina yoshe, mu kese kwa sebeleza aba mialikete kwanyi kame musinga ku wabeliswa anu, kono mutende ni micima nii kukena momu cilile o mbumu.²³Ese mutende soshe musitende mumucima kwanyi kame mutendela o mulimu kasa anu.²⁴Mo mulimukile nji mba muta kutambula kwa mbumu o mupuzo no ku yola e sanda. Musebezi kreste o mbumu.²⁵Kakuli oyu atenda esiyi kama ata kutambula o kuta ni iyi yana tende kame abo kakwasa salulti.

4

¹A a mbumu mube a bika enu esesifanenu, monmu limukile nji nayi kame mukwite o mbumu wenu ku wilu.²Mutundamene mu ku kumbela mwikale mo mwa likete mu witumelo.³Kame mu tukumbele naaci. Kuli o mulimu kame ata kuta yatulele o mwelo no liywa kame twaambe e kunutu no kreste. Eyo nakalile mutitam o elibaka lyayo.⁴Kuli ni kuzibahaze mundila omu, kame ni fanene oku yaamba.⁵Mwende ni unjengwe nawo a bande mo mu lemine o kuyolisa etinako.⁶Mulese omaywi enu aikale ni sishemo kwanyi omo kuna kubekwa o mungwa kuli mlimuke omo muta kwambe lana anu oshe.⁷Tikile kama ata kumyambela eyanga yoshe. Ni mwabange oyo asingiwa o mubika no kusepahala kame kama ali e sikombwa no mulimu kwanyi mene.⁸Kame sina kumutuma kwanyi ba sambo nonji a milekulise omo ni yoyela kame nji a mikwise e micima „mu sogerike no ka;le kame kwa mbiwa nji kame sina ku mutma kwanyi balibaka eli. Nji a muyambelel omo mu yoyela, kame nji a mu ongete e micima.⁹Kame sina kumutuma na onesimo, o mwabange no singiwa noku sepahala, o munji wa kwanyi kama ata kumisiweta eyi nakuno yoshe.¹⁰Alisitato oyu ali mutolongo ni mene kama a mikeeta , na mareka, o mwana no manda barnabasi (loyo muna kulanwa elibaka lyaye, abata kwiya kwanyi, mu mutambule)¹¹Jesu oyu aisanwa o justusi na yonyene kama a mikete. Kwano mupato kame alemine o kunisebelisa mu mubuso mulimu kama ana kunongota o mucima.¹²Epafrane oyu nook kwanyi kama a mikeeta kama ali o mubika no jesu kreste kame alemine o kumilwela mu kukumbela, kuli mwimane mo mu ikalile a apetehile kame mu kubeke onene mu tituto toshe no mulimu.¹³Kame ni mu paka mu niti nji kama. Sebeza onene na anyi, nawa anolaodisea, nawo namu yeraposlisi.¹⁴Luka o nganga u singiwa na demasi kama ami keta.¹⁵Mulumelise abeta no ku loadisea na no kwa nimfasi kame nawo anomu keleke eyi ikalile mu ndoo yaye.¹⁶Linolo elo aba lita kubalwa kwanyi mutenele kuli lika balile na mukeleke no laodise kame nanyi mubale eli litunda kwa laodisea.¹⁷Kame mwambele o Arkipo nji a mamele o musebezi ana kubuwa mu sebeleza no mbumu kuli a wo meke.¹⁸E tumelo kame itunda mulika lyange mene paulusi. Mu puluke o kunungiwa kwange. E sishemo si ikale nenu Amen.

Matesolonika no weeli

1 ¹Paulusi, ni siluano, timoteha, ki kelleke ya matesalonika mu mulimu sitetu ni mbumu wetu Jjesu Krete. ²E sishemo ni kozo akale nenu mu litima la mulimu sitetu ni mbumu jesu kresste. ³Kame tufamene e nako yo shee o kubae milumbeko kwa mulimu kwany, abange, kany imo ku fanene, ka kuli e tumelo yenu kame ikkula onene onene, mi e lisinga la munu ni munu wany mu kwite kwa kwenu kame likula. ⁴Cwale aki twenyene kame tu ku kumusa libbaka lany mu tikeleeke ta mulimu o ku ikala ni mikuma no kuleeka ni tumelo mi ni mu ma nyanda enu oshee, ni mun'alelwa muna biti mo. ⁵Essisi oupaki wa mulimu o monisa e katilo ya ye no kuluka, nji kuli wangu nany mutambulwe mu mubuso wa mulimu, o wo mubuso mu munyandela. ⁶Eso kuli, mulimu u tamba ku tenda eso no ku luka ha basa usete a manyando kwa ya a mi nyandisa. ⁷Mi mba mi pumulisa anyi munyinda, mi na ci mba tu pumuliusa mba tende ngeso, o mbumu jesu ha ba tunde ku wilu ni mangeloi aye a ku pula, ⁸Mu malimii no mulilo o mbumu utamba ka bahisa ay ka si limuka kale mulimu nao ka tokomelo e yambo no ku waba ya mbamu. Jesu. ⁹Mba yapiswa o kola ku palali ya na kwabwa a ikalile kale ni lubala lwa mbumu ni kule ni maata no umbumu waye. ¹⁰Mba tende esisi a ba liye ba liywa elo, mba ku lumbilwa na alumeli oshee ni ku komokisa wa naya o shee ama ku pumena, ka kuli o paki kwany na u kupumenwa. ¹¹Kakuli esisi to shee tu bitelele o ku lapelela anyi, kuli mulimu a mitende a swanelwa o pilo ama misanene ni maata aye aiya tele e titakayo temuno ku tenda wino, mi a kondise e misebezi ya tumelo yenu. ¹²Tu lapele esisi kuli litima la mbumu jesu li lumbaetwe ka anyi mi manyi mba mulumbaetwe ka sishemo sa mulimu wetu ni sa mbumu jesu krete.

2 ¹Cwale eya ayambo ikeyile ya mbbumu wetu jesu krete mi na tu bundame to shee kuli tu ikale naye , kame to ngoteta o ku mi kumbela kwany, abange ²Mu lese o kotoba o ku nyangiwa ku tuunda ku mi yambuto yenu kamba a matata enu nji ni ya moyo no kena kamba ni ya man'usa kamba ni ya lin'olo liya sa litangise elelo liywa no mbumu na limana kwiya. ³Kulwe na haiba o mucili so mi pinga mu ndila embini-imbini. Ka itamba o kwiya ku bitela munnyima no ku kwa kwaye, mi o munu no kwiba a monahale, o mwana no tu fwindi-fwindi. Acili no ki limukiwa onene ni makopizi akale a mu singerike kame abala, mi munu no uyi kame u monahala. ⁴Esisi uyu a sikana ni ku silwisa eyii ya lapela ni kuuteka anu ya litina yo shee la mulimu. Mba ku timisa bewulu ya inu yo shee. Mi kame mba ingene ni ku ikala mu tempele ya mulimu mi o kuisana kuli yo kaame mulimu. ⁵Kama ka mupuluka nji abana ku ikalanga nanye ni na ku miambela eyiyi inu? ⁶Bano cwale mulimukile kuli nina ku mi a mbela eyiyi inu mu nako iyamene. ⁷A maata no kumutu ya kwiba kame ilemina o kusebeza, kono kame kuli o munu u lamine a maata ao a ba sa tundisi mundila owveli. ⁸A bano uyu no kwiba cwale mba mwi baa ba ku mufuta mi moyo utunda mu mulamo waye, mi mba mu sinyeleze a basa monaahale a ba iya ni li mbumu waye. ⁹A ba saiye uyu no kwiba ka maiya maata no satani ni limakazo no mifuta-futa yak u komokisa no mapwa. ¹⁰Mi ni mifuta no ku pula eye kwiba no koonga aya atamba ku sinyeha, ka kuli ka si ku tambula e lisinga la niti eli famine kuli li ayoyese. ¹¹Mulibaka elelo mulimu mba atume ne a maata o noongi kuli a lese o ku kolwa eyi no niti kono o ku kolwa eyi no niti kono o ku tunduma feela o tu kolwa e no mapwa. ¹²Mi kuli aya ashee ka sipuma e niti kono onyene aa ku ingenyeke mu kwiba ¹³Kono kame tufamene o ku twala e mulumba ko ku mulimu kwayi a bangee musingiwa kwa mbumu, ka kuli mulimu na ku noma wene kany e ti tolwana no weli lifafanene o ku yoyiswa ni ku keniswa ni moyo no ku kona ni tumelo no niti. A makooli no ku linyi, mulimu na ku ku yaleka mu ku yoyiswa kwa no weli. ¹⁴Na ku kwisana ku esisi mu abangeli yetu kuli mu wane e kanya ya mbbumu wetu jesu krete. ¹⁵Cwale bano. A baange, mumane mongolile mi munenene onene mu sizo senu siya mu na ku iyetwa, nyi ni mu maywi feela kamba ni mu man'olo etu. ¹⁶Cwaale he o mbumu wetu, jesu krete ni mulimu sitetu wetu, uyu na ku tusinga ni ku tuba o musa waye ni ku nolumeba o na kwaba ni sepo yak u waba. ¹⁷Mi a mi ongote e micima yenu ni mu itenda mu yenu eno ku waba a endelega ni maywi.

3 ¹Cwale abaange, mu tulapele kuli eyiwi na mbumu titwese o kwenda ni na wangu ni ku kutekeha o mu tima kutekelehe ni ku shandaukela mu kaci kenu, ²Ni cwale kuli tu tandiswe ku ya kwibo ni kwanu a no kwiba, ka amu oshee a kwitee tumelo. ³Kono o mbumu ni wa ku sephala, uyu so mi ongota ni ku mi sileleza ku munu wa kwiba. ⁴Kame tu kwite esepo ku mbumu libaka la nyi la kuli mo shee kame mu tenda mi mba mu fitelele o ku tenda emu no ku waba iya ina ku mi laela. ⁵Mulese mbumu a twale a micima yenu ku lisinga la mulimu ni ku manyando a krete. ⁶Cwale kame ni laela anyi abaange, mu litima la mbumu wetu jesu krete, mu ambuke abenu oshee a no kububa mi na yaakama oku mamela e titaelo ti tunda kwaci. ⁷Kwany mwenyene mulimukile kuli ni ya luli kuli anyi mu tulobote aci, kakuli ka tusihale anu no ku buba a ba na tukwii kalanga nany. ⁸Ka tusi kulyanga feela endima ya munu na kwaulwa o ku teneka, kono na tu ku sebezanga o siku ni munyi kuli tu kese o ku imena ni haiba mu mweya wany. ⁹Na tu ku tenda ngeso ka kuli ka ttu kwite etukelo no ku tusiwa feela anyi kono na ku tendangeso kuli uikale o mwanda kwany, kuli nany mu twese o k utu lombota. ¹⁰A bat u na kwi kalanga nany, na tu ku mualanga nji, "uyu u sa singi o ku seebeza yo shee ka famine o kulya." ¹¹A bo kame tu yupa kuli muukaci ke nu kwali a no ku buba, mi kasebeze konji feela o ku ngena feela mu tingambolo no akoo. ¹²Cwale anu no ngesooo kame twa laela mi kwa eleza mu tima la mbumu jesu Krete, kuli kame a fanene o kusebeza a o ndokile ni kulya e ndima yoo. ¹³Ko anyi a baange, mulese ku topwe la mu ku tenda o wa. ¹⁴Mi nji ka kwisa ni haiba mu mweya uyu ka tamba ku manelo a maayasi etu ali ma lin'olo e lili, mu mu mamele mi mu mwambuke kuli aene. ¹⁵A bo mulese o ku mulondda nji mi sila se nu, kono mu mu eleza kany mwa benu. ¹⁶Cwale o mbumu no kozo tenyene a mibe e kozo mu tinako toshee mu tindila to shee. O mbumu a ikale nany moshee. ¹⁷Mene, paulusi, un'ale e lili lin'olo ni ma kaa ange, so kame e sisupo ba lin'olo ni li'olo ni n'ola. ¹⁸E sishemo sa mbumu wetu jesu Krete si kale nany mo shee. Amen.

1 Timothy

1 ¹Paulusi o mwa apositawa kreste jesu e sufanene etaelo ya mulimu o muyoyisi wa ci ni kreste jesu e sepo yetu, ²Kwa wene timotae o mwana tenyeneno tumelo no sishemo, no makeke ni kozo itunda ku mulimu sitetu and kreste jesu o mbumu wetu³Kanyi a ba ni misusueza anyi o ku tenda abo a ban a kusuya ni kwenda ku Macedonia musiyale mu ephese kli mte mutuese o ku laela anu acili kuli a lese o kuiyetisa anu einu indina s aku musilumeli. ⁴A lesele o ku twala emihupulo yoo ku yambo no matangu,ni mi bamba no masika yak u leba,eyiyi kame ilita feela e ti namanyi ku bita ruth ilita o ukombwa wa mulimu , oulimurulwe wa tumelo⁵Cwale balino mulelo owu wa taelo ni wa lusinga litundelela ku mucu ma no ku kena, ku tunda mulizwalo no ku waba ni ku kena no niti. ⁶Acili amu na tundu mundila kwe yiyi inu mi na ukele kame kweyi imu no kwelula e tingambolo. ⁷Kama singa o ku ukala a iyetisi no mulao wa mulimu ,kono ka yupisisi eso amba ni eso a tenlile mu tikuntutu,ni maywi amba ka uleme wino. ⁸Kono kame tu limukile kuuli o mulao ni wa ku waba nji o munu kame sebelisa wino.⁹Tu limuleile esisi,nji o mulao ka u sibangelwa kuli wikale m sibaka sa munu no kuluka,kono kwaya a kana ni kwaya anu no kwa tokomela o mulao ,wamulimu na sirutenda oyii,ni kwaya na kwa lumela ni anyefuli,kwaya a ibaa a sitoo ni amoo ni naibayi oshee ¹⁰Kwaya anu atenda o hule,kwaya atenda a ka lombe,ni kwaya anu alema a koo ni kwa tenda o bika,ni kwaya ztenda a mapwa ni baki no mwapwa,ni sino so shee siya si tenda ya kwiiba ba lubala lwa mulao ¹¹E tuto eyi e waniwa muyambo yak u waba ina buwa kuli nambe,u bubaniswa.¹²Kame ni ku tumela,kreste jesu o mbumu wetu.kema a ni ongota,a bo ni k yuleka kuli ni wa ku sephala,ni yole ka kuli ni musebeleze ¹³Ni na ku ikala o munu o na kwambanga ya kwiba ya no litina la mulimu,o muibai.o mulume no mifilifili.kono ni na ku tambula e sishemo kakuli ni na tenda nga enu mu wii ni kulwa e tumelo. ¹⁴Mi e sishemo sa mbumu wetu na si ku yu bauka na tumelo ni lisinge liya lili mu kreste jesu.¹⁵E luli linusa ni la nili lifanene o ku tambuliwa ni tingana toshee,nji kreste jes na kwiya mulitunga ku yoyisa atenda oyii.nili wa kwiiba onene kwaya anu oshee. ¹⁶kono kwe lili libaka,ni na kubiwa ezishemo cwale kwa mene na singi kuli kreste jesu a monise o mucima no ku leba o ku tatela kwa mene.na ku tenda esisi kanya e sisupo kwaya sa pumene kwa kreste jesu kuli wane opilo na kwa bwa ¹⁷bano kwa mbumu no tinaka toshee,ka fu ka monwa,yo mulimu yo mboci feela,a bubaniswe ni kanya ya kwa bwa,ya kwa bwa.Amen.¹⁸kame ni beka esisi mutaelo ba kubala lwe nu,timotea,mwa nange,o mo kufanene ni u polofita na ku tendiwa kwa wene,utamba o kulwa e ndwa no k neneba endwa no ku waba ¹⁹o kalema etumelo ni lizwalo no ku waba o ku bana esisi,a cilia nu na kanda-kanda ²⁰a nu no ngeso na hymenaeusi alexanders,a wo ni na ku lese lela mu makaa a salani kuli a lese o kwiyeta o ku nyefula eyambo ya mulumu.

2 ¹Cwale ababo,sa weli,kame ni susuza ,emikmbelo ,e titapelo ,no ku kumbelela anu,ni ku tumela ku mulimu itendwe kwanu oshee ²Kwa ambumu ni kwaya ali mu mubuso,ni kuli ta yoye opilo no kozo ni opilo no kondoka mu ku kena koshee kwa mulimu ni ku bubana kwaye ³Esisu ni sa ku waba ni kame sitambulwa ba lubala lwa mulimu o mu yoyisi wetu. ⁴Ni musinga kuli anu ashee a yoyiswe ni kwiya ku zibo no niti⁵Kame kuli mulimu feela mu mweya , ni ka me kuli feela munu mu mweya uyu u waneka mulim nanu, uyu munu ni kreste jesu. ⁶Na kuba yonyene tenyene o kuli a ikale e teneko ya munu yo shee,kanyi kame o paki u mu nako ifamene. ⁷Ba libaka e lili ni na yulekiwa kuli ni ikale o mukutazi ni mwa apositola-kame na mba e niti, ka nongo -ni muiyetisi no matunga mutumelo ni mu niti.⁸Cwale he,kame ni saela alume mu ibaka yoshee a kumbele ku mulimu mi a imeka a makaa a no ku kena muwilu no kwaulwa o ku tina ni ku kanana. ⁹Mundila imweya a kati a ku mange e kumango itamena ili o mukwa no ku ko kobenga a lese o ku mateka no mushobo-shobo mu ¹⁰Tinuki too,kappa nji e ganda,ni maweatula onene,kappa eyapalo itula onene no mali a ku pula¹¹Kono a ku kabise ni itendanu no ku qaba ka kuli e so kame ailulela kwa akati a kwi sana kuli nalumeli. ¹²Akati a ku iyete , a ondokile ni o ku shuwa¹³Ka mi lumele akati o ku iyeta kappa o ku ba ni ku ongola beulu ya alume,kono a yoye a ondokile. ¹⁴Adama yon a ku umbiwa oweli,ku tunda abo eva seli umbiwa munyima ¹⁵Adma a ka yonyene uyu na kongiwa.yo nyene mkati yon a kongiwa,mi ubilu u cola o mulao wa mulimu

3 ¹Eyi, ni pulelo ya niti,nji o munu o mucili ka masinga o ku lukufalela o mwendisi wa keleke kama singabo musebezi no ku waba ²Cwale he ya woyo mendisi no keleke kama fsnene o ku ikala o munu ka kuite e koli,uyu ka sikale kale ni likwala licili, o munu no ku shuwa,o munu ucila e ikala,uyu u kuteke ha . ufanene o ku tambula angenda.uyu fanene oku iyetisa ³Ka fanene o ku tenda o uyndala bankwana kappa o mulwi,kono a ikale o munu no ku keta,o munu wa kozo,a lese o ku ikala o munu uyu usinga onene a mali.⁴Uyu u fanene o kwendisa o lubasi lwaye wino , uyu u yupiwa ni ku kutekiwa ni aana ye ⁵Haiba o munu ka twesite o ku endisa o lubasi lwaye,ngaibi sa endise e keleke ya mulimu?⁶A lese o ku ikala o munu no obya mutumelo, a bo mwendi mba ku kumusa, mi atulwe ka nyi satani ⁷Kame kamafanene o ku kutekiwa nay aka sipumena ku mulimu kuli alese o kwenisi wa ni ku kwela musilaha sa diabulosi.⁸Ni mundila I mweya ifanene, elikambwa ya mukeleke o kuba anu no mikwa no ku waba,no ku sephala ⁹A lesa o ku ikala anu no ku mwa onene a ma lopu,lese o ku putela anu ¹⁰Ka ma fanene o ku teula e tumelo ya niti ni lizwalo la ku waba.¹¹Ka mafanene o ku ete kwa o weli,mi ka kwi sasa nyaziwe ka so nyene, a leme e misebezi ¹²Kame mundila infanene, a kati oo aikale mi mikwa no kushwa ni ku sephala mulim yosheee. ¹³Eikomumbwa ya kelekr a mafanene ne o munu u kwite o mukati mumweya,uyu utwesite o kwendila a onaye ni lubasi lwaye wino.¹⁴Aya ndende wino emisebezi yoo ka ma wana e ituto no ku waba,mi ka ma twesite o kwamba a ongolile ku tmelo yuli nay o m ku kuwneka ni jesu kreste. ¹⁵Haba ni kunolela eyiyi inu,kame niyambuta o kwiya kwa wene a bano¹⁶Kono nji mba ni liyehe,kame ni ku nolela kuli ulimuke mo so endisege mukaci no aana no mulimu,eyo ni keleka ya mutima u yoya,o musumo ni situnda si ongoteta e niti. Toshee na tu pumene e kunutu no ulapeli wa mulimu no ku neneba.Kreste na ku monahala mu suumba sa munu na kusinulwa mu moyo no ku

kena o k ikala wa ku luka,mi seli umonwa ni mangeloi. A matunga oshee seli ambelwa no yambo yaye,e litunga yo shee seli li mupumena.mi seli nonenwa muwilu.

4¹Omoyo no ku ken aka mo ambala patalaza nji munako ti keila,anu acidi mba lesele e tumelo yoo,mbamamele feela e yambiwa mi moyo no madimona. ²Mbapumene o ku tundisiwa naipa ni a ya no makzwa,amu no mazwalo kufa kanyi kama tililwe ni simbi no ku bya.³Mba kamisa anu o ku kwata,ni kulya elya ecili kuli ni ya kwiba,mulimu na ku tenda e ilya yoo kuli alumeli aya alimukile ,niti ailye ba manao kulapela alite o u tumelo woo ku mulimu. ⁴Eyi na umbiwa mulimu yo shee ni yak u waba,ni ka kwisa ese sikendiwe kwa sanyene kono enu yoshee kame itanene o ku tambulwa ni witumelo ku mulimu. ⁵Ni kuli e lizwi la mulimu ni tapelo ka ma itambula⁶Nji kame mu beka eyi inu ba lubala lwa a benu ,mutamba ku ikala a beleki no ku waba a jesu kreste.anyi na mu kuliswa ni maywi no tumelo titto liya muna konelele. ⁷Kono mukane a matangu no maywe asingwiwa ni macembele ono akati.anyi cwale mu kwiyete mwenyene mu liywi la mulimu. ⁸O ku tenda e misebezi ya ilama no lutu ka me kuli etuso feela inyonyo,kono mulapeli kame u kwite e tuso onene m inu yo shee.kame ilemine e sepiso mu wi opilo w aba lelo ni upilo u siya.⁹E lili linusa ni la niti,mi kame litamene o ku tambulilwa wino ni ku pu,enwa. ¹⁰E libaka elili nji tu kukataze u kusebeza onene kuli tub eke e sepo kwa mulimu,u yoya,oyo uli o mu yoyisi wanu wo shee,sihulu aya anu pumene.¹¹Umonise o wawa nay ambo eyeyo mi wi iyetise yo shee ¹²U lese o ku lesela o munu ni munu o ku nyaziseza nji kuli u lindumbana,kono wi kalelo mwanda waya ana pumenne m tipulelo towe,mu mikwa yowe,mu lisinga lyowe,mutumelo yowe,ni ku kena kowe ¹³Ku bitela a basa niye,u bale a manamolo ba lubala lwanu,ku kutaza ni iyetisa.¹⁴U lese o ku lesela e mpo no moyo uli kwa wene,u na ku biwa kwa wene e liya liywa kwa apositola a ba na kwa mba,ni a kulu mukele a ban a ku beka a makaa ba bewulu ¹⁵U mamele eyiyi inu.mi u ku beke wenyene mu titaba eto,kuli ute kuso yowe,kuli anu oshee a mone. ¹⁶U mamele e mi kwa yowe ni tituto towe u tundamene u lemine o ku tokomela eyo yoshee,ka kuli a bo ndenda ngeso inbo ku yoyisa ni ku yoyisa aya a ku teteta

5

¹U lese u ko kalimela o mucembele no mulume,kono u mu eleze feela kanyi sitowe.a ndumbana wa londe kanyi o nowe, ²A kati a no a kulu wa linde kanyi a na owe,a katana wa londe kanyi a mandowe,ili o mukwa ku kena ko shee.³Mukuteke ambelwa ao a ikali ambelwa luli ⁴Kono nji o mbelwa kama kwite aana kappa a ekulu, mulesle o weli a k iyete o ku monisa e tiswanelo no silumeli soo ku ma basi a wonyene,ni ku useta a shemi woo ni nyakulyooe sona situndu bo kwa kulisa.ka kuli eso mulimu si wabelisamulimu.⁵Kono o mukati u ikali mbelwa luli,oyo ka kwite u so mubabalela, kama bekile a sepo yaye feel aba mulimu,mi ka lesele o ku lapela ni ku kmbela e tuso o siku ni munyi ⁶Kono o mbelwa uya uingenyananmi munyakana mana kufa kale ni kwa siyoya⁷So kame u fanene o ku tenda o kwa pilikisa kuli kulwe ese sa nyazahala ka so nyene ⁸Kono nji haiba o munu o mcili ka tokomele a baaya, sihulu no lipumo lyaye,oyo nakana e tumelo , mi kama bitiwa ni uya wa kwa pumena⁹Mulesele o mukati a kunolise kanyi mbelwa uyu e limo yaye kame ili mshi no ulimo no mushu ni a keta elikaa ni lishumi limule ya (80 years) ¹⁰O mukati wa mulume mu mweya¹¹Kama fanene u kupakiwa mu itandanu yaye e no ku waba.a ikale o mukati uyu na kulisa o lubasi lwaya wino,uya na ku tambulanga angenda mu ndoo yaye,uyu na ku yowisamga a makondo a no alumeli,uyu na ku tusanga a na to kuzieleha kappa uyu na ku beke mu misebezi no ku waba ¹²Kono kanyi o mwanuke no mbekwa, u kane u kumu nola ku mundwandwe no matina no ambelwa, ka kuli ambelwa no matina no ambelwa ,ka kuli ambelwa a sili o by aka ma kwite e titakazo too eta saeliso o ku kwala a tamba ku tunda ku keste. ¹³Munako imweya, ni o nyene kama o ku iyeta o ku buba ni kwenda mundoo ni ndoo. Ka tende o ku buba feela kono kame amba eno mbwashula ni o ku ingenyeka mu ya mbo ya kwa ama¹⁴Ka libaka elelo ni saela kuli akati no akatama no ambelwa a kwatiwe a leyeaana niku babalela a mabasi woo ni ku kakena e sila setu sikwange o kwa mba e yetu e I no kwiba. ¹⁵Acili na mama o ku tunda mandila yak u waba o ku konelela satani. ¹⁶Nji o mukululi ko mukuti ka mali ni mbe lwa mu lubasi lwaye kama fanene o kwa babalela, e libaka la kuli e keleke ileswe o ku babalela luli ambelwa ana siyala o mboci.¹⁷Mulesele a kulu aya sebeya wino mukeleke kame fanene o ku pulukiwa, mikama fanene o ku tambula o mupugo twiili, sihulu aya asebeza onene o ku shaela evangeli ni ku iyetisa . ¹⁸Ka kuli kame ku nolilwe nji, “u lese o ku nunga o mulomo no pulu a be etafuma makonga” ni kuli” mubeleki ka mafanene o mupogo waye.”¹⁹U lese o ku yupa etitaba ti nuga o mukulu no keleke, ko nji a ba ilitiwa ni apaki a yili kapa atu. ²⁰U kalimela palanga aya atenda oyi kuli ocili a cile²¹Ba lubala lwa muluinu, ni ba lubala lwa jesu kreste ni mangeloi a no ku kena ni ku kumimbela onene kuli a mamele e titaelo ta mbulwa so bozi kappa e saluluti ku munu ni munu muinu yundeta yo shee. ²²U lese o ku itukela o ku beka o munu ubini kappa ubini a makaa mu musebezi wa mbumu. U leseke o ku ingena mu inu no kwiba ya kowe u kutenle u ikale wa ku kena.²³U luse o ku nwa a mei kono u nwa ni tamwaine nyana kuli tu ku fanze mu lifumo ni aba ulemine o ku hola kola e nako yo shee. ²⁴O uyi wanu acili kane u monahala pa tazaka si atulwa kale kono oyi ocili ni u konelela munyima. ²⁵Mundila imwaye, e misebezi icili eno ku waba kame imonahalo o weli, kono ni icili ka itwesitwe o ku shwekiwa.

6¹Mu lesele a bika oshee kuli ka mafanene o ku yambuta a olyo o ku biwa e likuta.ka ma fanene o ku tenda esisi kuli e litina la mulimu, ni lituto tetu no sikreste ti leswe o ku nyefulwa . ²A bika ayay a luwilwe kwa a lumeli a lese o nyaziseza ka kuli a boo. Mane kame a fanene o kwa sebeezeza kwa wonyene alumeli a singa. Yo kame u fanene o ku iyetisa ni ku shaelae e liywi³Nji kame o mucili o mun o iyeta e tuto indina eno mapwa mi kapumene a ma ywi no niti a mbumu wetu jes kreste ni tituto teto no utapeli. ⁴A no ngeso naiyala feela o muikumso nik kusa lumuka esim, kama

kwite e lishuke eno kwiba eyo no tinananyi ni kwayula ni maywi no kwiba, a ba tinda o muna,o kutaba e tin ye Fulani,ni ku yambutelana e munaha no kwiba. ⁵mi ba ku tundae tinananyi na kwa bwa mukaci kanu minahano na kwa sebeza wino mi na taikelwa e niti,ka mayambuta kuli o lumeli ni ndila ya k sada o ku fuma.a ma kopiza acidi ka shangele o ku eleza,mu tuned ku inu nongeso ,kono a makopiza na ku kuluba a no kuwaba kambe ngeso⁶Cwale he o lumeli kame o fumisa omunu,kame ku yapahala haiba ka makutumela kwe so ali naso, ⁷Mi kuli ka kwisa eyi tuna lita muno mu litunga,mi aba tu uka ka kwisa esa tulonde mulitunga. ⁸Haiba cwale kame tukwite elya ni ikamango na kulilana.⁹Cwale aya a singa o kufuma kama kwelanga mu miliko,mu silaha.kama kwela mu titakazo no kupula ya welo,ya kwiba e itwala o munun kuku sineha ni ku bwa, ¹⁰Kakuli e takazo no mali matangelo eno kwiba yo shee.a cili kama na ku kumbuta o nene o kwa lema,mi na ku tunda mutumelo mi kama yambaela mukaci na inu no kwiba¹¹Kono wene o munu wa mulimu,ko ambuke eyo yoshee. U tundamene feela eyo eno ku luka,o uluapeli, e tumelo, e lisanga,ni mucima no ku leba ni musa. ¹²U lwe endwa no ku waba endwa no tumelo. mi u ku wanene opilo ono kwabwa owo u na ku isanenw kwa mulimu eliywa u na kwamba e tumelo yowe wino wino ba lubala lwa ti paki no ku pula¹³Kame nib a etiti titaaelo kwa wene ba lubala la mulimu,u yu uba o upilo k yo shee. ¹⁴Mi nib a lubala kreste jesu,uyu una ku paka eniti mu kwamba wino ba lubala lwa Pontiusi pilato¹⁶O ku tenda e ti taelo e ikalaki ku kena,na kwaulwa ku nyazahala,ku biteta e liywa eli samonahale o mbumu wetu jesu kreste. ¹⁵Mulimu mba monisa o kwiya kwaye munako ifanene,yo nyene o mubusi mu mweya uyu u na tonolo fazwa,o mubusisi no a mabusisi ni mbumu wa mbuumu.¹⁷Yo kame feela uyu satu,ka mayoya mulikena elina kwa shetetwa ni munu.o ku wilwe uyu na ku mumona.a biwe e likuta ni ko ongola o kwa no kwaba, Amen. ¹⁸U lsele aya afmile eyo ya litunga lino alese o ku kumusa ni ku beka e sepo yoo ba inu yu lwile niti,kanyi o fmu, kono a beke e sepo yoo ku Mulimu uyunutuba ya kupla e nu yoshee titabele. ¹⁹Wa ambeke juli a tende wino,a fume e misebe zi no ku waba,nai ikale ni sishemo, mi a ku tukiseze o ku tabela ni na koo Mu mukwa o wo mba teula kwa wonyene o mwa nda no kuwaba iya e seiye,kuli a wane o pilo sakata.²⁰Timotae, u teula esili mupabalelo yo we. U kwa ambukise ku lipulelo no welo no tin a nanyi no tingana,o mwa isanena a kook u ku fosa. ²¹Anu aeili na kwamba kuli kamali nayo e zibo eyo,mi kanti bo kame ana tundu mutumelo.sishemo sa mulimu si ikale anyi moshee.

2 Timothy

¹ ¹Pauluse o mwa opositola no jesu kreste o kutunda mu tato no mulimu,eliboka no sepiso upilo u waniwa kwa jesu kreste. ²Kame ni nolela o timotae, mwanange oyo ni singa:u biwe e sishemo na maneka na kozo o kutunda kwa mulimu tate na jesu kreste o mbumu wetu.³Kame ni kutumena kwa mulimu,oyu ni sebeleza o mwana kutendela a kuku na kukale,mu lizwlo no kukena ,nji sitwese kukupulama o kukumbela mu titapelo tange o siku ni munji. ⁴Kame ni shukelwa o kukumona,meni puluka e miyoti yowe,kame namba nji iyale o kuwabelwa . ⁵Kame ni puluka na yonyene e tumelo yowe eyi ya kwite o kumonalisa eyi ina kwikalanga baweli kwa njekulyowe a loisi na kwa nyoko eunise kamr ni sepa nji kame ili kwa wene .⁶Mulibaka elyo kame ni kulukisa nji u konete e mpu no mulimu eyi iwaniwa ni kwa wene o kutunda mu kuku beka amakaa ange. ⁷Kakuli o mulimu ka tuba o mebo no kumowaba,kono owu no maata ni lisinga na kuyupeseta.⁸Cwale ulese o kweena ba ubaki wa mbum wetu,samba ku eneela mene ni kalile mutitamo elibaka lyaye kono uyupe o kukola bamweya ni mene elibaka no evangeli mu maata no Mulimu. ⁹Yokame o Mulimu yona kutu yoyisa no ku twisana, na mwisaneno no kukena, kaksaba misebezi yetu, kono ma yambuto aye no kungola na sishemo esitunakubiwa o kutunda kwa jesu kreste e litnga leka sitendahala kale. ¹⁰Kono cwale o kuyoyesa kwa Mulimu kamr kuna monahazwa ba kwiya kwa muyoyesi wetu jesu kreste. Ni yonyene jesu kreste oyu na kamanisa e lifu kame yon a kulita e liseli ni upilo na kwabwa mu liseli o kutunda mu evangeli. ¹¹Yakame evangeli ina kuni beka mu ubeleli na muwa apositola na muiyetisi wayo . a manolo no kukale mwa magerike kama amba nji,kwano macaba¹²Elibaka no yambo ina kuni yupisa o kukols elibaka lya yonyene kono sikwite a maswabi,kakuli kame ni limukile oy sina kupumena kwa yonyene kame ki kolwa kuli mba ni tenlele eso sina kubeka kwa yonyene a sitenlele likeyile. ¹³U leme onene o mwandu no yambo iyoyisa unkakuyupa kwa mene,mu tumelo na mulisinga elyo lili kwa jesu kreste. ¹⁴U mameke e sambo siwa sina kubekiwa mupabalelo yowe mu mebo no kukens owu uyakile mu micima yetu.¹⁵Kame ulimukile nji ano kwa asia oshe naku ni fulale. kwawo okuli o fingelo na eimogene. ¹⁶O mbumu nangu ashmube omo ndo no onesiforo kakuli kama na kni katulusa onene kame kasi eneela e liwenge lyange. ¹⁷Kono abana kwikalanga mu roma kama ana ku tukufalelwa o kunisaola, konji o kani wana. ¹⁸O mbumu a muwanise e sishemo ba lubala no mbumu muliywa liya. yoshe ana kunitusa mu efese wene wilimukile onene.

2

¹Cwale wene mwanange u wane a maata mu sishemo ese sili kwa jesu kreste . ²Kame einu muna juyupa o kutunda kwa mene mukaci no tiipaki no kupula mu itwale kwa anu no kusepahala a twesa o ka iyetisa acili kame.³Kwanyi wene u kuongote mu utata ni mene kwanyi e lisole no kuwaba lya jesu kreste . ⁴Kakwisa o musole so twesa o kusebeza nji kama okuwanekamu yambo no litunga mu upilo,kuli abeliswe o molyaye. ⁵Kame ,nji o munu kame ali mukanganisano no kwituka,ka tamba kubiwa o mushukwe konji aba ku wina yo mamele e milao.⁶Oyo a lima onene yota kuwana oweli kwa iyo ana kuku na. ⁷U mamele e sini amba,kame o mbumu mba kubi e kwitwisiso mu yambo yoshe.⁸U pukuke o jesu kreste no lusika no davida,oyo no ingulwa kwa afu. kwanyi omo yambeke e evangeli yange. ⁹Eyo sina kwingena mu utata elibaka lyayo sina nungwiwa kwanyi o mbuyi kono e liywi no mulimu kale sinngiwa. ¹⁰Mulibaka elyo kame ni ongota o mucima muina yoshe e lib aka lyawo anakwisana ,nji ni onyene awane o kuyoyiswa oko kuwaniwa kwa jess kreste, na kanya no kwabwa.¹¹Eli liywi no kusepahala lyamba nji:"abatufa nanye kame tuta kuyoya naaye. ¹²Aba tukongota mu utata

kametuta kubusa aba tumu kana kama ata kutukana naye. ¹³Nji katukata naku sephala,yonyene kama ata kusepahala kakuli katwe o kutatla omwa ikakele.”¹⁴Mwa pulukise eyambo eyi wa lalela balubala no mulimu nji,a lese etinanyani inu maywi,kakwisa e tuso kame o sinyezo a ateteta.amayisi no kukale mwa magerike koma amba nji , mwa pulukise mu lubala no mulimu. ¹⁵O tundene o kulita kwa mulimu o ku pemenemwa o mubeleki.yokata na kunyazwa oye atwesa o taba eliywi no niti mu mwikalo no kuluka.¹⁶Kono o kane e yambo no kukueanga,oko kwasa e tuso ya anu feela a ata nayo kama ata kutwala ko ku unyefuli. ¹⁷A maywi owo kama ata o kunyamba kwanyiesilonda . Mukaci kookame kuli emeneo na fileto,¹⁸Kwali ana ku tnda mu niti, a amba nji o kuuka kwa afu nakutendahala kale, kame kama kwisa e tumelo no anjili.¹⁹Simbangeso, o mutomo no mulimu kame wongolile kame ukwite e liswayo ”o mbumu kama alimukile aye”o munu yoshe so isana e litina no mbumu a tuned kwaino kwiiba. ²⁰Cwale mu ndoo inene ka kwaikala feela o tuco no gauda na silvera.kono kame kuna kwikalanga o tuco no sitondo na lizupa. o tunjili kame tubelwa o ku kutekiwa kame o tunjili katwa sikutekiwa. ²¹Ababo omnu aba akukenisa mu ku kana eyo kama ata kwikala a kaco aka kabekelwa o kukutekeha eyi no kukena kame ikwite e tuso kwa minya yo eyi ulukisetwe e misebezi no kuwaba yoshe²²Ucile e titakazo no ubya,kono utundamene eyino kuluka,na tumelo,na lisinga,na kozo bamweya na anu oshe a akumbela kwa mbumu ni mucima no kukena. ²³U kane etinanyani no weelo takwite o wunungu.mo limukile nji kame tilita e tindwa²⁴Kono o mubika nombumu kafanene o kulwa, kono kama fanene kwikale ni musa kwa anu oshe, oyu a twesa swiyetisa, oyu a kwite o mucima. ²⁵Kama afanene kwikale ni musa a twese o kusikululela a akana kwa yonyene. o mulimu mwendi kama ata kwaba o kubaka nji a limuke e niti. ²⁶Kame a kutundise mu silaha no diabolosi,oyu no kwa lema kuli atende esesi singiwa kwa yonyene.

3 ¹Kame mulimuke nji mu maywa no maungulo kame kuta kwiya e tinako no kubambaba. ²Kakuli anu kama ata okusinga onyene,kama ata kusinga a mali ,kama ata okulumba, o kukumusa. kama atu kwikaa anyetuli a akata na kuyupa a shemi owo, a sakwite o witumelo a akana eino Mulimu ³Kama ata kwikala anu nambulwa lisinga, ano matali, anon ole, ona lusebo kwa anu ni maya, kakata na kutwesa o kushuwa, ano kutweba a otimba anu no kuwaba ⁴Kama ata kwikala a beteki, amangulunde, o kunumeka, ninkusingabe minyaka kasa Mulimu. kama ata kwikala anu a tenda eyi no ulumeli, kono ese sitenda a maata no ulumeli kama sikana. u cile kwanu nongeso.⁵Kama ata kwikala anu a tenda eyi no ulumeli, kono ese sitenda a maata no ulumeli kama sikana. u cile kwanu nongeso. ⁶Kwaonyene kwali a ashondalela mu tindo kame kama alema, a katama. a na akana aiyalile e sibi a alemine o kuyau lukiswa na titakazo no kupula ⁷A akatama kame alemine o kwiyeta,kame kata kubitab ba zibo no kulimuka e niti⁸Kwanyani janesi na jambiese abana bukanena o mushe.alume aa niobyene kama anu kukanena e niti na anu no koola mumayambuto nowo ana kutaoka kwa ino tumelo. ⁹Kono kata kuta kuuso.kakuli o wabulumuki waonyene kame uta kumonahala lwa anu oshe,kwanyani owuno ambili awo¹⁰Kono wene ulimuka e tuta yange,luli na mo nitendelanga,ni nifumbo yange,ni tumelo yange,ni mucima-mulewange,ni lisingo lyange,nookongota kwange, ¹¹Kame ulimukile o kunyandiswa,na kuyupiswa o kukola, o kuna kamiyela kwa antioke,na ikone na listra.mu manyando awo,kame sino okongota kame o mbumu ya na kuni lamunena kwaiyo yoshe. ¹²Anu oshe a asinga o kuyoya mu ulumeli uwaniwa kwa jesu kreste kama ata kunyundiswa. ¹³Kono anu no kwiba a aonga kama ata kutwala kuuso mu uyi woo,alemine o kuonga anu kama ongiwa nionyene.¹⁴Kono wene ,uyendamene kwa inu una kwiyeta eyi nao kukolisa.mo limukile oyu no kwiyetisa. ¹⁵Ulimukile nji o kutunda kwa wanuke kame una ku limuka a manolo no kukena.a atwesa kuku talifisa nji uyoyiswe mu kupumena kwa jesu kreste.¹⁶E linolo loshe kame lina kwiya ni mebo no mulimu.kame liikalile ni tuso ku kwiyetisa na o kukolisa na kunyaza no kukulisa o kuno kuluka. ¹⁷Nji o munu no mulimu aba petelile kame atalitele e misebezi yoshe no kuwaba.

4

¹Kame Ni Ku Laela Ba Lubala No Mulimu Ba Lubala No Jesu Kreste Oyu Ata Ku atula a ayoye nawo no kufa e nako ata kwiya ni mubuso waye nji: ²Wambe e liywi u ongote mu nako no kuwaba no muna ko no kwiba.u nyauze,o kalimele,o kutaze na mucima mule oshe kame mwiyetise.³Kakuli e nako kame ikeyile abo anu kama ata kukana e tuto iyoyisa, kono, kama ata okulundateka aiyetisi okuta ni titakazo taonyene, a amba nji mu matwi owo kame kuyuwa ni singa kuyupa. ⁴Kama ata ku byuula a matwi aonyene kwatundisa kwa niti,kama ata kuyaulukela ku matangu. ⁵Kono wene, ukushuwe muinu yoshe. ukongote mu utata; u tende o musebezi no mubulele no evengeli u manenene eyi no ukombwa wowe. ⁶Kakuli mene kame sina kwitelwa o unyunga.kame e nako yange no kwenda kame ishetetile. ⁷Kame sina kuliwa e ndwa I wawa: kame sina kubita ku mamaneneno no ndila yange,me ni teulile e tumelo. ⁸Cwale e ngueani no umbumo no kuluka kame ibeekezwi mene eyata kuniba o mbmu,o mwatuli nokuluka,eyi ata kuniba muliywa liya,kasa mene,fela kono na anu oshe a ana kusinga o kwiya kwaye.⁹Ulelube wiye kwa mene nawangu, ¹⁰Kakuli o demasi kama ana kunifulalela, kama ana kusinga e litunda e li kame ana kuta kwa tesalonika. kresensi kama ana kuta kwa Galatia, kame tite kama ana kuta kwa dalmatia.¹¹Konji o luka fela yona kwikale nange . u londe mareka wiye naye kakuli kamani tusa onene mu musebezi. ¹²Kame sina kutuma titiko kwa efese. ¹³Abota kwuja uni shimbele e chansi eyi sina kusiya kwa troasi kwa karpo o lite ni tibuka,onene a matalo a anolelwa.¹⁴Alexandere o mumbutu no tisimbi no kopa kama ana kunitenda oyi. O mbumu kama ata kumuseta omo ku fanene ba musebezi waye. ¹⁵Umutonele ni wene kakuli kama ana kukana amaywi etu onene. ¹⁶Mu wikaneno wange owuno weli, kakwisa oyu no imana nange . kono naku ni fulalela oshe, o mbumu a lese kw aba o mubonda.¹⁷Kono o mbumu yokame yona kunimela kame kama ata kuniba amaata kuli kwamene evangeli ya mbiwe o kumanenena kame a macaba oshe ayupe,kame sina kulamulelwa mukanwa ka nde.¹⁸O mbumu kama ata kunilamulelta

na kwa misebezi no lutimbo kame twamba nji aba niyiya a kuni ingenya mu mubuso waye noku kuwilu, kwayone kwikale e Kanye mu timako no mutinako, Ame.¹⁹ O lumelise o prisila na akila na no ndoono onesiforo. ²⁰Erasto kama ana kusiyala kwa korinte, kono sina kusiya o trofino kwa mileta yo tomine. ²¹Ulelube o kwiya o mubebo o kasikela kale. eubulo na pudensi, na linusi, na kiaudia, na abetu she kama akulumelisa. ²²O mbmu oukile no moyo wowe e sishemo sikale nanyi, Amen.

Titusi

1 ¹Pualusi o mubika wa mulimu mi mu a postola wa Jesu kreste ya tumelo no aya no ku nomiwa a mulimu ni zibo ni niti iya ipumeniwa mu ulumeli wetu. ²Ni tumelo itwala kusepo no upilo na kwa bwa uya mulimu, uya ka twesite o koonga uya na ku sepisa kutangiseta kuma tatekelo. ³Mu nako ifanene mba monahaza e liywi lyaye so kame mi na biwa o kwamba I famine mwaelo ya mulimu o muyoyisi wetu. ⁴Kwa wene titusi, o mwanange no niti mutumelo tu nakuwana. Sishemo ni kozo itunda ku mulimu sitetu and kreste Jesu o mu yoyisi wetu. ⁵E libaka e lili mina kusiyi mu geta kukli u lukise eni yo shee eyi saelwa o kulukisa ni kuli u baka a kulu mu keleke mu mindi yo shee. U puluke e tikelengo tange. ⁶O mukulu no keleke kama fanene o ku ikala o mumu na mbula koli, o mulume wa mukati mu mweya, u kwite aana no alumeli, isini aama a mbiwa ya kwiba Kamba a na kwa yupa. ⁷Ni kwa ku waba kuli o mwendisi, kanyi mwe ndisi no misebezi ya Mulimu, na mbula koli kafamane o ku itata, alese ku ikala wa kacima-cima, Kamba o cakalwa Kamba o mulwi kambe uyu u putelela amu mukusinga anene a mali. ⁸Kane afamene o kuikala o munu no ku tamba la angenda, uyu singa eyi no ku waba. Kame afanene o ku kuteka, uyu no ku luka, uyu no ku kena mu mukwa yaye. ⁹Ni mufanene o ku kumalalela ku liywi no niti, o moli na ku shaelwa, kuli atwase o kushaela eliyawi la Mulimu kwa kwaye ku tituto ta niti, ni ku simwetwa aya a kanana kuli, kamafos. ¹⁰Kane kuli a noku pula alumeli awo ka singi o ku konela o mulao, a onga-onga amu mu kwa ya mapwa, sihulu aya ana kuta ku mupato. ¹¹Kame a famine mane o kondo kiswa. Kame a tinisa a mabasi o shee mu kwa iyetisa esa fanene, ili baka no enisa la ku saila a mali. ¹²O muchi no a plofito oya na kwa mbanji, "Anu a mu creta munako yoshee na pwa e batana no kwiba, asinga o kulywa feela a bubile. ¹³Eyi yambe ni ya niti, cwale he, wa kalimela kuli a ikale ni tumelo ya niti. ¹⁴Ni Kwa kalimela kuli a lese o tinga ba matanga no siyinda ni ku mulao no wanu aya ana fulaele e niti. ¹⁵Kwaya a kenile, emu yo shee ni ya ku kena kono kwaya no iyala e litilo naya na kwa pumena, ka kwisa ya ku kena, kono o shee e minahano yao ni mazwalo o ni kiba. ¹⁶Kama amba kuli ka ma limukili mulimu kono kame a latula ku fekisa mu itendanu yoo no kwiba. Kama kwite o lutimbo ka yupa, mu emisebezi no ku waba yo shee kame ya kwangwa.

2 ¹Kono wene, wambeiya si lumelana ni tuto ya niti. ²U iyete a kula a no alumel a ku leme ni kuku kuteka, a akale ana a yu pisisa a angolile mutumelo, ni mu lisinga ni kui kaka ni mucima no kuleba. ³Simu simweya, u iyete akati no akulu kuli ayoye a pilo kanyi akati a lukele o ku yoya no kukena alese o lusebo, mi alese ku luiwa ku malapu, kono a tenda a iyetise noemu no ku waba. ⁴Mi a iyetise a katama o kusinga a mbumoo ni singa aanoo. ⁵Ni ku yupisisa, ni kukena, a kati no ku baba lela e tindoo too, akati no ku waba aya ayupa a mbumoo, kuli e liywi la mulimu lilise o ku nyefulwa. ⁶Sinu simwenya, u susuwego a ndumbana kuli a ku leme mu mi endelo yoo. ⁷Mumikalelo yo shee wene wene wenyene uikale o mwanda no misebezi ya ku waba. Mutituto towe, umonise kuli e tituto tikale ta kukena, ni ku kutekeha. ⁸Mi u sebelise a maywi no ku waba a ulwile o ku nyazahala, kuli o munu yo shee aya a kutimbile a ene kuli a ulwe saku tanikete naso. ⁹Uiyete a bika kuli a yupe a olypo muinu yoshee, o kwa wabeliswa unini o kwa kanani sa. ¹⁰A lese o kwa itela, kono a monise o ku luka ni u sephala mi inu yo shee, kuli a monise o ku waba kwa tuto ya mulimu o muyosi wetu, kuimu atenda yo shee. ¹¹Mulimu na monise e sishemo saye kuli si yo yisi amu oshee. ¹²E sishemo eso kame situ iyeta kuli tu lese o kayoya opilo mwendisiwa ni titakayo talino Litunga, kwanilu elibaka elelo tu yoye o ku kuteka, o ku luka, mi ulumeli wa Litunga lino. ¹³A bot u sialikete kuso o ku tambula esepiso nofuyaula, tutatele e liywa e li no ku waba tu sepile elo eliywa mbwaku monohala e kanya ya mulimu uya no ku neneba, ni ya muyoyisi wetu Jesu kreste. ¹⁴Jesu kreste yo nyene na ku oku tombolela aci, o kutu tundisa mu kwiba to shee, mi kutu tenda anu no kukena ao a tende aye tota ni a tukufalele o kutenda e misebezi yaye. ¹⁵Wambe eyiyi enu, u sasaeze anu o ku itenda mi wa kalimela ni maata o shee u kwite. Mi lese ku lesela o munu o ku nyaziseza.

3 ¹Wa pulukise kuli a kubeke kushi no a endisi ni abusi, a yupe, mi a kutukiseza u kutenda esibi ni sibi e si no kuluka. ²E lese u kwamba eno kwibi ku munu ni munu, a ikale an auinga e kozo, ayaa yupa, mi aya a kwite o musa kwanu o shee. ³Naci a bacilli na tu kuikala aelo ba weli ni kusa yupa. Na tuku taukelwa endila na tuhapiwa ni ti takazo ni mwelembu no mifuta futa, Na tu yoya mi munu ni situu mi na tuktima a kwetu mi kame ni onyene na ku timba. ⁴Kono oboe sishemo sa mulimu o mu yoyisi wetu ni lisinga lyaye lina monahala kwanu. ⁵A ba tupya, ka libaka no itendane yetu ni ku waba e tuna ku keniswa ba ku kolobe zwa ni moyo no kukena o tuba o kuleywa o bya mupilo no ubya. ⁶Kwa ayo Mulimu ana kukitela o moyo no ku kena ka mwanaye Jesu kreste. ⁷Cwale kuli aya ana pumene a ikalea kuluka ba sishemo saye. Tu ikale a shuwana ni sepo ya ku wana opilo ona kwa bwa. ⁸E lili liywi ni la niti. Kane ni singe kuli u wongotete o kwa mba a baba ba liywi. ⁹Cwale he, aya ana pumene ku mulimu kuli a lukufalele o nyene mu itendanu no ku waba. Enu eyi nni ya ku waba ni kuli kame itusa o munu yo shee. ¹⁰Mukanelo o munu yo shee uyu ulita a kangau anganyi mukaci kenu munyima ya ka mwenya kambe twilili twa ku mukanela. ¹¹Aba ku limukiwa o munu wa ngeso na sui luka ku tunda mundila no kiluha ni ku tenda eno kwiba mi na kwatula yo nyene. ¹²Abana ku tuma artemasi Kamba Tychicus kwa wene, u lelube, mi

wiye kwa mene kwa nicopolisi, oko ni na singanyeke kuli ni maneneko o mubebo. ¹³U tende enu yo shee u twesite o ku tuma mu ndila yoo zenasi o loya ni apolloosi, kuli a lesa o kulwa e sina. ¹⁴Anuetu ka mafenene uku tukufalela mu itendanu no ku waba uya itilit o wanga enu saeliwa misi ni enu ya mbulwa tuso. ¹⁵Aya o shee ali kwa mene mulumele. Mulume liseayo o shee a tusinga mutumelo sishemo sa mulimu sikala nanyi mo shee.

Philemon

1

¹Paulusi umu pantiti wa Jesu krete ni mwabetu timyotea niku philimoni o mulikani wetu ninga ni mukwetu to sebeza naye philimoni. ²Niku apphia o mandetu ni ku archippusi o masole to sebeza naye, ni kuleke iya iku wanena mu ndoo yowe. ³Esishemo siikale nanyi ni kozo itunda ku mulimu sitetu niku mbumu jesu krete. ⁴Munako yo shee ni lemine o ku lumbaeta Mulimu aba ni mi toya mu titapelo tange. ⁵Ka kuli ni yupile ya tumelo iya mukwite ku mbumu wetu Jesu krete and ni lising a mukwite kwanu o shee aye a kenile. ⁶Kame lapelo kuli momu katebela etumelo isebeze kuli ate muikale niku yupisisa onene enuso shee esi no ku waba tukwite kwa krete. ⁷A bo nina kuikala nit abo onene ni ku ongatwa o mucima ka kuli e lionga lyenyu, ka kuli e micima no anuna mulimu a no kukena mo mwana kushimuseza kwa wene, mwa baae. ⁸Cwale he, kameni kwite e tukelo ni biwa ku krete ya milaela o ku tenda emu fanene o ku tenda. ⁹Ni ha kuli ngeso e lisinga, kamelisisu meta o ku lita e kumbelo ni paulusi o mu cambele ni mulume uya uli mutolongo nako enyiya ni mu libaka la Jesu krete ¹⁰Kame ni kumbela kwa wene sibakeni sa mwa nange onesimusi, uya ni na tende sitaye ku krete a bana nui kala mutolongo, ni na ku itala sitaye ku moyo. ¹¹A bo cwale na kuikala wa mbula tuso kwa wene, kono balino ka mali ni tuso kwa wena ni kwa mene. ¹²Ni na mana oku mutumena kwa wene, o kumusa kwa wene, o ku musa kwa wene, yo nyene uikalile o ku tenda o mucima wange. ¹³Nina ku singa kuli ni muikateke mi mene kuli a twese o kuni belekela nanyi a ba ni sili mu mawenge e belekela nanyi aba ni sili mu mawenge e libaka no evangeli. ¹⁴Kono ka na ku singa o ku tenda emi na kwa mbula e tuso yowe. Kana kusinga kuli nni tende o mo singela elibaka lelo ka ni tamuso o ku tenda esina konyi a boso pumene. ¹⁵Mwendi ni esinu sina ku mutundisa kwa nyi mu ti nako, kuli mu a uke muikale naye a ikalele. ¹⁶Kame ka tamba kuikula o mubika, kono mba bit o mubika, o mwa beta usingiwa uya uisinga sihulu bwa mene, ni kwa nyi oneme, ko shee ka nyama ni ku mbumu. ¹⁷Nji kame muni kwite mene kanyi mulikani wowe, umu tambule o famine o ku tambula mene. ¹⁸Nji na kufoseze kambe na ku kotele enu, mutenkise mene. ¹⁹Mene, Paulusi, un'ola e lili lin'ola mi likaa lange. Mene tenyene mba ni teneke, isini o kutoya nyi kamo ni ku kolotele no upilo owe kwa mene!. ²⁰Ee, o mwabange, uni lisele ni wane esinu kwa wene ni ku mbumu, u tende o mucima wange no ubya ku krete. ²¹Ni niti kuli bano ni n'ola bano, utamba ku tenda o mo ni kukmbelela. ²²Munako imweya, u bakanye o muzuzu ni o ngenda o wange me kame mi kwiste esepo mu titapelo tenu mba ni biwa o kuusiwa kwa nyi. ²³Epaphrasi, a kwange a mapantiti ku krete Jesu, e titumeliso kwa nyi. ²⁴Ni a likami a sebeza ni mene, mareka, Aristarchusi, Demasi ni Luka. ²⁵E sishemo sa mbumu wetu Jesu krete sikale ni moyo wenu o no kena.

Pitolosi

1

¹Sime simoni pitrosi o muzike na muapositola no jesu krete, ni ñolela anakunomiwa, a aikakalile angenda mulitunga, a akusalile m manaha no ponto, na Galatia na kapadosia, na asia, na bitinia. ²Kwa alimukilwe oweli kwa mulimu o tate, a anakukeniswa na mebo, nji ayupe o jesu krete. Kame na kukasiwa ounyinga waye nji muwawe onene e sishemo, na kozo. ³Alumbekwe o mulimu o sitae o jesu krete! Kakuli mwa sishemo saye no kuneneba, kama ana kutweleka oluno wiili nji mukwinguka kwaye kwa afu twikale na sepo iyoisa. ⁴Kame tuna kubiwa e sanda no ufuma na kwaola nakwa nyazahala, nakwa yunda. Owu una kuteulelwa anyi kuwili. ⁵Anyi muleminwe o kusilelezwa kwa maata no mulimu mu tumelo nji muwane o kuyoyiswa oko kulukisetwe o kumoniswa mutinako no maungulo. ⁶Niyonyene imiba o kuwabelwa, simba kame kusaewa nji muyupe o kweena munako inyonyo mu miliko no mifuta futa. ⁷Nji e tumelo yenu neyina ku likiwa, kame e tumelo kame ikalile no uktokwa o bita e gauda eyi ibwa kame nayonyene kame ikiwa na mulilo imiwanise o kulumbiwa, na kanya, na kutompeha e nako atmba kwiya o jesu krete. ⁸Kame mu musinga simba ka mwa simona, nji ka mwa simumonaokubitela ino enako, mupumene kwa yonyene mo mulemine o kuwabelwa o kuwabelwa oko kuuliwe e taluso eyi iyile e kanya. ⁹Cwale kame mutambula o mupuzo no tumelo, o kuyayiswa no mioyo yenu. ¹⁰Apositola kama ana kupolofitela e sishemo sina kumiyela, kama ana kusaela na kwibanyuta eyino kuyoyisa oko, ¹¹Kama ana kulema o kusaela o kulimuka e nako nji ni nako ibi ninaka ngaibi inakuyelekwa na mebo no krete wikalile kwa onyene aba una kwapekela eyi itamba kwiya kuuso kwamba a manyando no krete na kanya ita ku koñelela. ¹²Kame kuna kupatululelwa onyene nji, kasa elibaka lyaonyene, kono balibaka lya ci, abana kubekiwa e yikombwa no yambo muna kwambelwa aba nji kwawo ana kumiyetisa e evangeli kwa mebo no kukena ukatundile kuwili – e yambo a mangeloi ashukelwe o kuimona. ¹³Cwale mu kununge mu mbunda o kuyupeseta kwanyi mukushuwe. Kame mu tatele na sepo no kongola e sishemo muta kulitelwa e nako ata kwiya o jesu krete. ¹⁴Kwanyi ana no kuyupa, mulese kuta na titakazo tenu ta kukale aba muna kusaela e zibo. ¹⁵Kono ababo yonyene no ku misana aba ikalile yo kukena, nanyi, kame mwikale ano kukena mukailela kenu kasha. ¹⁶Kakuli kame kuñolelwe nji, “mwikale ano kukena kakuli mene kame ni kenile.” ¹⁷Cwale nji aba mu muisana nji, ni “sitenu” kame yonyene kama atula o munu na munu o kuta na misebezi, yaye kwasa e sish weka cwale mwende na kucila munako musi kalile mwa litunga. ¹⁸Mo mu limukile nji kasa eyi yoola kasa silivera na gauda aba

muna kulukululwa ku mienndelo yenu kame muna kuliululwa kwa miendelo yenu e yambango eyi muna kwanda kwa sitenu.¹⁹Kono, o unyinga no kreste, no utokwa a akufekile kwanyi o mwana no ngu ya kwite ese singazahala kamba e litiba.²⁰O kreste kama an kuyambutwa oweli e litunga lekasi tatekiwa kale, kono cwale kama ana kumonahaliswa mu tinako no maungulo lya anyi.²¹Anyi na mu kupumena kwa mulimu, oyu na kumwingula kwa afu kame yo ku muba e kanya nji etumelo yenu na sepo yenu likale kwa mulimu.²²Cwale e mioyo yenu aba ma kukeniswa mukuyupa e niti. Nji mukusinge na abenu kwasa o witendisio kame mone nji kame mukusinga onene na mucima ne likena. A mañolo no kukale kwa magerike nji, kame muna kutenda e mioyo yenu e yino kukena mukuyupa kwa niti no mebo.²³Kame muna kwelekiwaoluno wili, kasa kwa mbuto no koola, kono kwa iyo ikata na koola mu liywa no mulimu eli liyoya eli likalile.²⁴“Kakuli, o munu yoshe kama akufekile kwanyi o moopu, kame e kanya yaonye kwanyi e tipalisa no moopu. Moopu kame ukukuta, na tipatisa tawo kame tikwa.”²⁵Kono e liywi no mulimu kame likala o kuta- kutelela.” E liywi muna kwambelwanga mu evangeli.

2

¹Cwale mutundise kwanyi o lutimbo moshe, na maya oshe, na mwiipo, na ndimbelela, na lusebo loshe.²Anyi muli aana muna kwelekiwa abano, mu shukelwe a mawe no mebo, akata na kuzwakiwa nji kwa onyene mu kulele eyi iyoyisa.³Nji namuku komba nji o mbumu kama akwite e sishemo.⁴Mwiye kwayone e liwe liyoya eli line kukanwa kwa anu, kandi kwa mulimu kame lina kuyulekiwa e lino uto kwa.⁵Nanyi kame mukufekile na mawe no kuyoya kame muna kuyakiwa e kutenda e ndoo no mebo mubiluke o wu prisita no kukena nji mulite amatabelo no mebo a atambulwa nawino kwa mulimu na jesu kreste.⁶Kakuli mu liñolo kame kuna kuñolwa nji: “Mona, kameni beka e liwe mwa sione, o minya lilulu eli lina kunomwa elino utokwa. Kame oyu so lipumena kata kweniswa.”⁷Cwale kwanyi apumena kame likalile no utokwa kono kwawo sakane o kupumena, “E liwe ana kukana ayaki, lyokame lina kubiluka o minya no lilulu.”⁸Kame e liwe no sitataliso e liwe likwisa anu.” Kama asitatala kakuli kasi pumena e liywi sokame ana ku nomelwa o ku sitenda.⁹Kono anyi mulya alusika luna kunomiwa, kame mukwite owu prisita no umbumu, kame muli o mushobo no kukena anu aye tota, nji mwambe e yaye no kuwaba yonyene no ku misana o kutunda mwa uwi no kwingena mu liseli lyaye eli likomokisa.¹⁰Oweli anyi kamwaikala anu, kone ino enako kame mwikalile ana no mulimu kamwa sishemubiwa, kono inoe nako kame muna kushemubiwa.¹¹Alaliwa, kame nimi kutaza kwanyi kame muli andina na angenda nji mucile e titakazo no kwiba, eti tilwa na mebo.¹²Mwikale ni mwendelo no kuwaba mukaci no mahedeni, nji elibaka no yambo eya micila nayo kwanyi nanyi a sinyi alimuke e misebezi yaanyi eyino kuwaba kame a lumbeke o mulimu e liywa ata kwiya.¹³Balibaka no mbumu mukubeke kushi yawo aikalile ba umbumo oshe, una kusumiwa na anu samba kwa mbumu kakuli niyonyene o munene.¹⁴Simba kwa abusisi, kakuli kama ana kutumiwa kwa yonyene o kuba o mubonda kwawo atanda ouyi na kukuteka a atenda eyino kuwaba.¹⁵Sokame a singa o mulimu, kakuli mukutenda eyino kuwaba kame muta kusindela o tunwa no anu no kweluba a akata na kulimuka e sinu.¹⁶Kame mwikalile ano kulukuluha, kono mulese kutenda o ulukuluhi wenu e sito no kufuka eyino kwiiba kono mu kwendise kwanyi mulya abika no mulimu.¹⁷Mukuteke anu oshe. Musinge abenu, mucile o mulimu. Mukuteke a mbumu.¹⁸Anyi abika, mukubeke kushi no aolyenu no kucila koshe. Kasa kwa anu no kuwaba feela akwite o musa, kono na kwano kubambaba.¹⁹Kakuli ni nyingi eyi ipumenena o munu, aba akongota mu manyando no kuyupo okukola samba kakwite o mubonda yo lemile o kutenda ngeso elibaka no lizwalo no kuyupa o mulimu.²⁰Kakuli aba mukongota mu kufuliwa elibaka no kufosa, abohe ni muyike muta kubabazwa? Kono aba muyupiswa okukola, momu lemine o kutenda na wino kame momukongotite, abo ni sinu esi sipumenenwa kwa mulimu.²¹Kame nisokame muna kwisanenwa, kakula o kreste nayonyene kama ana kuyupa o kukola elibaka lyanyi. Yo ku miseyela o mwanda nji mu lyate omwana kulyata.²²“Yongene kasitenda o mubonda, kame ni may aka si waniwa mu kanwa kaye.”²³Simba ana kwanguliwa kausa e nganguto, samba ana kuyupa o kukola kasi simbela o munu, kono kama ana kusepa yonyene no kwatula mwa kuluka.²⁴Niyonyene ana kushimba eiba yetu mu mwiili waye ba sifapahano nji tufe kwa sibi kame tu yoyele o kuluka. Niyonyene muna kubaliswa ba miupa yaye.²⁵Kakuli kame muna kufeka kwanyi e tingu tina kutauka, kono na mu kuuka kwa yonyene o mulisani na mutateli no mioyo yanyi.

3

¹Nanyi, a kati mukubeke kusho no ambumwenu nji. Acili abata kwikalabo a akata na kupumena, a koliswe na miendelo na akati a onyene kwasa a maywi ana kwambiwa.²Abama namana kulemuha e mwendelo yaonyene no kukena, eyi ikwite o umowa.³O kukaba kwenu kulese kusikala o kuno bandee kwa tiñuki no kushukula, kamba etikabiso no gauda, kamba e ikumango no kupasima.⁴Kono, mukabise o munu no mukaci mu mucima, na kabiso nakwa sinyeha iyino mebo, owu ukwite o musa na bunolo ni sinu no utwakwa ba lubala no mulimu.⁵Kakuli mumaywa no kukale mwana kutendelanga akati ano kukena ano kusepa o mulimu, abama kuyupa ambumoo.⁶Mundila imweya o sana aba ana kuyupa o Abrahama kame yo kwisana nji o mbumu waye. Nanyi muli anaye o sara nji kame mutenda eyino kuwaba kame nji kakwisa ese mucile samba simweya.⁷Kwaba, anyi atume kame mufanene kuyoya na katenu o kuta na kutwisiso, nji o mukati ni kaco aka kafokola. Kame mufanene okwa kuteka kakuli kama ata kulya e sanda no sishemo no upila bamweya nanyi. E milepelo yenu ilese kwindiswa na sinu.⁸Kumamaneneno, kame namba nji mwikale ni mayambuto amweyo moshe, mwikale na mukekecima, na musa na lisinga.⁹Mulese kuusa ouyi kwa uyi kamba e nganguta kwa nganguta. Komo mufuyaule, kakuli esi muna kwisanenwa nji, mulye e sanda no tiñulubeti.¹⁰“Kakuli oyo asaela o kusinga o wupilo no kumona a maywaa nokuwaba a cilise o lulimi kwa ino kwiiba na kanwa kaye mu kwamba eyuno maya.”¹¹A

siye eyino kwiiba atende eyino kuwaba. Asaele e kozo kame ai tundamene.¹² Kakuli amiyo no mbumu kama amona ano kuluka, amatwi aye kama atetete etitapelo too. Kono olubala no mbumu kame lusosobanele a akenda ouyi.”¹³ Nanyine oyi so milenda ouyi nji kame mutenda eyino kuwaba? ¹⁴Kono samba miyupiswe o kukola elibaka no niti, abo kame mukuite e nulubeti. Mulese o kucila o kucilisa kwa ongene. Mulese kufilikana.¹⁵ Kono mu micima yenu muingenyeke o mbumu kreste mu kutukisete o kuikalabela kwa uyo so mibanguta e sepo ikakalile kwanyi. ¹⁶Mwikale na lizwalo no kuwaba, nji muyambo eya lemine o kumisawana kwanyi kame muli a sinyi. A alemine o kuseba e myendelo yenu no kuwaba kwa kreste owane o kweena. ¹⁷Kwakuwaba, nji kame ita kwakala e tate no mulimu, nji muyupiswe o kukola kuwawa nanyi o kuyupa o kukola mo mulemine o kutenda nawimo kasa no kwiiba.¹⁸ Kakuli ni yonyene kreste oyu no kufa kamweya elibaka no ibi. Yonyene no kuluka kama ana kwiibaelwa ano kwiiba nji alimuke okumitwala kwa mulimu. Kama ana kufa kwa mwiili kono kama ana kuyoyeswa kwa mebo. ¹⁹Mu mebo, kama an aka iyetisa e mioyo inakwikalanga mutolongo. ²⁰I no kukumusa ababo o mulimu asi tateele na mucimamule mu maywa no nuwe aba kuna ku sipangwa e aleka eyi kayonyene anu anyonyo a tendo 8 e mioyo ana kuyoyesa kwa meyi.²¹ A meyi awo esisupo no kolobezo kasa eyi iyowisa e litilo kwa mwiili kono ano kununga okwa lizwalo no kuwaba kwa mulimu e kolobezo eyi imiyoyisa abano mukuingu kana mbumu jesu kreste kwa afu. ²²Yonyene no kuta kuwilu. Oyu aikalile o kuno silyo no mulimu. Kame amangeloi na ambumu na mibuso kame ibekilwe mu puso yaye.

4

¹Cwale, mukumona nji o kreste kama ana kuyupa o kukola mu mwiili elibaka lyanyi mukonyoto mumayambuto awo nanyi. Kakuli oyu no yupa okukola mu mwiili kama ano kutoboha e sibi. ²Nji enako , asiyoya ma mwiili alese, o kuta ni titakazo no anu, kono esesi singwa kwa mulimu.³ Kakuli enako neikumana eyi tuna kuyoya mo tutenda ese sina kusingwa kwa ahedeni, kame tuma kwenda mulito, na titakazo no utalwa, mu kulya oyi, na kunwa oyi, na li sebelezo no litilo no milimu no maya. ⁴Kama ayambuta nji kame kukomokisa nji kamwasi itukela na onyene kwa ino lito, o mwa miambela oyi. ⁵Kono kama ata okwikalabela kwa uyo nakutukiseta o kwatula a ayoya na anokufa. ⁶Kakuli e Evangeli kame ina kwambelwa na ano kufa nji samba na kuatulwa mu mwiili omo kwikalele kwa anu, ayoye kwa moyo balubala no mulimu.⁷ A mamananeno no inu kama ali beebi. Cwale muyoya no kushuwa na kumona nji mutwese o kukumbela. ⁸Beulu no inu yoshe, mukusinge mu lisinga e linene kakuli e lisinga kame lifuka eibi no kupula. ⁹Mukutambule kwanyi a ngenda kwasa o kutongoka.¹⁰ O munu na munu o mwana kubelwa e mpo kwa mbumu, kama afenene o kuibelekisa kwa acili kwanyi omo kwikalele nji eyi kombwa no kuwaba no sishemo mo mulimu sikeyile na mikalo no kupula. ¹¹O mucili aba amba, ate no liywi no mulimu. O mucili aba sebeleza anu atende na maata ana kubiwa kwa mulimu, nji muinu yoshe o mulimu a lumbekwe kwa jesu kreste. E kanya ikale yaye na o mbumu mu tinako na tinako. Amen.¹² Alatiwa, aba mwikalile mu mulilo no miliko, mulese kukomoka kwanyi kame muna kwiyelwa na sambo na kwa yupahala. ¹³Kono, mu wabelwe, elibaka nonji kame muna kulonda e samba kwa manyando no kreste, nji e kanya yaye aba ita kumonahala mutwese o kunyakalala mu kuwabelwa o Kunene. ¹⁴Aba munyefulelwa e litina no kreste, kame muta kwikala na tifiubeti, kakulo e mebo no kanya o mebo no mulimu kame wikalile beulu no anyi. ¹⁵Kwanyi kulese kuwaniwa oyu ayupo o kukola elibaka no njiomwibai, o mbuyi, o sisinyi, kamba oyu a kwingenya muyambo no anjili. ¹⁶Kono nji wakwanyi abata kuyupiswa o kukola elibaka nonji kama ali mu kreste, alese o kweena, kono, a lumbekwe o mulimu kwa litina elyo.¹⁷ Kakuli seli enako no katulo eyi ifanene kutateka kwa no ndoo no mulimu. Kame aba itateka kwaaci, kumamananeno kwawo sa pumene e Evangeli no mulimu ngaibi sakwikale? ¹⁸“Nji kame kubambabile oyu no kukena o kuyoyiswa ngaibi kuta kwikala kwa munyefuli na mutenda esibi?” ¹⁹Cwale a ayupiswa o kukola mutato no mulimu abeke e mioyo yaonyene kwa o mubumbi no ku sepahala mo alemine o kutenda nawino.

⁵ ¹Kame ni kutaza akulu aikalile kwanyi nji, mene sime mukulu bamweya naonyene kame nikalile o paki kwa manyando no kreste kame nita okutabelea kwa kanya eyi ita kupungutulwa. ²Kame ni mi ambela nji, mwikule a lisana no mukumbi no mulimu owu uli kwaanyi – kasa o kuhapilikezwa kono mwikale ano kusinga kutendela o mulimu – kasa elibaka no ufumu no kwiba kono wikale na mucima no lisinga. ³Kasa o kubusa e mikumbi yenu na kubambaba. Kono, kame kutendela e mishambi o mwaanda. ⁴Cwale o mulisani no mukulu ewako ata kumonahala, kame muta kutambula e kuwanu no umbuno no kwanga na kwa sinyeha.⁵ Naunyi, andumana, mukubeke kushi no akulu, Ee, mu kubeke acili kushi no acili moshe, kame mukufuke o wikokobezo. Kakuli o mulimu kama akanena a akukumusa, kame kama ashemuba a akushuwa. ⁶Mulibaka elyo mu kukokobeze mushe no likaa no mulimu elikwite a maata nji a mikulise munako ifanene. ⁷Mukondele e tipilaelo tenu toshe beulu yaonyene kama amitokomela.⁸ Mukushuwe, mutatele, o diabolosi o sila senu kama atile no enda kwanyi o ndee, o lilela o kusaela e se ata kulya. ⁹Mukane kwayonyene. Mu kongotile mu tumelo. Mo mulimu kile nji o wutata ni umweya owu wiyela abenu aikalile bashi.¹⁰ O mulimu no sishemo soshe oyu na ku misanena kwa kreste, na kanya yaye na kwa bwa aba muta kuyupo o kukola kanyonyo kama ata kumitenda ano kuluka, ami ongote, amibe a maata, a mi sume. ¹¹A maata ni aye mu tinako na tinako. A men.¹² Kame sina kumiñolela akano kwibiba, akano silvano o mwabetu oyu no kusepahala, mu miyo ange me nilemine o kumi kutaza no kumipakela nji e sishemo no mulimu, esino niti. Nisonyene mwimanine bo. ¹³E keleke no babilona, eyi ina kunomiwa kwanyi anyi, bamweya na mareka, o mwanange, kama amikeeta. ¹⁴Mukukeete mu kutubete na lisinga. E kozo ikale naanyi oshe a ali kwa kreste.

Jude

1

¹Jude o mubika wa jesu kreste ni mwabaye Jakobo, kwaya a na iswana, a singiwa kwa mulimu sitaye ana ku teulewa Jesu kreste. ²A makeke ni kozo mi lisinga likalile la kupula kwa nti. ³A singiwa a babo aba nina ku tenda onene o ku mi nolela eyiya ilimu kilwe eya yoyiso nina ku twesa o ku minolela o ku mi alula mukulwela onene e tumelo iya muna ku kolwa ba mweya kwaya a shee ana a no ku kena a mulimu. ⁴A cila a lumen a ku shonoka ku mukunda mukaci. Aa nalume ana ku limukiwa kuli ni ku nyazahala. Ka alume a mulimu aoa.no utoto, a o a kana o molyetu feela mmi mbumu Jesu kreste. ⁵Cwale he,kame ni singa o ku mipulalisa- abo luli mu ku fanena o ku olimuka – iya a mbumu na ku yo yisa ana o kwa tundisa mu Litunga la Egepeta, kono munyima seli li sinyasinyas aya na kwa pumena. ⁶Naya o shee a mangeloi aya a naku kana o ku iakala mu itulo yoo no wendisi, kono aya a na ku siya e sibaka soo tota e sibaka no mayoyelo oo – mulimu na mana okwa teulz mu mawenge ana kwa bwa nni ku lita e lififi, no katulo ba liyawa lilnene, ⁷Cwale, na sodoma ni gomora ni ku mileneni iyo ina tinguluka na ku biwa onyene tenyene ku tikezo no hule ni ku tundamena o sileleza eyi tendamu no hule.kame imonisa kanyi e poniso kwaya a no ku nyanda e libaka no koto ya mulilo o na kwa bwa. ⁸A bo mundila I mwenya, aa a loti kamena sinyas o lutu loo. Kame akana a maata, mi kame a luiso aya anu no ku kena. ⁹Kono ni haiba michaeli e lingeloi linene, aba naku kanana ni diabulozi ni ku shelana naye ba lutu lwa mushe, kasis ku tomela o kulita e katulo no mbuwamu ku mulwisa, kono ninge so, na kwa mba nyi, “wangu o mbumu a minyaze.” ¹⁰Kono aa amukana amba eyo kwiba mu nako iya ka yapisisa ni ka iyupisisa mon a ku umbelwa ena kanyi eya yamana iya ya kwa yambuta e yiyi enu ya sinyasinyas. ¹¹A Matomola kwa wonyene! Ka kuli na ende mudi la iya ana kwenda caine mi na manao kui ngena mu mafosisa a bulaamu mukwa wana e polofiti, Naku yundiswa mu mifilifili ya korah. ¹²Aa ana ni a kwiba oyi kanyi sitamba no lilato ba ilya yena no mulita kame a ku babalelo feela onyene. Kama kufelile kanyi a makumbi a mbulwa mbula a shumbilwe, nambulwa e itowana- o ku fa twiili, mi nati ku mbumbu. ¹³Ni mandinda acilisa mu liwate, u ku umba a Maswabi woo, e tiinugweta tiya ti tula muwili iya mulimu na teulele e sibaka ba kwa bwa mu mu litungi no uwi. ¹⁴Enocki o no utanu nayili ku tunda ku adama na ku polofita ya wonyene ni kwamba nji “Mumone! Mbumu kane a keila naya a kenile a tenda eikiti kiti. ¹⁵Kame a keili mu kulita e katulo ku munu yo shee kame s keila mu kanyaza a shee ay aka mulimu ni misibezi yo shee yana tende ja mundila ya mulimu a sikutenda oyi na mana o kwa mba a no ku mulwisa. ¹⁶Ani aya siku nununa, ni aya asi bilaela, o ku konenelela e titakazo too no kwiba. Emilomo yoo ni ya mba o kuonganta no ku tundamuna, mi yawa nyenene e polofita ni ku sheuna a koo. ¹⁷Kono anyi a singiwa, mupuluke a maywi ana kwa mbuwa mu tinako ta kale na a positola a mbumuwe tu jesu kreste. ¹⁸Na kwa mba kwanyi nji. “ Mu tinako no ma manene no mba ku ikale a no sheununa aya a konele emi yambuto yoo ya kwa pumena ya mulimu!! ¹⁹Ni aa ana a lita e ti kauhama kame a iyalile feela eyi no litanga mi ka kwite o moyo no kukena. ²⁰Kono anyi no ku singwa, mu kuyale mwe nyene.. mu tumelo yeni einyi na ku kena, ni kulapela mu moyo. ²¹Mu kuteula mwenyene mu lisinga la mulimu ni kutatela e sishemo sa mbumu wetu jesu kreste siya silita kwanyi opilo na kwa bwa. ²²Muikale ni sishemo kwaya a silemina oku honona. ²³Muyoyise a kwenu mu kwa atundisa mu mulilo. Kwa cili muikale ni sishemo ni kucila mutumb e ei kuma ngo iya kanwa na sinyama. ²⁴Cwale kwaya a twesita o ku miteula a ba musisitela ni kumitendisa anyi o ku imana ba lubala no kukena na mbula wao kwa nguliwa nit abo inene. ²⁵Ku mulimu yo mboci feela o mu yoyisi wetu ku jesu kreste o mbumu wetu e kanya mi tompo balino ni munakako yo shee.